A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S
SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY
TANJORE

BY

P. P. S. SASTRI, B. A. (OXON), M. A. (MADRAS)
ADDITIONAL PROFESSOR OF SANSKRIT
PRESIDENCY COLLEGE, MADRAS

Published by the Administrative Committee with Grant-in-aid sanctioned by the Government of Madras

---

VOL. X. VYĀKARANA. (Nos. 5326—5971).

—— SRIRANGAM ——
SRI VANI VILAS PRESS

Price 2 Rupees only.] 1930 [Foreign: Four Shillings only

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S

SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY

TANJORE

BY

P. P. S. SASTRI, B. A. (OXON), M. A. (MADRAS)

ADDITIONAL PROFESSOR OF SANSKRIT

PRESIDENCY COLLEGE, MADRAS

Published by the Administrative Committee with Grant-in-aid sanctioned by the Government of Madras

VOL. X. VYĀKARANA. (Nos. 5326—5971).

SRIRANGAM

SRI VANI VILAS PRESS

Price 2 Rupees only.] 1930 [Foreign: Four Shillings only

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S
SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY
TANJORE

BY

P. P. S. SASTRI, B. A. (OXON), M. A. (MADRAS)
ADDITIONAL PROFESSOR OF SANSKRIT
PRESIDENCY COLLEGE, MADRAS

Published by the Administrative Committee with Grant-in-aid sanctioned by the Government of Madras

---

VOL. X. VYĀKARANA. (Nos. 5326—5971).

—— SRIRANGAM ——

SRI VANI VILAS PRESS

Price 2 Rupees only.] 1930 [Foreign: Four Shillings only

II

GENERAL INTRODUCTION TO THE LIBRARY.

THE Tanjore Mahārāja Serfoji's Sarasvatī Mahāl Library must have had its earliest beginnings about the end of the 16th century when Tanjore was under the rule of the Telugu Nāyaks who collected Sanskrit Manuscripts written in Telugu character. In the 17th century the Marāṭhas conquered the country and since that day, the Library has been increasing. By far the greater portion of the collection was made by Serfoji, during a visit to Benares during 1820-1830. Sivaji his successor added a few. There has practically been no addition of any value till very recent times.

The above collection belonged to the reigning princes of Tanjore—the Marāṭha Mahārājas. When the last of them died, the whole property including the above collection formed the subject of litigation among the several claimants. Thanks to their public-spirited generosity and enthusiasm for ancient culture, the library together with a lakh of rupees was created into a Public Trust with the consent of the civil courts. The Tanjore Library is therefore now a Public Library in the full sense of that term, the Government of Madras being responsible for its administration.

Since the Library became a Public Trust, there has been a marked improvement in the reception accorded to it by the

public. Various liberal and generous-minded benefactors have come forward with magnanimous offers. The Library has been enriched with several very fine collections of manuscripts, every one of them rare, valuable and very interesting In 1921, the Library was enriched with the "Jambunātha Bhaṭ Lāṇḍagai collection". In 1922, the Library received other valuable collections of rare interest known as the "Kāgalkar" and the "Patanga Avadhūta" collections. Besides these, the Tyāgarāja Svāmi collection, the Subrahmaṇya Śāstrī collection, Subrahmaṇya Rao collection, Rāmacandra Gaṇapati collection, Nīlakaṇṭha Śāstri collection, Devaśankara Tawker collection, Gopālakṛṣṇa Devalekar collection and Kṛṣṇāji Metha collection—all are of great and rare value

The manuscripts in the Tanjore Library are either on palm leaf or on paper. They are of varying value and come from various sources. These manuscripts are in more than eleven distinct alphabets. On the whole one may easily say that the total number of manuscripts in this Library is likely to exceed 30,000, of which the Sanskrit manuscripts alone are sure to exceed 25,600.

Besides these manuscripts there are also a number of books and manuscripts in almost all the Indian and European languages and on almost all branches of human knowledge Special mention may here be made of the books and manuscripts in Telugu, Tamil, Marāṭhi and English on account of their number and importance.

Dr. Burnell issued what he modestly styled "A classified Index to the Sanskrit Manuscripts in the Palace at Tanjore,"

between 1178 and 1880. Between 1880 and 1918 for very nearly forty years, the Library has been the victim of many an outrage. Those who were in possession gave out on loan very many manuscripts which were never returned. And many more somehow or other, found themselves into Libraries other than at Tanjore. Dr Burnell's catalogue is very useful to us to trace out lost manuscripts, which are never likely to come back to us. Our losses are probably far more; for even Dr. Burnell's admirable catalogue was by no means a complete catalogue of all that existed. For, where he mentions a single work in a bundle we are able to-day to trace two or more works in the same bundle.

The committee appointed by the Government of Madras took charge early in 1919. Since then they have been busily pushing forward the work of revising and preparing a fresh catalogue of all the works now in the Library according to the latest scientific methods. Each work is described in detail in a card-index form which contains all the necessary particulars.

In 1920 a catalogue of printed books in French, Latin, Italian and Greek was published. In 1926 three volumes of a catalogue of Tamil mauscripts in the Library were published. From the year 1924 a catalogue of Marāṭha manuscripts and books is being prepared; the first volume was published in 1928. These are now on sale and can be had from the Secretary of the Library.

From an academic point of view the Library possess some very interesting specimens of literary and artistic importance.

These are—

Objects of interest on paper.

Illustrated paper manuscripts.

Oldest paper manuscripts.

Drawing and pictures believed to be Indian.

Palm leaf manuscripts.

From this short survey, it will be clear that this Library is probably one of the best preserved among Oriental Libraries in India. To Oriental Scholars in particular the Library is of inestimable value in that it contains the richest collections of Sanskrit Manuscripts in South India.

As the funds at the disposal of the Library were not adequate to undertake the printing and publishing of a descriptive catalogue of all the Sanskrit Manuscripts in the Library, the Administrative Committee of the Library approached the Government of Madras year after year with the request for a special grant towards the same. In their G. O. No. Mis. 563, dated the 9th April 1927, the Government of Madras were pleased to allot the ncessary funds for a three year programme. The triennium came to a close on the 31st March 1930 and nine volumes of descriptive catalogues of Sanskrit Manuscripts were published by the Committee. The Government of Madras have placed the necessary funds at the disposal of the Committee to continue the work already undertaken for a further period of three years. During the current triennium it is proposed to issue ten more volumes of descriptive catalogues of Sanskrit Manuscripts, wherein it is also hoped that it would be found possible to include adequate description of all the remaining Sanskrit Manuscripts in the Library.

Madras }
20-11-1930 }

P. P. S. Sastri.
Editor.

III

GENERAL SCHEME
OF THE
DESCRIPTIVE CATALOGUE.

The 25,600 manuscripts of this library may be roughly classified under the following heads·

	Name of Sections.	Number of Mss.	Descriptive Catalogue Vol. No.	Descriptive Catalogue Serial No.
	Part I—Vedic Literature.			
1.	Vedas—Samhitās and Samhitā Bhāṣyas.	697	I	1-697
2.	,, Brāhmaṇas, Āraṇyakas etc.	729	II	698-1426
3.	,, Upaniṣad Bhāṣyas and Vedāngas.	516	III	1427-1942
4.	,, Vedāngas: Śrautasūtras, Bhāṣyas and Śrauta prayogas	414	IV	1943-2356
5.	Kalpa—Śrautaprayogas	420	V	2357-2776
6.	,, Gṛhyasūtras, Bhāṣyas and prayogas and Dharmasūtras, Bhāṣyas and Prayogas.	1617	..	... ...
7.	Dharmaśāstra	2221	...	... ...
8.	Itihāsa — Rāmāyaṇa, Mahābhārata and Śivarahasya	985	...	... ...

9. Purāṇas-Mahāpurāṇas, Upapurāṇas, Upākhyānas, Māhātmyas etc.	1540	.	...	...

Part II—Post Vedic Literature.

10. Kāvya	1470	VI & VII	2777-3861 & 3862-4246	
11. Nāṭaka	465	VIII	4247-4711	
12. Kośa, Chandas & Alaṅkāra	614	IX	4712-5325	
13. Vyākaraṇa	646	X	5326-5971	
14. Darśanas—Nyāya & Vaiśeṣika				
15 ,, Sāṅkhyā, Yoga & Pūrvamīmāṃsā.				
16. ,, Uttaramīmāṃsā, Śākta, Gāṇeśa & Avaidika	3600	(XI-XVI)	...	...
17. Nāṭya, Saṅgīta and Kāmaśāstra	465	(XVII)	..	
18. Vaidya	734	(XVIII)	...	..
19. Jyautiṣa	547	(XIX)	...	..
20. Āgama and Tantra	500	(XX)	..	...
21. Mantra, Stotra, Vrata etc.	7420	...	...	.
	25,600			

Volume X is issued herewith. It is proposed to issue the subsequent volumes enclosed within brackets in due course in the order indicated. A detailed description of the contents of each of the volumes, volumes 1—IX, is available in the introductory portions of each of the above volumes. Exigencies of space preclude their being repeated in this and in the subsequent volumes.

IV

DETAILED CONTENTS OF Mss. NOTICED IN VOL. X.

Miscellaneous :

PREFACE TO THE CONTENTS OF VOL. X.

This Volume contains the description of 646 manuscripts in the Vyākaraṇa section. These fall into the following distinct classes:—

I. The Aṣṭādhyāyī, the Vārttikas and the Mahābhāṣya and works that are directly commentaries on these.

II. The Supplements to Pāṇini's sūtras and commentaries thereon.

III. Independent and later recasts of the Sūtras.

IV. Dissertations on special topics.

V. Works on the Grammar of other Systems and languages.

We shall here briefly review the authors and works noticed in the descriptions in this Volume.

PĀṆINI.

Pāṇini, it is well known is the first systematic Grammarian, whose work, the Aṣṭādhyāyī is still the marvel of the whole world. Written more than 3500 years ago acccording to the most moderate estimate, it is still a work, not superseded by others. We owe to Dr. Goldstucker an approximate estimate of the date of Pāṇini. His famous monograph on Pāṇini is a mine of information and gives us all the particulars regarding Pāṇini. Copies of the Aṣṭādhyāyī are described under Nos. 5326-5356.

KĀTYĀYANA

The earliest commentator on the Aṣṭādhyāyī is Kātyāyana, the author of the Vārttikas. It is indeed noteworthy that even earlier than Kātyāyana, who is referred generally to the 4th century B. C. there have been other commentators on the Sūtras though their works have not been spared to us at this distance of time. Kātyāyana's alone has come down to us, on account probably of the fact that this alone claimed some sort of attention at the hands of the Mahābhāṣyakāra. Tradition regards this author as an elder contemporary and a near kinsman of the author of the Mahābhāṣya.

PATAÑJALI.

The greatest luminary in the realm of grammar is perhaps this very familiar figure, Patañjali. Author of several treatises on diverse subjects, like medicine, yoga etc, his *magnum opus* is the Mahābhāṣya, a commentary in turn, at least in name, on the Vārttikas of Kātyāyana. A tradition, handed down to us from the days of Bhartṛhari, the author of the Vākyapadīya, makes the author of the Mahābhāṣya identical with the composer of the Yoga Sūtras and it has been questioned of late by modern critics. Neither school has yet landed upon any conclusive evidence to settle the dispute finally. According to Dr. Bhandarkar the Mahābhāṣyakāra was a contemporary of the Śunga King Puṣyamitra who reigned in the first quarter of the second century B. C. The date of Patañjali is thus C. 180 B. C. Copies of the Mahābhāṣya are described under Nos. 5857-5383.

KAIYYAṬA.

Kaiyyaṭa is assigned by Dr. Keith to C. 12th century.

Nos. 5384-5406 represent his Pradīpa, a commentary on the Mahābhāsya. He refers in his introductory verses to Hari (i.e.) Bhartṛhari, as a predecessor who showed him the way.

तथापि हरिबद्धेन सारेण ग्रन्थसेतुना ।

From this we come to know that Bhartrhari has written a commentary on the Mahābhāsya called महाभाष्यसार, a work which has not yet come to light

The Pradīpa has been commented upon by the famous voluminous writer, Nāgeśabhaṭṭa in his Pradīpodyota. He flourished about 1700 A. D and belongs to the school of the great Bhaṭṭoji dīkṣita by virtue of being the pupil of Hari dīksita, Bhaṭṭoji's grandson and commentator Nos. 5407-5429 represent the Udyota of Nāgeśa No. 5415 is noteworthy, bearing as it does the date, A. D. 1697. It is thus the oldest known manuscript of the Udyota.

KĀŚIKĀVṚTTI OF JAYĀDITYA AND VĀMANA.

This work is believed to be written by Jayāditya, King of Kaśmir, according to Itsing Vāmana came after him. Jayāditya who died in 660 A. D. wrote the first five chapters and Vāmana, who is identical with the author of the Kāvyālaṅkārasūtras, the other three. There is also a view among scholars like Dr. Belvalkar, which makes the authors of the Kāśikā, Bauddhas on the evidence of the two facts that they do not perform Maṅgala and that their work owes a great deal, in manner and matter, to the Buddhist grammarian, Candragomin. Nos. 5430-5456 represent this work.

PADAMAÑJARĪ OF HARADATTA.

There is a confusion, still unremoved, between the author

of this commentary Padamañjarī, on the Kāśikāvṛtti and the celebrated Śivācārya of the same name. The difficulty is not removed by the argument that the grammarian is invariably called Haradattamiśra while the Śaivācārya is called as Haradattācārya, that Miśra is a northern honorific suffix and Ācārya a southern one; and that the Śaivācārya, who certainly was a Southerner is thus to be distinguished as different from the writer on grammar. Scholars accept that the author of the Padamañjarī also must be a Southerner, since he is said to quote a Telugu word—कूचिमंची— as an illustration. Further the Śaivite ring about the maṅgala śloka of the Padamañjarī lends support to the view of the identity between the two Haradattas Scholars also opine that the author of the Padamañjarī, since he is profusely quoted by the author of Puruṣakāralīlā Sūtra, must be older than the 13th century. Whether the author of the Padamañjarī is identical with Haradatta, the author of the commentary on the Āśvalāyanagṛhyasūtras, is also an interesting problem. The Padamañjarī is described under Nos 5457-5465

PADAMAÑJARĪMAKARANDA OF RAṄGANĀTHA DĪKṢITA.

This commentary of Raṅganātha Dīkṣita is a valuable one and it has not been printed. It seems to be a very voluminous work since the first pāda of the first Adhyāya itself is nearly 5000 granthas. The author belonged to the village of Kaṇḍaramāṇikkam, to which place belong the celebrated authors, Rāmabhadra dīkṣita, Dharmarājādhvarin and others. It appears he has written a commentary called Pūrṇimā, on the Siddhānta Kaumudī also For further details about him, refer to the Intro-

duction to the Trivandrum edition of the Vedānta Paribhāṣā. The Mañjarī Makaranda is described under No. 5466.

The other works coming within this class are the Śabdakaustubha of Bhaṭṭoji dīkṣita, (Nos 5467-5478), the Vaiyākaraṇabhūṣaṇa of Koṇḍubhaṭṭa, (Nos 5837-5848) and the मञ्जूषा of Nāgeśa (No 5849). Special mention must be made of the Vaiyākaraṇabhūṣaṇa which is however, a printed book. It is available in three forms, there being a लघुभूषण and a भूषणसार besides the भूषण The family of Bhaṭṭoji was really the sole authors of the renaissance of the Pāṇinian school Koṇḍu Bhaṭṭa was the nephew of Bhaṭṭojidīkṣita. His Bhūṣaṇa is a commentary on the 74 Kārikas of Bhaṭṭoji, on the philosophy of grammar etc. According to one of the Kārikās at the beginning we are to take this work of Bhaṭṭoji as a metrical summary of his own Śabdakaustubha. Koṇḍubhaṭṭa's work has many commentaries. We have noticed under 5844 a ṭīkā by Gopāla on the smaller recension of it called Laghubhūṣaṇa.

Here we may also review the other works on the philosophy of grammar etc., that are described in this volume Bhartṛhari's Vākyapadīya with the commentary of Helārāja (No. 5832) is available in this library. The commentary deserves examination, being unprinted. The Nandikeśa Kāśikā attributed to Nandikeśa and commented upon by Upamanyu (No 5710) explains the mystic import of the Māheśvara sūtras.

Coming to the supplements to Panini's sūtras, the Uṇādi sūtras come uppermost in mind, by virtue of their disputed authorship. While scholars are wavering between Pāṇini and Śakaṭāyana, Vimala Sarasvati, the author of Rūpamālā is said to attribute them to Vararuci. Among the commentaries on them

available in this library, we may mention Rāmabhadra dīksita's Uṇādimaṇidīpikā (No 5675), which is yet unprinted. There is one Daśapādīvṛtti (No. 5676) on the Uṇādis, which must be by Māṇikya deva. There are 2 more Vrttis which baffle research as regards their names and authors. But they have been found not to represent Ujjvaladatta's commentary, or Durgasimha's or the Jain author's. There is an anonymous Uṇādi work called Uṇādikośa, (No. 5678) a lexicon of words of Unādi derivation.

The Gaṇapāṭha is represented by two Mss. (Nos 5681-5682). The library does not contain any commentary thereon.

DHĀTUPĀṬHA. (Nos. 5683—5696)

Coming to the Dhātupāṭha of Pāṇini, which is represented by many Mss, the question arises, who is the author, Bhīmasena, referred to as the author of the धातुपाठ ? Bhīmasena is the accepted author, who assigned the meanings to the roots. There are some minor luminaries in Vyākaraṇa literature having the name, Bhīma and Bhīmācārya. Whether we are to identify the author of the Dhātvarthapāṭha with one of them, or to identify him as a different author, cannot be settled for lack of evidence.

Among the commentaries etc, on the Dhātupāṭha, must first be noticed the metrical recasts of the Dhātupāṭha. Bopadeva's Kavikalpadruma(No. 5680) is one such work. No. 5923—named Kāmadhenu is evidently a fragment of Bopadeva's own commentary on his Kavikalpadruma.

Cokkanātha's Dhāturatnāvali (Nos. 5697-99) is another metrical recast of this nature. Cokkanāthamakhin is the father-in-law of Rāmabhadra dīkṣita.

Ghanaśyāma's Dhātukośa (No. 5703) is a lexicon of verbs with their meanings It is an unprinted work, containing one being, the list of Ghanaśyāma's predecessors which he gives in the introductory verses.

There is also a Ms. (No. 5700) representing an anonymous abridgement of Mādhava's Dhātuvṛtti The works described under the names Dhāturūpa and Dhāturūpāvali, are the popular and well known conjugation-digests

PARIBHĀṢĀS

The Paribhāṣas are attributed to various authors. The very well-known commentary on them is Nāgeśa's Paribhāṣenduśekhara (No. 5724). Śesādrisudhi's Paribhāṣābhāskara is described under Nos. 5714-16 There is another work of the same name by one Bhāskara noticed under No. 5717. Sīradeva's Vṛtti is represented by 2 Mss. The famous Rāmabhadra dīkṣita has written a commentary on Sīradeva's Paribhāṣāvṛtti and his work is represented by 2 Mss (Nos. 5720 and 5721) Rāmabhadra's nephew, Vaidyanātha has written a commentary called Paribhāṣārthasaṅgraha (No. 5722) which has a commentary by Svayamprakāśa yati. (No. 5723)

LIṄGA AND SVARA.

Rāmasūri's Liṅganirṇaya Bhūṣaṇa and Liṅgaśeṣa of an unknown author, described respectively under Nos. 5929 and 5930, are two works on the Liṅgānuśāsana.

Svaraprakriyā of unknown authorship and Śrīnivāsa dīkṣita's Svarasiddhāntacandrikā are the two works on svara available in this library. The latter, described under No. 5921

follows the accent system of the Taittirīya Śākhā Its author is a pupil of the famous Rāmabhadra dīkṣita.

III

BHAṬṬOJI'S PREDECESSORS.

Coming to the independent treatises, which are later recasts of the Aṣṭādhyāyī, in a definite arrangement according to subjects, the Siddhānta Kaumudi of Bhaṭṭoji dīkṣita stands first, not in chronology, but in importance. To Vimala Sarasvati, the author of Rūpamālā, described here under No. 5816, belongs the credit of first showing the way. In its wake followed Dharmakīrti's Rūpāvatāra and Rāmacandra's Prakriyā kaumudī. The former is described under Nos. 5817-23. In this connection, it must be pointed out, that the latter part of the Rūpāvatāra, called Dhātupratyayapañcikā is described in the colophon of some Mss. here as well as in the Madras Oriental Mss. library as तिङन्तशिरोमणि. The name is interesting though not instructive. Rāmacandra's Prakriyākaumudī is represented by the Mss. under Nos. 5735-51. Three commentaries upon it are here noticed. One Viśvakarma Vidvān, son of Dāmodara, and grandson of Bhīmasena, has written the प्रक्रियाप्रदीप. The commentary in the name of the author, Kṛṣṇapaṇḍita, is the same as that of Śeṣakṛṣṇa—the author of the drama, Kamsavadha He was the son of Śeṣa Nṛsimha and teacher of Bhaṭṭoji and Perubhaṭṭa, the father of Paṇḍitarāja Jagannātha.

BHAṬṬOJI DĪKṢITA. (17th century)

Th Śiddhāntakaumudī of Bhaṭṭoji (Nos. 5485-5558) has numerous commentaries. Those that are described here are:—

1. Praudhmanoramā of Bhaṭṭoji himself (Nos. 5559-92). Two commentaries on it are available here, Śabdaratna (Nos. 5593-5598 and 5658) and Kalpalatā. The former is by Haridīkṣita, grandson of Bhaṭṭoji dīkṣita. There is no evidence to show the correctness of Dr. Belvalkar's remark that its real author was Nāgeśa, the famous pupil of Haridīkṣita and that he attributed it, in reverence, to his preceptor. The Kalpalatā (Nos. 5569-5600) is by one Kṛṣṇamiśra. Paṇḍitarāja Jagannātha's Manoramā-kucamardana (No. 5601) is generally believed to be a violent criticism of Bhaṭṭoji's work.

2. Tattvabodhinī of Jñānendra Sarasvatī is described under Nos. 5602-5620 and 5665. Nos. 5602 and 5665, though separately noticed, are really the description of the first and the second parts of this same work.

3. Bṛhat and Laghu Śabdendu śekharas of Nāgeśa (Nos. 5621-5648). These commentaries and their authors are very well known.

4. Sumanoramā (Nos. 5649-5650). This commentary is by Tirumalai Dvādaśāhayājin, son of Venktādhvarin. He was the pupil of his brother Sureśvara.

5. Ratnākara (Nos. 5657 and 5659). This commentary is by Rāmakṛṣṇa, son of Sureśvara, above mentioned.

6. Bālamanoramā (Nos. 5651-5655) of Vāsudeva dīkṣita. The author was a protege of Ānandarāyamakhin, minister at the Tanjore court. His extensive commentary, which has been printed, needs no comment. Anyhow, it must be remarked that the information supplied by Dr. Belvalkar that Bālamanoramā

is Bhaṭṭoji's own easier version of his Praudhamanoramā needs to be refuted

7. Kaumudī Vilāsa of Bhāskara (No. 5656). Perhaps this Bhāskara is identical with the author of a Paribhāṣābhāskara. No. 5717.

8. Laghumanoramā of an unknown author described under No. 5660.

9. Prakāśa of Tolappar (No. 5661)

10. Śabdasāgara (No. 5662).

11. Śabdaratnārṇava (Nos. 5663-5664)

12. Sudhāñjanam (5666-5667)

13. Siddhānta Kaumudī Vyākhyā (No. 5668)

The authors of the last four commentaries are not known.

Other works on the model of the Siddhānta Kaumudī are numerous. 1. First among them, must be mentioned the abridgements of Varadarāja. His मध्य, लघु and सारसिद्धान्तकौमुदीs are here described.

2. Nārāyaṇa's Śabdabhūṣaṇa and Śabdamañjarī come next. They are described under Nos. 5473-84 and 5858 respectively.

3. Cidrūpāśramin's Vyākaraṇadīpa (No. 5858) and the commentary on it called Prabhā, (No. 5854) by Gaṅgādhara.

4. The Śabda Kaumudī (No. 5855) of the famous Cokkanātha Dīkṣita and the commentary on it, by his son Bālapatañjali Dvādaśāhayājin called Śābdikarakṣā (Nos. 5856-7)

Still minor works, written more for the benefit of beginners are the Śabdasiddhānta Mañjarī of Kodaṇḍarāma (No. 5894), the Prabodhacandrikā (No 5756) of Vaijalabhūpati, written for his son, Ratnāvali of Gauramohana (No 5815) Laghusiddhānta-candrikā of unknown authorship (No. 5831) and the Bālabodhinī (Nos. 5759-5804) and the Bālarañjanī (Nos 5805-8) of Bālasūri. This last work needs some comment Its author is Bālasūri, in whose ownership there are so many Mss. in these Volumes. He was the protege of Śarabhoji II. and the son of Śeṣabhaṭṭa. The original rich collection of the Mss. of Śeṣabhaṭṭa and Bālabhaṭṭa have come down entirely into this library.

IV

Among special dissertations, we have a lot noticed in the body of the catalogue and in the section, titled as 'miscellaneous.' Many works deal with particular sections like कारक and विभक्ति while some others deal with particular sūtras The Prayogavivekasaṅgraha (Nos. 5757 & 5758) of Vararuci deals with Kārakas. The work is in 25 Kārikās with a comment on them. The Vibhaktinirṇaya (Nos. 5833-5835) deals with declension. The Śabdarūpāvali, represented by many Mss. (Nos. 5861-5893) is the very well known book of declensions of important words. The Vivādakaumudī (No 5836.) of Lālamaṇi takes up some Sūtras for discussion and the Pañcapadīvivṛti (No. 5711) is a commentary on a discussion on five grammatical forms. Further there are also tracts devoted to the examination of the correctness of single words and forms. One such is 'जाग्रहीतेति वादः' (No. 5926) whose author is identical with the author of the Pañcapadī (No. 5711). In this class, special mention must be made of the work,

Pūrvapakṣasaṅgraha (Nos 5733 & 5734) which is a collection of the Pūrvapakṣas to a number of sūtras.

V Other systems and languages.

The last class, in this volume, contains works on the grammar of other languages and systems. The Sārasvata Prakriyā, by Anubhūti Svarūpācārya, the best authoritative work of that school is represented by many Mss. (Nos. 5954-5967). The Sārasvata school is a simplification of the Pāṇinian school and it has only some 800 sūtras.

Coming to the other languages we have the works of Vararuci, Trivikrama and Lakṣmīdhara, in the grammar of the 6 Prākṛt languages. The basic text on which these are commentaries is a set of sūtras, ascribed to their eponymous Ācārya, Vālmīki, the author of the Rāmāyaṇa Vararuci's Prākṛtavyākaraṇa (Nos. 5935-5938) and Prākṛtaprakāśavṛtti. (No. 5942) give the readings of the original sūtras quite differently from those available in Trivikrama's Prākṛtavyākaraṇasūtravṛtti (Nos. 5930-5941). The author of the Ṣaḍbhāṣācandrikā, Lakṣmīdhara deserves notice as being a member of the school of Bhaṭṭoji. He was the pupil of the famous Koṇḍubhaṭṭa.

THE BHĀṆḌĪRABHĀṢĀ.

Viśveśvara, alias Vāgīśa has written a treatise (Nos. 5944—47) on the grammar of this language. According to him, 'this language is best suited for music, having had its origin, in the melodious medley of the lyrical notes that arose when Śrī Kṛṣṇa danced with the flute in his hand, in the company of the Gopis of different countries and tongues. This language is thus a

creation from Kāmbhojī, Māgadhī, Gauḍī, Mahārāṣṭrī, Kāliṅgī and Gairvāṇī, with a sense to its potency for rich musical effect. The Bhāṇḍīrabhāṣāvibhūṣaṇa (Nos. 5948 & 5949) of Puruṣottamādhvarin is another work on the same language.

॥ व्याकरणम् ॥

VYĀKARAṆAṂ.

A

DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

TANJORE MAHĀRĀJA SERFOJI'S

SARASVATĪ MAHĀL LIBRARY.

॥ अष्टाध्यायी ॥

5326. AṢṬĀDHYĀYĪ.

Burnell's Catalogue No. 823. Page 37. Left column.
Substance—Paper Size—$9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Sheets—[illegible]7.
Lines—6-8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of
Granthas—1100. Author—Pāṇini. Complete.

Beginning:

येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्य महेश्वरात् ।
कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥

* * *

अ इ उ ण् । ऋ ऌक् + हल् । इति प्रत्याहारसू-
त्राणि ।

वृद्धिरादैच् ॥ इको गुणवृद्धी ॥

अदेङ्गुणः ॥ न धातुलोप आर्धधातुके ॥

End:

झरो झरि सवर्णे ॥

उदात्तादनुदात्तस्य स्वरितः ॥

नोदात्तस्वरितोदयमगार्ग्यकाश्यपगालवानाम् ॥

अ अ ॥ इति ॥

Colophon

रषाभ्यामुभौ ष्टुनो दस्याष्टौ ॥

इति अष्टमाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

अष्टमोऽध्यायः समाप्त ॥

Remarks:—The Ms. is in good condition. The work has been printed several times over both in India and elsewhere.

The **Aṣṭādhyāyī** of Pāṇini is represented by a number of manuscripts in this library, some complete, and some incomplete. They are given in a tabular form below.

The date of Pâṇini is fixed by one group of scholars beginning with Dr. Goldstucker in the 8th century, B. C. and by another group in the 5th century B. C.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.	
5327	B. L. 824	Paper	$9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$	60	10	Devanāgarī.	Complete	(with Vārtika)
5328	,, 826	,,	$11\frac{1}{4} \times 3\frac{7}{8}$	20	15	,,	,,	
5329	,, 827	,,	$8\frac{7}{8} \times 5$	29	18	,,	,,	
5330	,, 834	,,	14×6	40	9	,,	,,	
5331	T S. 1035	,,	$9\frac{1}{2} \times 4$	74	8	,,	,,	
5332	B. L. 9949 a	Palm leaf.	$14 \times 1\frac{1}{4}$	60	8	Grantha	,,	(with Vārtika)
5333	,, 9949 b	,,	$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$	59	6	,,	,,	,,
5334	,, 9950	,,	$11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	25	10	Telugu.	I-1-1—VI-11	,,
5335	,, 825	Paper.	$10\frac{3}{4} \times 5$	113	7	Devanāgarī.	I-i-1—VI-11	
5336	,, 833	,,	$13\frac{7}{8} \times 6$	34	9	,,	I-1-1—IV-1	
5337	,, 830	,,	$9 \times 4\frac{1}{4}$	23	8	,,	I-1-1— II end	(with Vār-
5338	,, 831	,,	$11\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$	10	9	,,	I-1-1—II-1	[tika)
5339	,, 832	,,	$8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{8}$	17	7	,,	I-1-1—II-1	
5340	,, 828	,,	11×5	80	7	,,	IV-1-1—VII end	
5341	J. L. 183	,,	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$	68	8	,,	I-1-1 to VII end	

Descriptive No.	Collection No.		Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet	Script	Complete or otherwise
5342	J. L.	32	Paper.	7×5	22	18	Devanāgarī	I-i-1 to IV end
5343	,,	83	,,	$8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$	7	10	,,	I-iii-14 to III-i-48
5344	,,	71	,,	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	4	11	,,	I-i-1 to I-iii-36
5345	,,	69	,,	$10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$	7	7	,,	I-i-1 to I end.
5346	,,	27	,,	$9 \times 4\frac{1}{4}$	76	6	,,	II-i-1 to VIII ,,
5347	,,	84	,	$8 \times 5\frac{3}{4}$	37	8	,,	IV-i-1 to VIII ,
5348	S. K.	60	,,	$10 \times 3\frac{1}{2}$	11	6	,,	I-i-1 to I ,,
5349	,,	88 b	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	3	10-11	,,	I-iii-1 to I ,,
5350	,,	61	,,	10×4	5	11	,,	II-i-1 to II ,,
5351	,,	45	,,	$9\frac{3}{4} \times 4$	12	7-8	,,	III-i-1 to III ,,
5352	,,	62	,,	10×4	6	10	,,	VII-i-1 to VII ,,
5353	,,	63	,,	$9\frac{3}{4} \times 4$	6	10	,,	VIII-i-1 to VIII ,,
5354	,,	58	,,	$10 \times 4\frac{1}{4}$	2	9	,,	VIII-i-1 to VIII-i ,,
5355	P. A	243	,,	$8\frac{1}{8} \times 4$	5	9	,,	I-i-1 to I-ii ,,
5356	,,	244	,,	$8\frac{1}{4} \times 4$	8	8	,,	Fragments of 4th Adhyāya.

DETAILED REMARKS
On
AṢṬĀDHYĀYĪ MSS.

No. 5327

After the colophon is given:—

के भक्त्या समुपागमन्बुधवरास्वेक्षार्थमर्थान्पुनः
केभ्यो राव इति प्रचिन्त्य विबुधान्द्रष्टुं समारोहताम् ।
तुङ्गं वा रथमाश्रनं स्वृतगुरोः पाद्मावभीष्टं गुरुः
प्राप्तुं सत्यजयः ससेवत इमे तिष्ठन्स्वमादर्शयन् ॥

गङ्गोत्तुङ्गतरङ्गराजदमितद्राघिष्टपीनप्रय-
न्मनिाघातचलाज्जलोद्भवसरद्धाताञ्चितायाधित ।
सर्गेणोन्नतमस्तके हरिवराच्छ्रीवेङ्कटक्ष्माभुजः
सप्रस्थे सरबिन्यलोकि भवता श्रीसत्यजैत्रार्यसा ॥

On the last page is given a diagram from which the following śloka is re-constructed.

श्रीरामोरातुरायं सकलकविकलापूजितो जिह्वजिद्य-
त्संयोगे योगियोषिद्दूरतरचरणाज्ञानतानस्वनम्या ।
ज्ञाताकान्तानतानामतिरतिमतिदः सारहारस्वरश्री-
र्नानामानासनाख्य स्थितसुतनुतटिच्छोभितो भिन्नभिन्नः ॥

No. 5335

Beginning:

यनाक्षर + ज्ञानित्रयम् ॥

वाणीं पाणिनिमाचार्यं कात्यायनमुनिं तदा ।
कृताञ्जलिर्नमस्यामि भगवन्तं पतञ्जलिम् ॥

योगेन चित्तस्य पदेन वाचा मलं शरीरस्य च वैद्यकेन ।
योऽपाकरोत्तं प्रवरं मुनीनां पतञ्जलिं प्राञ्जलिरानतोऽस्मि ॥

No. 5328

After the colophon is given:—

श्रीश्यामाजीनायकपुण्डोपनाम्ना ॥

No. 5333

After the colophon is given

औचथ्यश्रीनिवासदीक्षितमिदं सवार्तिकसूत्रग्रन्थ ॥

No. 5346

On the title page is given

गंगाधरमान्यभट्टस्येदम्

No. 5350

After the colophon is given

कागलकरबालाशास्त्र्यात्मजवेङ्कोबाख्यस्य रक्ताक्षिसंवत्सरभाद्रपदवदि
त्रयोदशीसोमवारि समाप्तमिति श्रेयम् ।

No. 5351

After the colophon

कागल + ख्यस्य (Same as No. 5350.)

रक्ताक्षिवत्सरे मासि मार्गशीर्षेऽसिते तथा ।
भौमवासरयुक्तायां लिखितः पूर्णतामियात् ॥

No. 5352

After the colophon is given

श्रीकागलकरशेषभट्टपौत्रबालंभट्टात्मजवेङ्कोबाख्यस्येदं पुस्तकम् ॥ क्षय-
संवत्सरे चैत्रशुद्धप्रतिपदि शुक्रवारे लिखितम् ॥

No. 5353

After the colophon is given

श्रीकाग + पुस्तकम् (Same as No. 5352.)

॥ महाभाष्यम् ॥

5357. MAHĀBHĀṢYAM.

Burnell's Catalogue No. 835 Page 37 Right column.

Substance—Paper. Size—10¾ × 4 inches. Sheets—232. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas- 5800. Author—Patañjali. Incomplete Printed.

Beginning.

ॐ वृद्धिरादैच्। कुत्वं कस्मान्न भवति। "चोः कुः" "पदस्य" इति भत्वात्। कथं भसंज्ञा। "अयस्मयादीनि छन्दांसि" इति। छन्दसीत्युच्यते न चेदं छन्दः। छन्दोवत्सूत्राणि भवन्ति।

End:

अकारेणोकारेणेति। एवमेतौ लोकविदितावर्थौ तयो-र्लोकविदितत्वात्सिद्धमिति ॥

Colophon:

इति श्रीमत्पतञ्जालिविरचिते श्रीमहाभाष्ये प्रथमाध्यायचतुर्थपादे च-तुर्थमाह्निकम्।

समाप्तोऽयं प्रथमोऽध्यायः।

शिवमस्तु सर्वजगतः परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः।
दोषाः प्रयान्तु नाशं सर्वत्र सुखिनो भवन्तु लोकाः ॥

Subject. Mahābhāṣya, an elaborate commentary on Pāṇini-

sūtra. First Adhyāya.

Remarks:—The Ms. is in good condition

Patañjali, the reputed author of the Mahābhāṣya is supposed to be identical with the author of the Yogasūtras. He is regarded as the author of an elaborate treatise on medicine also.

Dr. Bhandarkar and following him, others also have dated Patañjali in the 2nd century, B. C The date is fairly acceptable.

The edition of the Mahābhāṣya by Dr. Keilhorn in the Bombay Sanskrit Series is important

Other copies of the Mahābhāṣya are tabulated as before.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet	Script	Complete or otherwise.
5358	B. L. 841	Paper.	$15\frac{1}{4} \times 6\frac{3}{4}$	189	12	Devanāgarī.	I-i to II-i
5359	„ 9957	Palm leaf.	$17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	214	7	Telugu.	„
5360	„ 842	Paper.	$11 \times 4\frac{3}{4}$	17	15 or 16	Devanāgarī.	I-i
5361	„ 9958	Palm leaf.	$18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	45	9	Grantha.	„
5362	„ 9956	„	$18\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$	219	10	„	II-i to VI-i
5363	„ 836	Paper.	$10\frac{3}{4} \times 4$	96	10	Devanāgarī.	II-i-iv
5364	„ 9959	Palm leaf.	$18\frac{3}{4} \times 1\frac{5}{8}$	260	9	Grantha.	III-i-i to VI-iv&I-i&ii
5365	„ 837	Paper.	$10\frac{3}{4} \times 4\frac{4}{5}$	128	9	Devanāgarī	III
5366	„ 838	„	$9\frac{4}{5} \times 4\frac{1}{4}$	44	10	„	„
5367	„ 839	„	$10\frac{3}{4} \times 3\frac{3}{4}$	47	9	„	IV
5368	„ 9961	Palm leaf.	$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$	84	8	Grantha	VI-iii to VIII-i
5369	„ 840	Paper.	$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	145	12	Devanāgarī	VI
5370	„ 9960	Palm leaf.	$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$	123	7	Grantha.	VI-ii to VII-iv
5371	„ 9962	„	$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$	41	8	„	VIII
5372	T. S. 1039	Paper	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	528	12	Devanāgarī.	I-V

Descriptive No	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise
5373	S. K 82	Paper.	10×4½	19	7-10	Devanāgarī	I-i-iii
5374	,, 90	,,	11½×5⅓	104	11 or 12	,,	I-iv
5375	,, 84	,,	10×4½	38	8-10	,,	II-ii
5376	,, 85	,,	,,	,,	8-11	,,	II-iii-iii
5377	,, 91	,,	12×5⅓	25	12 or 13	,,	III-i-i
5378	,, 83	,,	10×4½	8	10-12	,,	Bhūvādisūtra only.
5379	J. L. 738	,,	10×4	10	12	,,	I-i-v
5380	,, 739	,,	11¼×5	8	10	,,	I-i
5381	,, 740	,,	14¾×5¼	226	14	,,	III & IV
5382	,, 741	,,	14×6	163	13	,,	VIII-iv-i
5383	,, 742	,,	15×5½	90	15 or 16	,,	VI

॥ महाभाष्यप्रदीपः ॥

5384. MAHĀBHĀṢYAPRADĪPAḤ.

Burnell's Catalogue No 9963. Page 38 Left column.
Substance—Palm leaf Size--$18\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—226. Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—9000. Author—Kaiyata. Incomplete. Printed.

Beginning

सर्वाकारं निराकारं विश्वाध्यक्षमतीन्द्रियम् ।
सदसद्रूपतातीतमदृश्यं मायया वृतैः ॥ १ ॥

ज्ञानलोचनसंप्रेक्ष्यं नारायणमजं विभुम् ।
प्रणम्य परमात्मानं सर्वविद्याविधायिनम् ॥ २ ॥

पुरुषाः प्रतिपद्यन्ते देवत्वं यदनुग्रहात् ।
सरस्वतीं च तां नत्वा सर्वविद्याधिदेवताम् ॥ ३ ॥

पदवाक्यप्रमाणानां पारं यातस्य धीमतः ।
गुरोर्महेश्वरस्यापि कृत्वा चरणवन्दनम् ॥ ४ ॥

महाभाष्यार्णवावारपारीणं विवृतिप्लवम् ।
यथागमं विधास्येऽहं कैयटो जैयटात्मजः ॥ ५ ॥

भाष्याब्धिः क्वातिगम्भीरः क्वाहं मन्दमतिस्ततः ।
छात्राणामुपहास्यत्वं यास्यामि पिशुनात्मनाम् ॥ ६ ॥

तथापि हरिबद्धेन सारेण ग्रन्थसेतुना ।
क्रममाणः शनैः पारं तस्य प्राप्तास्मि पङ्गुवत् ॥ ७ ॥

भाष्यकारो विवरणकारत्वात् व्याकरणस्य साक्षात्प्र-

योजनमाह— अथ शब्दानुशासनमिति ॥

End:

संहितयाधीष्वेति । यथा पदनैरन्तर्ये संहिताव्यवहार-स्तथैकपद्येऽपि वर्णनैरन्तर्ये । अवसानशब्दोऽपि (विधि) प्रदेशेषु भावसाधनः करणसाधनो वा श्रयिष्यत इति नार्थः संज्ञाद्वयविधानेन तेन विनापीष्टस्य सिद्धत्वात् ॥

Colophon:

इत्युपाध्यायजैयटपुत्रकैयटकृते भाष्यप्रदीपे प्रथमस्या-ध्यायस्य चतुर्थपादे चतुर्थमाह्निकम् ॥ अध्यायश्च समाप्तः ॥

Subject: Mahābhāṣyapradīpa First Adhyāya only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Kaiyaṭa was Jaiyaṭa's son and brother of the famous Mammaṭa, the author of the Kāvyaprakāśa. Kaiyaṭa belonged to Kashmir and was living at the end of the 10th and the beginning of the 11th century.

The commentary of Kaiyaṭa is available in print having been issued from Benares.

There are several copies of the Pradīpa in this library and they are given in tabular form.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5385	B. L. 9965	Palm leaf	$19\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{8}$	196	8	Grantha	I & II-i
5386	„ 9964	„	„	158	8	„	„
5387	„ 853	Paper.	$10 \times 4\frac{1}{4}$	119	10 or 11	Devanāgarī.	I
5388	„ 843	„	$13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$	188	4-16	„	I-i to I-vi
5389	„ 845	„	$14\frac{3}{8} \times 6\frac{1}{2}$	63	7-17	„	I-iv-iv
5390	„ 844	„	$14\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{2}$	33	6-17	„	I-iii-ii
5391	„ 854	„	$8\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$	130	11 or 12	„	II to II-iv
5392	„ 846	„	$14\frac{5}{8} \times 6$	106	6-18	„	II-iv-ii
5393	„ 847	„	$14\frac{4}{5} \times 6$	126	6-17	„	III to III-iv
5394	„ 848	„	15×6	100	6-17	„	IV to IV-i
5395	„ 849	„	$14\frac{1}{4} \times 7\frac{1}{4}$	121	7-18	„	V
5396	„ 855	„	$9\frac{5}{8} \times 4\frac{3}{4}$	74	15-17	„	V
5397	„ 850	„	$15 \times 6\frac{1}{8}$	185	6-16	„	VI
5398	„ 9966	Palm leaf.	$17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	131	8	Grantha.	VII to VIII-ii-i
5399	„ 851	Paper.	15×6	102	7-18	„	VII

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise
5400	852	Paper.	$14\frac{4}{5} \times 6\frac{1}{2}$	81	7-15	Devanāgarī	VIII
5401	N. S. 15	,,	$13\frac{1}{4} \times 6\frac{3}{4}$	329	8-17	,,	I-i to II-i
5402	16	,,	$14\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{4}$	86	21	Grantha	I-i to I-i
5403	J. L. 743	,,	$15\frac{1}{2} \times 6$	90	11-17	Devanāgarī	I-i to I-v
5404	,, 744	,,	$13\frac{1}{2} \times 6$	107	15	,,	I-i
5405	,, 745	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	82	2-25	,,	VI-i-i to VIII-iv
5406	S. K. 86	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	17	8-11	,,	I-i

॥ महाभाष्यप्रदीपव्याख्या उद्योतः ॥

5407. MAHĀBHĀṢYAPRADĪPAVYĀKHYĀ UDYOTAḤ.

Burnell's Catalogue No. 856. Page 38. Left column.
Substance—Paper. Size—$12\frac{1}{2} \times 5\frac{3}{4}$ inches. Sheets—455. Lines—10 to 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—11300. Author—Nāgojibhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning:

वृद्धिरादैच् ॥ द्विपदं सूत्रम् । (कृतं) अनयोः साधुत्वमिति भाष्यदर्शनात् । अन्यथा उद्देश्यानेकत्वात् वृद्धिशब्दस्यावृत्तिः वाक्यार्थबोधाय कार्या स्यात् । द्वन्द्वे तु समाहारस्यैकस्योद्देश्यस्य शब्दतः सम्भवात् ॥

End:

एकपद्ये इति ॥ एकपदे इत्यर्थः । भावसाधन इति ॥ अत्र पक्षे खरवसानयोरित्यत्र बोद्धम् । पौर्वापर्यमाश्रयणीयमिति शिवम् ।

Colophon.

इति कालोपनामकशिवभट्टसुतसतीगर्भजनागोजिभट्टकृतभाष्यप्रदीपोद्योते प्रथमस्य चतुर्थमाह्निकम् ।

पादोऽध्यायश्च समाप्तः ॥

Subject. Mahābhāṣyapradīpavyākhyā otherwise known as Udyota.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given,

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहेबयांच्याकारकतीन्तलिहिलें असें ॥

Nāgeśabhaṭṭa, the greatest grammarian of recent times belonged to the 18th century. He was a native of Śṛṅgiberapura and was patronised by Rāma, the lord of that city.

Nāgeśa has written several works, both in Vyākaraṇa and in Alaṅkāra. For detailed remarks about him, please refer to the Introduction.

The Udyota of Nāgeśa has been published in Benares.

There are several copies of this commentary in this library and they are given in tabular form.

Descriptive No.	Collection No.		Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5408	B. L.	859	Paper.	13×5	16	13	Devanāgarī.	I-i-iv
5409		857	„	12½×6¼	176	10	„	II
5410		858	„	12×6	155	10	„	III-iv-I
5411		860	„	12×6	114	10	„	IV
5412		861	„	„	107	„	„	V-iv-i
5413		862	„	11×6¼	51	12	„	VI-i-iv
5414		863	„	12×6	93	10	„	VII-iv-i
5415		864	„	„	87	„	„	VIII-iv-i
5416	N. S.	14 b	„	10×4½	58	12	„	I-i
5417		14 c	„	11×4¾	62	„	„	„
5418		14 d	„	10×4¼	31	9	„	„
5419		14 e	„	11×4¾	34	11	„	„
5420		14 f	„	10¼×4½	15	11	„	„
5421		14 g	„	11×4¾	12	11	„	„
5422		14 a	„	10×4½	44	10	„	I-ii-i

Descriptive No.	Collection No.		Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet	Script	Complete or otherwise
5423	N. S.	14 h	Paper.	$10 \times 4\frac{1}{4}$	8	12	Devanāgarī,	I-ii-i
5424	,,	14 i	,,	,,	8	14	,,	?
5425	S. K	93	,,	11×5	212	9-12	,,	II-iv-ii
5426	,,	94	,,	$11\frac{1}{2} \times 5$	153	9-12	,,	III-iv-ii
5427	,,	95	,,	$11\frac{1}{2} \times 5$	120	9-12	,,	IV-iv-i
5428	,,	92	,,	11×5	28	9	,,	VII-i-i
5429	,,	87	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	17	10 or 11	,,	Bhūvādayodhātavaḥ only.

DETAILED REMARKS
on the
MAHĀBHĀṢYA MSS.

No. 5363

After the colophon we find

युक्तिरत्नाकरं प्राज्ञनक्रजालविलोडितम् ।
अगाधश्रीमहाभाष्यं वर्धिशेषो ऽयलेलिखत् ॥

No. 5374

We find after the colophon

हायने परिधाव्याख्ये माघे पूर्वत्रपक्षके ।
तृतीयायामिन्दुवारे लिखितं बालशर्मणा ॥

समापितं महाभाष्यप्रथमाध्यायलेखनम् ।
विद्वद्राजि + सखाजिनायकविभुर्यस्यातनोत्सेवनं ।
तन्नायकस्य पुरतो वसतस्तु+पुस्तकमिदं खलु बोधनीयम् ॥

On the title page is given:—

'शेषभट्टात्मजबालाख्यस्य'

No. 5375

On the title page is given:

बालंभट्टात्मजमहादेवाख्यस्य

No. 5397

On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहेबयांच्या कारकतीन्त लि-
हिलें असें ।

No. 5409

After the colophon we find

स्वस्तिश्रीनृपशालिवाहनशके १७२४ रक्ताक्षिनामसंवत्सरे दक्षिणायने

शरदृतौ कार्तिकमासे शुक्लपक्षे द्वादश्यां सौम्यवासरे रेवतीनक्षत्रे दिवा अष्टादशघटिकासमये तदा कुम्भलग्ने इद पुस्तकं आचार्यात्मजेन लिखितम् ॥

This Ms. was copied in Śaka 1724, corresponding to A. D. 1802

On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहेबयांच्या कारकतीन्त लिहिलें असें ।

Nos. 5410, 5408, 5411—14

On the title page is given the same as in No. 5409.

No. 5415

After the colophon we find

संवत् १७७५ श्रीभवानीशङ्कराभ्यां नमः ।

श्रीगंगायै नमः । श्रीविश्वेश्वराभ्यां नमः ।

So the date of the copying of this Ms. is A. D. 1697.

On the title page is given the same as in No 5409.

No. 5427

After the colophon we find

'शेषभट्टात्मजबालाख्यस्येदं पुस्तकम्'

No. 5426

Same as in No. 5427.

No. 5425

After the colophon is given

'कागलकरनारायणभट्टात्मजशेषभट्टतनूजबालाख्यस्येदं पुस्तकम्'

॥ काशिकावृत्तिः ॥

5430. KĀŚIKĀVṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 9967. Page 38. Left column.
Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches. Leaves—479
Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—20000. Author—Vāmana and Jayāditya. Complete. Printed.

Beginning:

वृत्तौ भाष्ये तथा धातुनामपारायणादिषु ।
विप्रकीर्णस्य तन्त्रस्य क्रियते सारसङ्ग्रहः ॥ १ ॥

इष्ट्युपसङ्ख्यानवती शुद्धगणा विवृतगूढसूत्रार्था ।
व्युत्पन्नरूपसिद्धिर्वृत्तिरियं काशिका नाम ॥ २ ॥

व्याकरणस्य शरीरं परिनिष्ठितशास्त्रकार्यमेतावत् ।
शिष्टः परिकरबन्धः क्रियतेऽस्य ग्रन्थकारेण ॥

अथ शब्दानुशासनम् । केषां शब्दानां लौकिकानां वैदिकानां च । कथमनुशासनम् । प्रकृत्यादिविभागकल्पनया सामान्यविशेषवतालक्षणेन । अथ किमर्थो वर्णानामुपदेशः । प्रत्याहारार्थः । प्रत्याहारो लाघवेन शास्त्रप्रवृत्त्यर्थः ।

End:

॥ अ अ इति ॥ किं विवृतपरः संवृतः । विवृतस्य संवृतः (क्रियते) अकारो विवृतः संवृतो भवति । वृक्षः प्लक्षः । इह शास्त्रादाकारार्थमकारार्हत(?) प्रतिज्ञातः तस्य तथाभूतस्यैव प्रयोगो माभूदिति संवृत प्रत्यापत्तिरियं क्रियते । दीर्घप्लुतयोश्चानेन विवृतेनाकारेण ग्रहणम् ।

विवृते तेन तयोः संवृतो न भवति । संवृतेन तु........

................ग्रहणमुच्यते ॥

Colophon:

इति काशिकायां वृत्तावष्टमस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः । अष्टमोऽध्यायः

श्रीकृष्णार्पणमस्तु । श्रीरामचन्द्रचरणारविन्दाभ्यां नमः ॥

Subject: Kāśikāvṛtti 1--8 Adhyāyas

Remarks:—The Ms. is in good condition

The next commentary on the Aṣṭādhyāyī of Pāṇini after the Mahābhāṣya is the Kāśikāvṛtti of Vāmana and Jayāditya of Kāśmir. Vāmana, we are already familiar with, as the author of the Kāvyālaṅkāra Sūtras and the Vṛtti thereon He was a minister under Jayāpīḍa king of Kashmir, in the 8th century.

The work has been printed in the Pandit in Benares. There are several copies of this work in this library and they are given in tabular form.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet	Script	Complete or otherwise.
5431	872	Paper	$13\frac{1}{4}\times6$	129	12	Devanāgarī.	1 to III-iii
5432	9968	Palm leaf	$17\times1\frac{1}{8}$	179	8 or 9	Grantha	I-1 to III-3
5433	865	Paper	$10\frac{1}{2}\times5\frac{1}{2}$	32	15	Devanāgarī	I
5434	866	,,	,,	27	16	,,	II
5435	867	,,	,,	21	17	,,	III
5436	9970	Palm leaf	$17\frac{1}{2}\times1\frac{1}{4}$	73	9	Grantha	III-1-4 wants beginning
5437	873	Paper	$13\frac{1}{4}\times6$	68	12	Devanāgarī	III-3 to IV-3
5438	871	,,	$10\times5\frac{1}{2}$	20	17	,,	III-3 to IV
5439	9971	Palm leaf	15×1	155	7	Grantha	III-4 to V-4
5440	868	Paper	$10\frac{1}{2}\times5\frac{1}{2}$	49	17	Devanāgarī	IV
5441	9972	Palm leaf	$16\frac{1}{2}\times1\frac{1}{4}$	173	7	Grantha	IV-3 to VI-3
5442	869	Paper	$11\frac{3}{4}\times6$	57	14	Devanāgarī	V-1-4 wants end
5443	2873	Palm leaf	$13\frac{3}{4}\times1$	154	8	Grantha	V-2 to VI-3
5444	870	Paper	$10\times5\frac{1}{2}$	96	20 or 21	Devanāgarī	VI to VIII
5445	9974	Palm leaf	$17\frac{1}{2}\times1\frac{1}{4}$	156	6	Nandināgarī	VI to VIII

Descriptive No.	Collection No.		Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines Per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
5446		9975	Palm leaf	15×1¼	142	8	Nandināgarī	VII and VIII
5447		9976	,,	15×1¼	89	7	,,	VIII
5448	J. L.		Paper	11×5	17	11	Devanāgarī	V-iii-116—V-iv-121
5449	,,	139	,,	10½×5	6	10	,,	VII-i-1—VII-ii-6
5450	S. K.	53	,,	9¾×5	9	15	,,	II-i-1 to end of II
5451	,,	53	,,	,,		10-15	,,	III-i-1 to end of III
5452	,,	54	,,	10×4¼		9	,,	III-i-1 to III-i-85
5453	,,	55	,,	9½×4¾	16	12	,,	to end of IVth
5454	,,	56	,,	10×4¼	40	5-10	,,	IV-i-1 to
5455	,,	310	,,	9½×4¼	2	10	,,	VI-i-1 to VI-i-6
5456	,,	57	,,	10×4½	5	10	,,	VII-i-1 to VII-i-60

DETAILED REMARKS

on

KĀŚIKĀ Mss.

No. 5433

On the title page is given:—

इयं काशिकापुस्तकं नरगुन्दकर गङ्गाधरदीक्षितानाम् । हें पुस्तक श्रीमन्तराजेश्री शरभोजिमहाराजसाहेबयांच्या कारकर्दीतकाशीदेशाहून खरिदीकरून आणिलें असें ॥

After the colophon is given:—

इदं पुस्तकं गङ्गाधरसोमयाजिनः

Nos. 5434, 5435, 5440 & 5444

On the first page is given:—

हें पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजि महाराज साहेबयांच्या कारकर्दीन्त काशीदेशाहून खरिदीकरून आणिलें असें ॥

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5457. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 9978. Page 39. Right column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 12½ inches. Leaves—229. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—28200. Author—Haradattācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

...प्रधानपुरुषात्मकमस्वतन्त्र-
मेतत्समस्तमधितिष्ठति यः स्वतन्त्रः ।

तस्मै शिवाय परमाय दशत्त्वयाय

साम्बाय...विहितप्रणामः ॥

*　　*　　*

प्रेक्षावतां...क्रियमाणं वस्तु निर्दिशति । वृत्तौ भाष्ये इति । वस्तुनि निर्दिष्टे सति तेनार्थेनार्थिनः प्रवर्तन्ते ।

End.

॥ अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम् ॥

गौः शुक्लः पाचकः डित्थ इति यद्यर्थवतः संज्ञाभावशशविषाणादीनां न प्राप्नोति । अर्थाभावात् । माभूदनेन समास इति भविष्यति ॥

Colophon: (Leaf No. 174)

इति हरदत्तमिश्रविरचितायां पदमञ्जर्यां प्रथमाध्यायस्य प्रथमः पादः ।

Subject Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjarī I-ii and II.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Haradattācārya, the author of the Padamañjarī is regarded by some as identical with the commentator on the Āpastamba and the Āśvalāyanagṛhyasūtras. The Śaivite Haradatta too is regarded by some as identical with the author of the Padamañjarī At any rate the author of the Padamañjarī is earlier than the 13th century.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5458. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 9977. Page 38 Right column.

Substance—Palm leaf. Size—15½ × 1½ inches. Leaves— 117. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas —2500. Author—Haradattācārya Incomplete. Printed.

Beginning:

वृद्धिरादैच् । त्रिपदमिदं सूत्रम् । वृद्धिः । आत् । ऐच् । अत्र चकारः प्रयोगस्थैराकारैरर्थवान् । जात्यभिप्रायिकश्चैकवचनम् ॥

End:

तत्रावयवबहुत्वस्य समुदायारोपः । प्राग्देशानुदग्देशांश्चेत्यर्थः ।

Colophon:

इति श्री + प्रथमस्याध्यायस्य प्रथमः पादः समाप्तः ।

Subject: Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjarī. First Pāda of the first Adhyāya only.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5459. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 875. Page 138. Right column. Substance—Paper Size—12½ × 6½ inches. Sheets—150. Lines—13 or 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4600. Author—Haradattamiśra. Incomplete. Printed.

Beginning:

........पति शिश्र० तृ० नि तत्त्वाद्धातुग्रहणस्य यदि परतोऽपि स्युस्तदपि न कर्मादीनामभावात् ।

End:

समर्थविभक्तिरिति ॥ सा पुनस्तद्योगलक्षणा कर्मणि
भाषायाम् । शिवतातिप्रभृतीनां साधुत्वं चिन्त्यम्

Colophon:

इति + चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

Subject: Kāśikāvṛttivyākhyā First Adhyāya only.

Remarks.—The Ms. is in good condition. The Ms. abruptly begins in the middle of the first Pāda of the first Adhyāya. On the title page is given.

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजीमहाराजयांच्याकारकतीन्त काशीहे-
शाहून खरदीकरून् आणिलें असें ॥

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5460. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 876. Page 38. Right column. Substance—Paper. Size—$12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—35. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1084. Author—Haradattamiśra. Incomplete. Printed.

Beginning:

प्राक्रीताच्छः । अवत्सयि इति । अतिदोहेन वत्सो-
विहितो न भवति ॥ गोधुगित्येवम् ॥

End:

विभक्तेरनुचारणाल्लाघवञ्च भवतीति भावः । यस्तु
जातिशब्द इति होगत्य इत्यनुवृत्तेः । फलं दर्शयति ॥

Colophon:

इति+पञ्चमाध्यायः। संवत् १७३६ समये ज्येष्ठवदि अष्टमीवार सोमवार।

Subject: Kāśikāvṛtti. First Pāda of the fifth Adhyāya.

Remarks—On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्री शरभोजिमहाराज+असें

This Ms. was copied in Samvat 1736 corresponding to A. D. 1678.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5461. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 877. Page 38. Right column.

Substance—Paper. Size—$12\frac{3}{4} \times 6\frac{3}{4}$ inches. Sheets—192. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—6000. Author—Haradattamiśra. Incomplete. Printed.

Beginning:

एकाचो द्वे प्रथमस्य ॥

इह यद्यपि स्वार्थत्वे सम्भवति परार्थमयुक्तं विधेयकारिणोर्द्वयोर्निर्देशात्।

End:

क्वचित्तु मकारलोप इति पाठं तत्र यस्येति लोपे कृते प्रत्ययाकारस्य श्रवणम्॥

Colophon:

इति श्रीमान्मिश्र श्रीहरदत्तमिश्रविरचितायां षष्ठस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः॥

समाप्तोऽयं षष्ठाध्याय:

Subject. Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjarī VI Adhyāya.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्री शरभोजि + असें ॥

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5462. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ

PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 878. Page 38. Right column. Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—31. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1300 Author—Haradattamiśra. Incomplete. Printed.

Beginning:

अङ्गस्य अधिकारोऽयमिति ॥ स्वरितत्वात् । इह केचिन्मन्यन्ते । प्रागभ्यासविकारेऽभ्योऽङ्गाधिकारः ।

End:

क्वचित्तु मकारलोप इति पाठः तत्र यस्येति लोपे कृते प्रत्ययाकारस्य श्रवणात् ॥

Colophon:

इति + षष्ठाध्यायस्य चतुर्थः पादः ।

अध्यायश्च समाप्तः ।

Subject: Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjarī Fourth Pāda of the 6th Adhyāya.

Remarks:—The Ms. is in very good condition

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5463. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 879 Page 38. Right column Substance—Paper Size—14×6 inches. Sheets—70 Lines—13 to a Page Script—Devanāgarī. No of Granthas—3000. Author—Haradattamiśra Incomplete. Printed.

Beginning:

युवोरनाकौ ॥

शास्त्रस्य लाघवार्थं युवप्रत्ययावुपदिष्टौ । तयोरनेनानाकादेशौ विधीयेते । तत्रानकयोरेवोपदेशे शास्त्रस्य गौरवं स्यात् । इह कस्मान्न भवति ।

End:

पिबतेरित्येतदत्रैव पठितव्यम् । पिबतेराल्लोपश्चेति वकारादि चाभ्यासस्य सत्यं विभाषेत्यस्यां शङ्कते ॥

Colophon:

इति श्रीहरदत्तमिश्रविरचितायां पदमञ्जर्यां सप्तमस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः । अध्यायश्च समाप्तः ।

अङ्गाधिकारः समाप्तः ।

Subject: Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjari. VIII Adhyāyā.

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5464. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No 880 Page 38. Right column.

Substance—Paper. Size—$12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—38. Lines —19 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2500. Author—Haradattamiśra. Incomplete. Printed.

Beginning:

यथा सर्वः पयोदग्ध इति । इह तु पर्यादीनां विशि-
ष्टार्थानामुपादानात् । द्रव्यप्रकारकात्स्नर्ग्येयोरसम्भवः ।

End:

अथ इति ॥ एतयोरिति ॥ सूत्रे तु षष्ठीस्थाने प्रथमा ।
पद इति स्वरूपग्रहणं न सुप्तिङन्तस्य तस्य सम.... ॥

Subject: Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjarī. VIII Adhyāya.

Remarks.—The Ms. is in good condition.

॥ काशिकावृत्तिव्याख्या पदमञ्जरी ॥

5465. KĀŚIKĀVṚTTIVYĀKHYĀ PADAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 9979. **Page** 38. Right column.

Substance—Palm leaf Size— $15 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—144. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Haradatta. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5468

End:

कस्य हेतोः सिचानन्तर्यं विशेष्यत इति । एवं चतुर-
शब्दे... ।

Colophon·

Subject: Kāśikāvṛttivyākhyā otherwise known as Padamañjarī. Fourth Pāda of the VI Adhyāya and first and second Pāda of the VII Adhyāya.

Remarks:—The Ms. is in good condition

॥ पदमञ्जरीव्याख्या मञ्जरीमकरन्दः ॥

5466. PADAMAÑJARĪVYĀKHYĀ-MAÑJARĪMAKARANDAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9080 Page 38. Right **column.** Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. **Leaves—148.** Lines—8 to a Page Script—Grantha. No. of Granthas—5000. Author—Ranganāthadīkṣita. Incomplete. Not printed

Beginning

श्रीरामचन्द्रं जनकात्मजापतिं
सलक्ष्मणं राक्षसमोक्षकारणम् ।
नमामि वाचा मनसा च मूर्ध्ना
निर्विघ्नसिद्ध्यै कुलदैवतं नः ॥

यो नारायणदीक्षितस्य नप्ता
नल्लादीक्षितसूरिणस्तु पौत्रः ।

श्रीनारायणदीक्षितेन्द्रपुत्रो
व्याख्यात्म्येष हि रङ्गनाथयज्वा ॥

मातामहो यस्य च पारशब्द-
भाष्यार्थवेत्ता खलु यस्य मातुलः ।
पातञ्जलज्ञेन हि तेन केनचित्
प्रकाश्यतेऽसौ पदमञ्जरी वरा ।

श्रीचोलदेशे सुधियो बृहस्पते-
स्तुल्यास्त्रयः पञ्च गृहे गृहे बुधाः ।
वसन्ति तेषां धुरि मत्कृतिस्तथा
विभाति कीटो रविमञ्जिषौ यथा ॥

पाठने किल न कश्चन भारः
स्पर्धिचित्तहरणश्च विनोदः ।
लेखनं भवति साहसमेत-
दस्म्यहं भुवि विनिर्जितलज्जः ॥

जगन्मण्डलविख्यातो यश्चतुर्वेददीक्षितः ।
यश्च मातृपितृव्यश्च वन्दे तच्चरणाम्बुजम् ॥
अन्यथोक्तमपि स चेद्बुद्धिव्यामोहतः क्वचित् ।
क्षन्तव्यं ग्रथितैस्तद्धि कस्य नास्ति मतिभ्रमः ॥

अथ चिकीर्षितस्यापि....परिसमाप्त्यर्थं शिष्टाचारप-
रिसमाप्तमिष्टदेवतानमस्काररूपं मङ्गलमादौ निबध्नाति ।
व्यक्तप्रधानपुरुषात्मकमिति ॥

End:

इति उकारासञ्जनेन काप्यनिष्टमिति वदन्ति । अ-
न्यत्र ग...मिति ऋकारऌकारयोरुच्चारणे हल्भागोऽज्भा-
गश्चोच्चारणीय इति वर्णद्वयोच्चारणगौरवम् । एवमुच्चा-
रणे क्रिवादौ द्विमात्रा एव ते उच्चारणीयाः । लोपविधौ
च वयो प्रत्तस्येत्यादि अतः संज्ञाविधावेकग्रहणमेव तदपे... ॥

Colophon: (Leaf No. 119)

रङ्गनाथमहाविद्वद्यायजूकक्रुतेन सा ।
मञ्जरीमकरन्देन भ्राजते पदमञ्जरी ॥

इति चतुर्वेदवेदाङ्गसर्वक्रत्वाग्निचितः पौत्रेण नारायणदीक्षिताग्निचि-
द्वादशाहियाजितनयेन रङ्गनाथदीक्षितेन विरचिते मञ्जरीमकरन्दे
प्रथमस्याध्यायस्य प्रथमः पादः ।

Subject: Mañjarīmakaranda.

Remarks:—The Ms. is in decaying condition.

Ranganātha Dīkṣita, the author of this work was a near kinsman of Rāmabhadra Dīkṣita. Tke following is Raṅganātha's pedigree

Nārāyaṇa Dīkṣita
|
Nallā Dīkṣita
|
Nārāyaṇa Dīkṣita
|
Raṅganātha Dīkṣita

The author belonged to the 17th century, A.D.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5467. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 814. Page 39. Left column.
Substance—Paper. Size—11¾ × 4½ inches Sheets—55.
Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—1525 Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete
Printed.

Beginning:

विश्वेशं सच्चिदानन्दं वन्देऽहं योऽखिलं जगत् ।
चरीकर्ति बरीभर्ति सञ्जरीहर्ति लीलया ॥

* * *

फणिभाषितभाष्याब्धेः शब्दकौस्तुभमुद्धरे ।
परिभाव्य बहून्ग्रन्थान् योऽर्थः क्लेशेन लभ्यते ॥

तमशेषमनायासादितो गृह्णीत सज्जनाः ।
समर्प्य लक्ष्मीरमणे भक्त्या श्रीशब्दकौस्तुभम् ।

भट्टोजिभट्टो जनुषः साफल्यं लब्धुमीहते ॥

प्रेक्षावत्प्रवृत्तये व्याकरणस्य विषयं भगवान् भाष्यकारः प्रादर्शयत्— अथ शब्दानुशासनमिति । अथशब्दः प्रारम्भस्य द्योतकः ॥

End:

अत्र श्लोकवार्तिकम् ।

प्रत्याहारेऽनुबन्धानां कथमज्ग्रहणेषु न ।
आचारादप्रधानत्वाल्लोपश्च बलवत्तरः ॥ *

दृविनकार इत्यादौ यण् स्यात् । एवमद्रहणे चकार-
स्यापि ।

Subject. Śabdakaustubha Māheśvarasūtravicāra alone.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Bhaṭṭoji Dīkṣita is too well known to those familiar with Sanskrit literature. He lived in the 16th century. He is said to have been a pupil of the famous Appayya Dīkṣita.

The work has been published in Benares.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5468. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

Burnell's Catalogue No 815 Page 39. Left column.
Substance—Paper Size—$9\frac{3}{4}$—4 inches. Sheets—28. Lines—11 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—735. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

रत्वाभावेन इह यलोपाप्रवृत्त्या देदीयक इति रूपाभ्युप-
गमात् * *

॥ ङिति च ॥ १. ४. २.

End:

अदसो मात् * * १. ५. २.

ईषदर्थे क्रियायोगे मर्यादाभिविधौ च यः ।

एतमातं ङितं विद्याद्वाक्यस्मरणयोरङित् ॥

इह पतच्छब्देन * * एताः...... ॥

Subject. Śabdakaustubha. I-1 4-2 to I-1-5-2.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5469. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 816. Page 39 Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—69. Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3100. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम् ॥

ईदूदेदन्तं द्विवचनं प्रगृह्यसंज्ञं स्यात् । हरी एतौ ॥

End:

भाष्यमते तु ऊष्मणामीषद्विवृताभ्युपगमेन सावर्ण्यप्रसिद्धिरेव नास्तीति सूत्रप्रत्याख्यानात्सकलमनाविलम् ।

Colophon:

इति श्रीशब्दकौस्तुभे प्रथमाध्यायस्य प्रथमे पादे चतुर्थमाह्निकम् ॥

Subject: Śabdakaustubha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:

श्रीमन्तशरभोजिमहाराजसाहेबयांच्या करकर्तीत काशींवशाहून खरेदीकरून आणिलें असें ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5470. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 817. Page 39. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—19. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

....वचनादस्तीत्याह लोपश्चेति । बलवानेव बलवत्तरः । स्वार्थे तरप् । ❀ वृद्धिरादैच् । 1. 1. 1.

End:

॥ क्ङिति च ॥

इक इति शब्दमुच्चार्य विहिते गुणवृद्धी गितं कितं ङितश्च निमित्तमाश्रित्य ये प्राप्नुतस्ते न स्तः । गित् । जिष्णुः । ... च्छम्भुः । न चायं गिदेवास्त्विति वाच्यम् । स्थास्नुरित्यत्र घुमास्थेतीत्वप्रसङ्गात् । न चैवं भूष्णुरित्यत्रेद्प्रसङ्गः । 1. 1. 5.

Subject: Śabdakaustubha. 1. 1. 1. to 1. 1. 5.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5471. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 818. Page 39. Left column. Substance—Paper. Size—$11 \times 3\frac{3}{8}$ inches. Sheets—128.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—3250. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning·

गाङ्कुटादिभ्योऽञ्णिन् ङित् I-ii-1-1

End:

विरामोऽवसानम् ॥

I-iv-4-28. End of Adhyāya I.

Colophon.

इति + शब्दकौस्तुभे प्रथमाध्यायस्य चतुर्थे पादे चतुर्थमाह्नि-
कम् । पादश्च समाप्तः । अध्यायश्च समाप्तः । नागनाथस्य
लिखितं शब्दकौस्तुभः

Subject· Śabdakaustubha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5472. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

Burnell's Catalogue No 819. Page 39. Left column.

Substance—Paper. Size—$13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ **inches**. Sheets—**114**. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—3250. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning, end and subject—Same as No. 818.

Colophon:

इति श्री + प्रथमस्याध्यायस्य चतुर्थे पादे चतुर्थमाह्निकम् पादश्च
समाप्तः । अध्यायश्च समाप्तः ॥

बौधान्यसंवत्सरे चैत्रशुक्ले पौर्णिमायां भौमवासरे तद्दिने गोधूलि-
वेलायां काश्यां पाडेघटे समाप्तः ॥

Subject· Śabdakaustubha.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्त राजेश्री शरभोजिमहाराजसाहेबयांच्या कारकती-
न्त काशीदेशाहून खरिदीकरून आणिलें असे ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5473. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 820. Page 39. Left column. Substance—Paper. Size—13¾ × 5½ inches. Sheets—103. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3000. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed

Beginning:

समर्थः पदविधिः । पदसम्बन्धीविधिः समर्थाश्रितो
बोध्यः ॥

End:

तृतीया सप्तम्योर्बहुलम् । * *

वृत्तिः प्रवृत्तिः । यदैव तासिः प्रवर्तते तदैवापवादा-
स्तावदुदात्तत्वयुक्ता इत्यर्थः ।

मुनित्रयोक्तिसद्वर्णीपरिशीलनशालिना ।
महतामपि मान्योऽसौ धार्यते येन कौस्तुभः ॥

Colophon:

इति श्री + शब्दकौस्तुभे चतुर्थस्याध्यायस्य चतुर्थे पादे प्रथम-
माह्निकम् । पादश्च समाप्तोऽध्यायश्च । श्रीकाशीविश्वेश्वरार्प-
णमस्तु ॥

Subject: Śabdakaustubha 4th Adhyāya complete.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

On the title page is given:

श्रीमन्तराजेश्री शरभोजिमहाराजयांच्या कारकर्दीन्त काशीदेशाहून-
खरिदीकरून आणिले असें ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5475. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 822. Page 39. Left column. Substance—Paper. Size—$13\frac{3}{8} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—69. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1900. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

प्रत्ययः । III-1-1-1

End.

"णिश्रिद्रुस्रुभ्यः कर्तरि चङ् ।" एभ्यः च्लेश्चङ् स्यात्
कर्तृवाचिनि लुङि परे *

अचीकमत । भाषिणस्तु पत्काषिणो(?)... ॥

Colophon: (Sheet No. 64)

तृतीयस्य प्रथमे तृतीयमाह्निकम् ॥

Subject: Śabdakaustubha 3rd Adhyāya. Incomplete.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्त राजेश्री शरभोजिमहाराजयांच्या कारकतीन्त काशीदेशाहून खरिदीकरून आणिलें असें ॥

॥ शब्दकौस्तुभः ॥

5476. ŚABDAKAUSTUBHAḤ.

J. L. Collection No. 748. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—27. Lines—9 to a Page. Script—Devanagarī. No. of Granthas—600. Author—Bhaṭṭoji. Incomplete. Printed.

Beginning

मणोरुपपदयोः । करोतेरिन् प्रत्ययः स्यात् । व्रीहिवत्सयोरिति वक्तव्यम्

End.

सहिवहिचालिपतिभ्यो यङन्तेभ्यः ॥

किकिनौ निपात्येते ।

Colophon · (Sheet No. 26)

शब्दकौस्तुभे तृतीयस्य द्वितीये प्रथममाह्निकम् ॥

Subject: Śabdakaustubha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दकौस्तुभम् ॥

5477. ŚABDAKAUSTUBHAM.

J. L. Collection No. 74?. Substance—Paper. Size—11×4½ inches. Sheets—12. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—375. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning.

अ इ उण् । संज्ञासूत्रमिदम् ॥

End:

न च रोरीति लोपः सुकरः । लोपं प्रति द्वित्वस्य असिद्धत्वात् । हलो यमां यमि लोपस्तु वैकल्पिक इति ... ॥

Subject: Śabdakaustubha.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ शब्दकौस्तुभम् ॥

5478. ŚABDAKAUSTUBHAM.

Burnell's Catalogue No. 936 **Page** 42. Left column. Substance—Paper. Size—9¾×4¼ inches. Sheets—6. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—130. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीवेङ्कटेशाय नमः ।

ईदूदेद्विवचनं प्रगृह्यम् । ईदूदेदन्तं द्विवचनं प्रगृह्यसंज्ञं

स्यात् । हरी एतौ । विष्णू इमौ । गङ्गे अमू ॥

End:

ज्ञादिति । इयं यति अदुद्रवादित्यादि तत्रोदाहृतम् ।
ज्ञापकत्वाच्चात्र अ...श्चेत्साधु । तच्च संप्रसारणाच्चेति सूत्रे
भाष्ये स्पष्टम् ।

Subject. Śabdakaustubha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5479. ŚABDABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 894. Page 39. Left column. Substance—Paper. Size—$13\frac{7}{8} \times 6$ inches. Sheets—238. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4000. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ॥

येनाक्षर + नमः ।
येन धौता + नमः ।
वाक्यकारं + त्रयम् ।
वाणीं + पतञ्जलिम् ।
योगेन + आनतोऽस्मि ॥

गुरूनत्वा परं ब्रह्म ध्यात्वा नारायणः सुधीः ।

पर्यालोच्य महाभाष्यं कुरुते शब्दभूषणम् ॥ ६ ॥

अइउण् + हल् ॥

इति माहेश्वराणि सूत्राण्यणादिसंज्ञार्थानि । एषामन्त्या इतः । लण् सूत्रेऽकारश्च । हकारादिष्वकार उच्चारणार्थः । लण् सूत्रे णकारानुबन्धः संदेहकृदपि क्रियमाणो व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्नहिसन्देहादलक्षणमिति परिभाषां ज्ञापयति ।

End

॥ पुरे प्राचाम् ॥ नान्दीपुरम् । प्राचां किम् । शिवपुरम् । अरिष्टगौडपूर्वे च । पुरे पूर्वं तथारिष्टगौडपूर्वकसमासे ।

Colophon: (Sheet No. 283)

इति शान्तनवाचार्यप्रणीतेषु फिट्सूत्रेषु तुरीयः पादः ।

Subject: Śabdabhūṣaṇa 1-6 Adhyāyas.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. Alternate sheets are sulpherated. This Ms abruptly ends in the beginning of the 6th Adhyāya.

Nārāyaṇasudhīḥ, the author of the Śabdabhūṣaṇam, a commentary on the Aṣṭādhyāyī, was a native of the village of Govindapura near Kumbhakonam in the Tanjore District. The author lived in the 18th century, and was attached to the Maharaṭha court.

A portrait of the author is found in one of the Mss of this library.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5480. ŚABDABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 895. Page 39. Left column.

Substance—Paper. Size—14 × 6 inches. Sheets—96. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2400. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning—Same as No. 5480.

End

मातेर्डवतुप् । भवान् । काठिचकिभ्यामारन् । कठोरः । चकोरः । किशोरादयश्च । किं पूर्वाच्छृणोतेः किशोरः ।

Colophon: (Sheet No. 95)

इति गोविन्दपुरवास्तव्यनारायणसुधीविरचिते सवार्तिकाष्टाध्यायीप्रदीपे शब्दभूषणे तृतीयस्याध्यायस्य द्वितीयः पादः । अथ उणादयः

Subject: Śabdabhūṣaṇa

Remarks:—The Ms. is in very good condition. Alternate sheets are sulpherated On the title page is painted the portrait of the author in a very attractive manner which represents the official dress used by the Pandit in those days.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5481. ŚABDABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 896. Page 39. Right column.

Substance—Paper. Size—14 × 7 inches. Sheets—120. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning

अश्वश्वावः । सहोरः साधुः । कपिगाडिगण्डिकटि-

पटिभ्य उलच् । कर्मातिनिर्देशश्चलोपः । कपोलः ।

गडोलमण्डोलौ गुडके । कटोलः । कटुः । पटोलः ।

End:

ययतोश्चातदर्थे । य यतौ यौ तद्धितौ तदन्तं गुण-

निषेधवाचिनञः परं तथा ।

Colophon. (Sheet No. 96)

इति गोविन्दपुरवास्तव्यनारायणसुधीविरचिते सवार्तिकाष्टाध्यायी-

प्रदीपे शब्दभूषणे पञ्चमस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ॥

Subject: Śabdabhūṣaṇa. Uṇādi and III-3 to VI-3 Adhyāyas.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition. This seems to be the continuation of No. 5481.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5482. ŚABDABHŪṢAṆAM.

J. L. Collection No. 750. Substance—Paper. Size—9¼ × 4½ inches. Sheets—19. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—275. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रत्ययः ।

End:

द्विषः । समस्थः । स्थः सुपिकः स्यात् । आरम्भसाम-

र्थ्याद्भावे । आत्मनामस्थानखु········ ॥

Subject: Śabdabhūṣaṇa

Remarks.—The Ms is in a fairly good condition.

॥ शब्दभूषणम् ॥

5483. ŚABDABHŪṢAṆAM.

J. L. Collection No. 751. Substance—Paper. Size—10 × 4½ inches Sheets—7. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—Nārāyaṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning:

एकाचो द्वे प्रथमस्य ॥

End:

अव्यादवथात् ॥ * तन्नो अवन्तु कुशकाशो

अवस्यवः ॥

Subject: Śabdabhūṣaṇa.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition

॥ शब्दभूषणम् ॥

5484. ŚABDABHŪṢAṆAM.

J L. Collection No. 752. Substance—Paper Size—12¾ × 5 inches. Sheets—137 (3-139). Lines—8 to a Page. Script —Devanāgarī. No. of Granthas—2200 Author—Nārāyaṇa Incomplete. Not printed.

Beginning

....मृष्टम् । ङित् । चितुतः । मृष्टात् ॥

दीर्घाविदम् ॥

दीर्घाविट्योरिटश्च गुणवृद्धी न स्तः ॥

End.

॥ किशोराद्यश्च ॥

किंपूर्वात् शृणातेः किशोरः

Colophon: (136)

इति गोविन्दपुर + शब्दभूषणे तृतीयस्याध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥

Subject: Śabdabhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदी ॥

5485. SIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's **Catalogue** No. 732. Page 39. Right column.
Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—389.
Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī **No. of Granthas**
—9700 Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Complete. Printed.

Beginning:

येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्य महेश्वरात् ।

कृत्स्नं व्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ।

वाणीं + पतञ्जलिम् ॥

योगेन + आनतोऽस्मि ॥

अइउण्+ हल् ॥

इति माहेश्वराणि सूत्राणि ॥

End:

करणाधिकरणयोर्ल्युट् । सर्वादीनि । स्पष्टार्थेयं त्रिसूत्री ॥

Colophon:

इति श्रीभट्टोजिदीक्षितविरचितायां उत्तरार्धे पाणिनीयलिङ्गानुशासन-

वृत्तिः समाप्ता ॥

श्रीमुखाषाढबहुल एकादश्यां भृगोर्दिने ।

नारायणेन लिखिता श्रीमत्सिद्धान्तकौमुदी ॥

Subject: Siddhāntakaumudī From the beginning to the end of Liṅgānuśāsana.

Remarks:—The Ms. is in excellent condition Several editions of this work are available, the most important of them being the Nirṇayasāgara Edition. Other copies of this work are tabulated hereunder.

Descriptive No.		Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script.	Complete or otherwise.
5486	B. L	783	Paper.	$10\frac{5}{8}\times 4\frac{5}{8}$	198	9	Devanāgarī	From the very beginning to the end of पूर्वार्ध
5487	,,	740	,,	$9\frac{7}{8}\times 4\frac{1}{8}$	28	9	,,	From the very beginning to Avyaya
5488	,,	787	,,	$7\frac{5}{8}\times 5$	30	15-16	,,	,,
5489	,,	9941	Palm leaf.	$16\frac{1}{2}\times 1$	26	4	Grantha	From the beginning to Visargasandhi
5490	,,	741	Paper.	$9\frac{7}{8}\times 4\frac{3}{1}$	39	8	Devanāgarī.	From the beginning to Adanta
5491	,,	743	,,	$10\frac{1}{4}\times 3\frac{3}{4}$	11	12	,,	From the beginning to Visargasandhi
5492	,,	742	,,	$9\frac{5}{8}\times 4$	5	10	,,	From the beginning to the end of परिभाषा
5493	,,	749	,,	$9\frac{1}{2}\times 4$	14	10	,,	From Sūtra पूर्वत्रासिद्धं to अजन्तनपुंसकलिङ्ग

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet	Script	Complete or otherwise.
5494	744	Paper	$9\frac{5}{8} \times 4$	20	8	Devanāgarī.	From अच्सन्धि to शब्दाधिकार
5495	9920	Palm leaf.	$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	77	7	Grantha.	From शब्दाधिकार to चातुर्राथिक (अर्थवत्—संस्कृतं भक्षाः)
5496	745	,,	$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$	43	9	Devanāgarī	From ङेप्रथमयोरम् to उपज्ञोपक्रम
5497	Not Noticed. Ms No. 15544	,,	$8\frac{4}{8} \times 5$	58	16	,,	From स्त्रीप्रत्यय to the end to Pūrvārdha
5498	747	,,	$9\frac{5}{8} \times 4$	105	9-11	,,	From तत्पुरुषसमास to the end of Pūrvārdha
5499	748	,,	$9\frac{1}{2} \times 4$	50	12	,,	From अपत्याधिकार to the end of Pūrvārdha

5500	B. L.	9921	Palm leaf.	12×1¼	58	8	Grantha	Begins from तद्धित and breaks off in the Sūtra प्रमाणे द्वयसच्
5501	,,	9918	,,	20×1½	117	6	,,	Begins from अपत्याधिकार and ends with कथादि
5502	,,	746	Paper	10×5	35	12-13	Devanāgarī	Begins from तद्धित and ends with प्राग्वतीय
5503	,,	9923	Palm leaf	18½×1⅕	16	8	Grantha	Begins from अपत्याधिकार and ends with वतण्डाच्.
5504	,,	738	Paper.	9½×4	82	11-12	Devanāgarī.	Begins from Uttarārdha and ends with लकारार्थप्रक्रिया
5505	,,	751	,,	10×4¼	118	10	,,	,, ,,
5506	,,	750	,,	10×3½	47	9	,,	Begins as the above and ends with the root ब्येञ्

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5507	B. L. 9955	Palm leaf.	$12\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$	23	6	Telugu	Begins with अदादि and ends with the root (लिख) in शविकरणि
5508	„ 734	Paper.	$11\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$	135	8	Devanāgarī	Beginning with भ्वादि-शुच शोके and ends with लकारार्थप्रक्रिया
5509	„ 752	„	$9\frac{1}{4} \times 4$	24	10	„	From भ्वादि-अय to अदादि-असु
5510	„ 753	„	$9\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$	92	8	„	From भ्वादि ज्येन्to the end of लकारार्थप्रक्रिया
5511	„ 9936	Palm leaf.	$18 \times 1\frac{1}{2}$	103	8	„	From क्र्यादि-बन्धु to the वैदिकप्रक्रिया
5512	„ 785	Paper.	$16\frac{7}{8} \times 4\frac{1}{2}$	54	11	„	Pūrvakṛt & Uttarakṛt
5513	„ 789	„	$9\frac{3}{4} \times 4$	47	12	„	„ „

5514	,,	**786**	**Paper.**	$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$	**46**	**11**	**Devanāgarī.**	From **वैदिकप्राक्रिया** to the end of **लिङ्गानुशासन**
5515	,,	**754**	,,	$9\frac{1}{8}\times4\frac{1}{2}$	**116**	**7**	,,	,,
5516	**S K.**	41	,,	$10\times4\frac{1}{2}$	**188**	9–12	,,	From the very beginning to the end of Pūrvārdha.
5517	,,	**49**	,,	$12\times4\frac{3}{4}$	21	8–13	,,	From the very beginning up to सर्वनाम
5518	,,	64	,,	$10\times4\frac{1}{2}$	**35**	8–12	,,	अजन्तनपुंसकलिङ्ग to the end of Kāraka
5519	,,	67	,,	$9\times4\frac{1}{2}$	**52**	8–9	,,	स्त्रीप्रत्यय only
5520	,,	66	,,	$10\times4\frac{1}{2}$	67	**11** or 12	,,	From समास to प्राग्वितीय-तुश्छन्दसि
5521	,,	68	,,	,,	10	9	,,	From अव्ययीभाव to तत्पुरुष
5522	,,	97	,,	$10\times4\frac{1}{2}$	**42**	**12–14**	,,	From पक्षिमत्स्य मृगान्हन्ति of ठगधिकार to the end of द्विरुक्तप्रक्रिया

Descriptive No.		Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5523	S. K	40	Paper.	$10 \times 4\frac{1}{2}$	195	10-13	Devanāgarī	Begins from the very beginning of Uttarārdha and ends with Uttarakṛt
5524	,,	48	,,	$12 \times 4\frac{3}{4}$	91	9	,,	From the beginning of Uttarārdha to नामधातुप्रकरण
5525	,,	65	,,	$10 \times 4\frac{3}{4}$	91	11 or 12	,,	From the very beginning of Uttarārdha to the end of लकारार्थप्रक्रिया
5526	,,	42	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	27	12	,,	Svara and Vaidika Prakriyā.
5527	,,	44	,,	,,	32	8-10	,,	Vaidika prakriyā
5528	J. L.	753	,,	$9\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$	186	13	,,	Pūrvārdha. Complete
5529	,,	754	,,	$10\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$	46	11	,,	From very beginning to the beginning of Kāraka

5530	J. L.	755	Paper.	$8\frac{1}{2} \times 4$	24	8	Devanāgarī.	From very beginning to अकारान्तपुल्लिंग
5531	,,	756	,,	$10\frac{1}{5} \times 4\frac{1}{2}$	25	9-10	,,	From very beginning to नकारान्तपुल्लिंग (अर्वन्)
5532	,,	757	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	11	10	,,	From very beginning to इकारान्तपुंलिंग
5533	,,	758	,,	$9\frac{1}{4} \times 4$	15	11	,,	From very beginning to the beginning of शब्दाधिकार
5534	,,	759	,,	$10 \times 4\frac{1}{4}$	17	6	,,	From very beginning to Śabdādhikāra (सर्वनामशब्दाः)
5535	,,	760	Paper.	$10 \times 4\frac{1}{4}$	15	7	,,	नीचैरुदात्तः to ष्टुना ष्टुः
5536	,,	761	,,	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	360	6	,,	संज्ञाप्रकरण to तत्पुरुषसमास
5537	,,	762	,,	10×4	35	6	,,	परिभाषा to the beginning of बहुव्रीहि प्रकरण

Descriptive No.		Collection No.	Substance	Size inches.	No of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5538	J. L.	763	Paper.	9½ × 3½	18	4-7	Devanāgarī.	अजन्तपुंलिंग— अम्बार्थनद्योर्ह्रस्वः to वावसाने
5539	,,	764	,,	10½ × 3¾	105	8	,,	शब्दाधिकार to समासाश्रयविधि
5540	,,	765	,,	8¾ × 3¾	59	6	,,	शब्दाधिकार to अव्यय
5541	,,	766	,,	10 × 3¾	68	7	,,	अकारान्तपुंलिंग to the end of तद्धितप्रक्रिया
5542	,,	767	,,	8 × 3½	16	11	,,	नादिचि to स्त्रीप्रत्ययान्त
5543	,,	768	,,	9¾ × 4¼	12	10	,,	From अजन्तपुंलिङ्गप्रकरण to the middle of स्त्रीलिङ्ग-प्रकरण
5544	,,	769	,,	9¾ × 4½	150	16	Telugu.	स्त्रीप्रत्यय to लिंगानुशासन

5545	J. L.	770	Paper.	11×5	44	18	Devanāgarī.	तद्धितप्रत्यय complete
5546	,,	771	,,	10×4	6	8	,,	अपत्याधिकार
5547	,,	772	,,	$9\times4\frac{1}{2}$	458	8	,,	Fragments of अपत्याधिकार अदादि and पूर्वकृदन्त
5548	,,	773	,,	$9\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$	169	11	,,	Uttarārdha complete.
5549	,,	774	,,	$10\times4\frac{1}{4}$	43	8	,,	Fragments of Uttarārdha
5550	,,	775	,,	$10\frac{1}{2}\times4$	84	14-15	,,	From Beginning of Uttrārdha to लकारार्थप्रक्रिया
5551	,,	776	,,	$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$	75	10	,,	Uttarārdha to लकारार्थ प्रक्रिया Wants beginning and end
5552		777	,,	$11\frac{1}{4}\times5$	15	14	,,	From the middle of नामधातु up to लकारार्थ
5553		778	,,	$10\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$	6	10	,,	Fragment of Uttarārdha
5554		779	,,	$10\frac{1}{8}\times5$	21	12	,,	Pūrvkṛt Complete
5555		800	,,	$10\times4\frac{3}{5}$	32	12	,,	Svaraprakriya ,,
5556	T S.	1086	,,	$9\frac{1}{2}\times4$	280	9 or 10	,,	Pūrvārdha ,,

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5557	T S. 1037	Paper.	$9\frac{1}{2} \times 4$	214	8-10	Devanāgarī.	Uttarārdha wants end.
5558	„ 1038	„	$9\frac{1}{4} \times 4$	18	8-10	„	Do Upādi portion

DETAILED REMARKS

on

SIDDHĀNTA KAUMUDĪ Mss.

No. 5485

After the colophon we find

श्रीमुखाषाढबहुलएकादश्यां भृगोर्दिने ।

नारायणेन लिखिता श्रीमत्सिद्धान्तकौमुदी ॥

No. 5497

After the colophon we find

' काकन्यां वेणीदत्तेन लिखिता गुर्जरजातीयेन वृन्दावननिवासिना रामेश्वरगमनावसरे '

No. 5499

After the colophon is found:—

मासे भाद्रपदे तिथौ प्रतिपदि क्रोध्याख्यसंवत्सरे

सच्चन्द्रामृतवर्षिणी कुवलयानन्दप्रदां कौमुदीम् ।

शब्दाज्ञानतमोपहं मुररिपोः प्रालेखिखन् प्रीतये

शेषाख्यो विबुधेन्द्रदेशिकमणेः सूनुः गुरुप्रीतये ॥

No. 5501

After the colophon we find

हेविळम्बिनामसंवत्सरे मार्गशीर्षमासं पतिनेञ्चान्तेति(१५) सोमवारे स्वातीनक्षत्रे अनन्तशास्त्रिणः ग्रन्थः अरुणाचलकुमाररामेण लिखितम् ।

No. 5508

We find after the colophon:

संवत् १८७१ शके १७३४ माघवेमासि शुक्लपक्षे द्वितीयायां च भृगोर्दिने ।

The date of this Ms. is therefore 1813-14 A. D.

No. 5515

After the colophon is given.—

शके स्वस्तिश्रीनृपशालिवाहनशके १७२६ रक्ताक्षिनामसंवत्सरे उत्तरायणे हेमन्तर्तौ पुष्यमासे कृष्णपक्षे त्रयोदश्यां इन्दुवासरे दिवा १२ द्वादशघटिका समये तदा मेषलग्ने श्रीमत्तञ्जापुरे भूपालानुज्ञया काशिविश्वनाथसंनिधौ इदं पुस्तकं संपूर्णम् ॥

This Ms. is dated A D 1804

No. 5516

After the colophon is given

शेषभट्टस्य तस्य तनयस्य बालनाम्न ....खलु पुस्तकं हि । शुभकृत्संवत्सरलिखितम् ॥

No. 5523

After the colophon is given

यज्ञेश्वरदीक्षितैकशिष्येण बालाख्येन लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

Nos. 5526 and 5527

After the colophon is given

कागलकरनारायणभट्टात्मजशेषभट्टतनूजेन विद्वद्वर्ययज्ञेश्वरदीक्षितैकशिष्येन बालाख्यलिखितम् ॥

No. 5555

After the colophon is given

खराख्याब्दे सहःशुक्लद्वादश्यां भार्गवे दिने ।

स्वराणां विश्वनाथेन लिखिता प्रक्रिया मुदा ॥

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—प्रौढमनोरमा ॥

5559. SIDDHĀNTAKUMUDĪVYĀKHYĀ PRAUḌHAMANORAMĀ.

Burnell's Catalogue No 778 Page 39 Right column.
Substance—Paper Size—14½ × 6¼ inches Sheets—197. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—7000. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Incomplete. Pūrvārdha only. Printed.

Beginning:

ध्यायंध्यायं परं ब्रह्म स्मारंस्मारं गुरोर्गिरः ।

सिद्धान्तकौमुदीव्याख्यां कुर्मः प्रौढमनोरमाम् ॥

End:

यथायथमिति । न "लोक" इति षष्ठीनिषेधः ॥

Colophon:

सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या सेयं प्रौढमनोरमा ॥

समाप्तं तत्र पूर्वार्धं तेन तुष्यतु शङ्करः ॥

इति श्रीभट्टोजिदीक्षितविरचितायां प्रौढमनोरमायां सिद्धान्तकौमुदीव्याख्यायां पूर्वार्धं समाप्तिमगमत् । संवत् १८६४ मिति श्रावणसुदि १५ ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Prauḍhamanoramā

From the beginning to the end of Pūrvārdha.

Remarks —The Ms. is in good condition. On the title page is written

हें पुस्तक श्रीमन्तराजेश्री शरभोजी महाराजयांच्या कारकीर्दीन्त
काशीदेशाहून खरदीकरून आणिलें असें ।

The present Ms. was copied in samvat 1864 corresponding to A. D. 1807.

The work has been published in the Chaukhamba Press, Benares.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete. or otherwise.
5560	B. L 9944	Palm leaf.	$18\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$	158	10	Telugu	From the beginning to the end of Pūrvārdha (wants some portion in the middle.)
5561	,, 780	Paper.	10×4	318	6	Devanāgarī	,,
5562	,, 777	,,	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	176 (100-170 missing)	12	,,	,, (but wants in the middle)
5563	,, 778	,,	10×4	47 (118-164)	12	,,	From the end of Apatyādikāra to the end of Pūrvārdha.
5564	,, 772	,,	14×6	179	10	,,	From the beginning up to ढगधिकार in Apatyādhikāra
5565	,, 779	,,	$9\frac{1}{4} \times 4$	68	16	,,	From the beginning to the end of Kāraka prakaraṇa
5566	,, 774	,,	$12\frac{1}{4} \times 6\frac{1}{2}$	144	13	,,	Uttarārdha to the end of Kṛdanta

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No of Lines per Page or sheet	Script	Complete or otherwise
5567	B. L. 788	Paper	10×4	80	12	Devanāgarī	Uttarārdha, wants beginning
5568	„ 786	„	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	102	10	„	Same as No. 5556 but the beginning is wanting
5569	„ 781	„	$10 \times 3\frac{3}{4}$	167	6 or 7	„	Uttarārdha to the end of लकारार्थप्रक्रिया
5570	„ 782	„	$10\frac{1}{4} \times 3\frac{7}{8}$	82	12	„	„
5571	„ 785	„	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$	32	11-13	„	Uttarārdha from the middle of स्वादि to the end of तिङन्त
5572	Ms. No. 13959	„	$12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$	25	10	„	Do fragments.
5573	B. L. 775	„	$11 \times \frac{1}{4}5\frac{1}{4}$	10	11-13	„	Uttarārdha to the end of sūtra लोटो लङ्वत्
5574	„ 776	„	$12\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$	27	14 or 15		From the end of स्वादि to the end of लकारार्थप्रक्रिया

5575	„	793	Paper.	$9\frac{1}{4}\times 3\frac{1}{4}$	14	12	Devanāgarī	स्वरप्रक्रिया alone
5576	„	784	„	$9\frac{1}{2}\times 4\frac{1}{2}$	38	10	„	From the Vaidika-Prakriyā to the end of Uttarārdha
5577	J. L	781	„	$9\times 4\frac{1}{2}$	3	39	„	Fragments of various section in the Pūrvārdha
5578	„	782	„	$11\frac{1}{4}\times 5$	108	10-12	„	From the beginning to the end of Kārakaprakaraṇa
5579	„	783	„	11×5	42	10	„	From the beginning of the Pūrvārdha to the middle of शब्दाधिकार
5580	„	784	„	11×4	46	10	„	From the beginning of Pūrvārdha to the middle of शब्दाधिकार
5581	„	785	„	18×5	18	9	„	Pūrvārdha-from the middle of the अच्सन्धि
5582	„	786	„	$10\frac{1}{4}\times 4\frac{1}{2}$	37	14	„	From the middle of the अजन्तपुंलिंगप्रकरण to the end of kāraka

Descriptive No.		Collection No.	Substance	Size inches.	No of Sheets or leaves	No. of Lines Per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
5583	J. L	787	Paper	11×4	20	9	Devanāgarī.	Kārakaprakaraṇa up to ṣaṣṭhi
5584	,,	788	,,	$11\frac{1}{2}\times5$	160	11	,,	From Uttarārdha स्वादि to वैदिकप्रक्रिया
5585	,,	789	,,	$11\times4\frac{3}{4}$	8	8	,,	Com. on णेरणौ
5586	,,	790	,,	$11\frac{1}{2}\times5$	9	9	,,	,,
5587	,,	791	,,	$10\times4\frac{1}{2}$	88	7-9	,,	From ण्यन्तप्रकरण to end
5588	,,	792	,,	$11\frac{1}{2}\times5$	9	9	,,	Fragments
5589	S. K.	74	,,	$11\frac{1}{2}\times8\frac{3}{4}$	180	8 or 9	,,	,,
5590	,,	89	,,	$10\times4\frac{1}{2}$	3	12 or 18	,,	अर्थवत् and कृत्तद्धित sūtras
5591	,,	78	,,	$10\times4\frac{1}{2}$	4	9	,,	हल्ङ्याब्सूत्रविचार
5592	,,	72	,,	,,	28	7 or 8	,,	भावकर्मप्रक्रिया—लकारार्थप्रक्रिया

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5593. PRAUḌHAMANORAMĀVYĀKHYĀ

ŚABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 790. Page 40. Left column. Substance—Paper. Size—11 × 4 inches. Sheets—244. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—9000. Author—Haridīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning

तद्धितान्तस्येति । कुग्रहणन्तु तिङित्यादाविधातुरिति निषेधबोधनार्थम् ।

End:

ध्वनितञ्चेदं सर्वनामसंज्ञासूत्रस्थकौस्तुभतत्त्वविवेक-टीकाविवरणयोः पितामह..........

Subject: Prauḍhamanoramāvyākhyā.

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

Haridīkṣita is the grandson of the famous Bhaṭṭojidīkṣita. Probably he was the son of Bhānuji Dīkṣita, the author of the Vyākhyāsudhā This work too has been printed in the Chaukhamba Press, Benares.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5594. PRAUḌHAMANORAMĀVYĀKHYĀ

ŚABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No 791. Page 40 Left column.

Substance—Paper. Size—13¾ × 5¼ inches. Sheets—293. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—9000. Author—Haridīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning, end and subject—Same as No 5593.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5595. PRAUḌHAMANORAMĀVYĀKHYĀ ŚABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 792. Page 40. Left column. Substance—Paper. Size—12 × 6 inches. Sheets—28. Lines—11 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Haridīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5593

End:

परनिमित्तत्वाभावाच्च । एकशेषशब्दार्थस्य.........

Subject. Prauḍhamanoramāvyākhyā Śabdādhikāra—breaks off at the Sūtra सरूपाणां etc

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5596. PRAUḌHAMANORAMĀVYĀKHYĀ ŚABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 788. Page 40 Left column. Substance—Paper Size—12½ × 6¼ inches. Sheets—201.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4800. Author—Haridīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning

शेषविभूषणमीडे शेषाशेषार्थलाभाय ।

दातुं सकलमभीष्टं फलमीष्टे यत्कृपादृष्टिः ॥

ध्यायमिति ।

End·

अत्र केचिदिति न मदुक्तया मूलस्य रीत्ये...भाव इति शुभम् । विस्तरस्तु अस्मत्कृत(बृहत्)शब्दरत्ने मदन्तेवासिकृतशब्देन्दुशेखरमञ्जूषयोश्च द्रष्टव्यः ॥

Colophon:

इति श्रीमद्दीक्षितभट्टोजिपौत्रदीक्षितहरिविरचिते प्रौढमनोरमाव्याख्याने लघुशब्दरत्ने सुबन्तः समाप्तिमगमत् ॥

Subject. Prauḍhamanoramāvyākhyā otherwise known as Laghuśabdaratna. From the beginning to Subanta-prakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5597. PRAUḌHAMANORAMĀVYĀKHYĀ ŚABDARATNAM.

Burnell's Catalogue No. 789. Page 40. Left column. Substance—Paper. Size—$12\frac{1}{4} \times 6$ inches. Sheets—90. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2315 Author—Haridīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning.

ग्रन्थमध्यकृतमिति। मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्ग-
लान्तानि च शास्त्राणि प्रथन्ते ॥

End:

विस्तरस्तु बृहच्छब्दरत्ने मदन्तेवासिकृते शब्देन्दुशे-
खरादौ च द्रष्टव्यः ॥

Colophon:

इति श्री + लघुशब्दरत्ने कृदन्तं संपूर्णम् ॥

Subject: Praudhamanoramāvyākhyā otherwise known as Laghuśabdaratna. From the beginning of Uttarārdha to the end of Kṛdanta.

Remarks—The Ms. is in good condition

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—शब्दरत्नम् ॥

5598. PRAUḌHAMANORAMĀVYĀKHYĀ ŚABDARATNAM.

J. L. Collection No. 793. Substance—Paper. Size—12×5½ inches. Sheets—93 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—2400. Author—Haridīkṣita. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No 5597

End:

विस्तरस्तु बृहच्छब्दरत्ने मदन्तेवासिकृतौ बृहच्छब्दे-
न्दुशेखरादौ वा द्रष्टव्यः।

Colophon:

इति श्री + कृदन्तं संपूर्णम् ॥

Subject: Praudhamanoramāvyākhyā—Laghuśabdaratna From the beginning of Uttarārdha to the end of Krdanta.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या—कल्पलता ॥

5599. PRAUDHAMANORAMĀVYĀKHYĀ KALPALATĀ.

Burnell's Catalogue No 787. Page 40 Left column. Substance—Paper. Size—$12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—238. Lines—10 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—6000. Author—Kṛṣṇamiśra Pūrvārdha only. Printed.

Beginning:

आविर्भूतं यमेकं कलयति निखिलः स प्रथां नित्यताया
धत्ते नो चेदभेदो जगदपि सततं बिभ्रदस्त्येव भेदम् ।
अप्राख्यै(?) जैमिनीयेष्टिभिरपि सुगुणैर्गौतमीये चकास्ति
ज्योतिर्भूतः स इष्टं जयति बहुविधः कोऽपि शब्दैकमूर्तिः ॥

(ध्यायं) ध्यायमिति । ध्यात्वा ध्यात्वेत्यर्थः । आभी-
क्ष्ण्ये णमुल् । अतो युगिति युक् ॥

End.

परस्परव्याघातादिति । तृतीयादिष्वित्युक्तेऽन्यत्र वि-
शेषाभावो लक्ष्यते तृतीयादिष्वित्यस्याभावे तु...तल्लाभे
तस्य विशेषत्वभङ्ग इति भावः । अञ्जस्य नेति । अत्र
केचिदित्युक्तरीत्येति भावः ।

Colophon:

इति श्रीमत्त्रिपाठीदेवीदत्तसूनु.... सेवकात्मजाचार्यकृष्णमिश्रकृताय मनोरमाव्याख्यायां पूर्वार्धे समाप्तम् ॥

मनोरमाटीका पूर्वार्धे समाप्तम् ॥

Subject. Prauḍhamanoramāvyākhyā, otherwise known as Kalpalatā. Pūrvārdha only.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This is a new commentary on the Prauḍhamanoramā of Bhaṭṭoji Dīkṣita by one Tripāṭhin Kṛṣṇamiśra.

This has been published in the Vyākaraṇagrantha ratnāvalī by Paṇḍit R. V. Krishnamāchariar of Kumbakonam.

॥ प्रौढमनोरमाव्याख्या — कल्पलता ॥

5600. PRAUḌHAMANORAMĀVYĀKHYĀ KALPALATĀ

J. L. Collection No. 794. Substance—Paper. Size—11 × 5 inches. Sheets—7. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—Kṛṣṇamiśra. Incomplete Printed.

Beginning:

णेरणौ ! णेरित्यंशे इत्यर्थः । क्रियापर इति । इतरवाक्येन कर्मकारकस्य कर्तृसंज्ञाविधानादिह कर्मशब्दः क्रियापर इति भावः ॥

End:

विशेषवाचित्वादिति । ज्ञानं । द्विविधम् । स्मृतिरनुभ-

वश्च । संस्कारजन्यं ज्ञानं स्मृतिरित्येवं विभजनात्

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā—otherwise known as Kalpalatā.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ मनोरमाकुचमर्दनम् ॥

5601. MANORAMĀKUCAMARDANAM.

Not Noticed by Burnell No. 12330. Errata Page XI Substance—Paper. Size—12×4⅞ inches. Sheets—22 (1-22). Lines—10-15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—930. Author—Paṇḍitajagannātha. Incomplete. Not printed

Beginning:

सामानाधिकरण्येन प्रातिपदिकार्थविशेषत्वं व्युदस्यते तदाह । दूरःपन्था इति । एतेन करणे च स्तोकेति सूत्रे करणे किं क्रियाविशेषके कर्मणि माभूत् । स्तोकं चलति, क्रिया न द्रव्यमिति प्राचां ग्रन्थोऽपि व्याख्यातः । यत्तु तमनूद्य क्रियाया विशेष्यत्वेन द्रव्यत्वावश्यम्भावाचिन्त्यमित्यूचुः तदेव चिन्त्यम् । धातुवाच्यायाः क्रियाया असत्वरूपस्याकरे प्रसिद्धत्वात् । न च विशेष्यत्वे तदनुपपत्तिः । कृदभिहतभाववल्लिङ्गसङ्ख्याद्ययोगित्वमात्रेण तदुपपत्तेः । यद्यपि हतशायिकाः शय्यन्त इत्यादौ भाष्ये सङ्ख्यान्वयः स्वीकृतः, पचतिभवतीत्यादौ कर्तृकर्मान्वयश्च तथापि लिङ्गस्य कारकान्तरस्य चाभावो निर्बाध एव स्वीक्रिया न युज्यते । लिङ्गक्रि-

यानाधारकारकैः असत्वरूपता तस्या इयमेताव(द्व)धार्य-
ताम् । इति पञ्चमी ।

End:

पुमान् स्त्रिया । ननु हंसश्च वरटा चेत्यत्र प्रसंगः । हंस-
त्वजातिसाम्येऽपि शब्दस्य वैलक्षण्यस्य स्त्रीपुंसत्वमात्र-
प्रयुक्तत्वादिति चेन्नैवम् । स्वरूपग्रहणानुवृत्तेः । *
स चेह विशेष्याभावादस्त्येव । इन्द्रेन्द्राण्याविरत्यादौ तु
नैकशेषः । पुंयोग...... ॥

Subject: Manoramākucamardana.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. Dr. Burnell gives the number of this Ms. as 12230 in the Errata. It is a mistake for 12330.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—तत्त्वबोधिनी ॥

5602. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ TATTVABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No 765. Page 40. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—209. Lines—9 or 10 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—6000. Author—Jñānendrasarasvatī. Incomplete. Printed.

Beginning:

नत्वा विश्वेश्वरं साम्बं कृत्वा च गुरुवन्दनम् ।
सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या क्रियते तत्त्वबोधिनी ॥

End

रामाधीनेति । विभक्त्यर्थेऽव्ययीभावे तु अधिरामम् ॥

Colophon :

इति सप्तमी ।

Subject : Siddhāntakaumudīvyākhyā, otherwise known as Tattvabodhinī. From the beginning to Kāraka end.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Jñānendrasarasvatī, the author of the Tattvabodhinī is regarded as identical with the teacher of Perubhaṭṭa, father of Jagannātha Paṇḍita of Rasagangādhara fame Hence he should have been a contemporary of Khaṇḍadeva who flourished early in the 17th century.

The Nirṇavasāgar Press, Bombay has published a good edition of the work.

---

							in the middle of मत्व-र्थीयप्रकरणम्
5608		771	„	$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{2}$	91	10	„	From the beginning of Uttarārdha to the end of Tiṅanta
5609		764	„	14×6	247	10	„	Begins with the Uttarārdha, but the com. on the first verse is wanting. Breaks off in the beginning of the 4th Pāda of the Uṇādi with the Sūtra ' पुष. कित् '
5610	J. L.	795	„	$11\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$	29	13	„	From the beginning, to the end of middle of हल्सन्धि (com. on Sūtra अत्रानुनासिक etc.
5611	„	796	„	$9\times\frac{1}{4}4$	33	9	„	From the beginning to the Sūtra ऊँ in हल्सन्धिप्रकरण

Descriptive No.		Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet	Script	Complete or otherwise
5612	J. L.	797	Paper	$9\frac{1}{4} \times 4$	12	8	Devanāgarī	Begins with the अजन्त-पुंलिङ्गप्रकरण and breaks off in the middle of the same Prakaraṇa with the Sūtra अट्कुप्वाङ् etc.
5613	,,	798	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	12–16	28	,,	Begins with the middle of हलन्तपुंलिङ्ग and ends with the end of strī-pratyaya
5614	,,	799	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	5	6–9	,,	Begins with the second verse of the Uttarārdha and breaks off with the Sūtra:—लः कर्मणि च etc.
5615	,,	800	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	14	12–15	,,	Begins with the Uttarārdha and ends with the com. on the Sūtra:—

								असिद्धवदत्राभात
5616	,,	801	,,	,,	27	12-14	,,	Begins with पूर्वकृदन्त and ends with the Sūtra ‘ ब्रह्मभ्रूणवृत्रेषु क्विप्
5617	,,	802	,,	$11\frac{1}{8}\times4\frac{7}{8}$	6	9	,,	Breaks off in the middle of Ātmanepadaprakaraṇa from the Sūtra णेरणौ etc. ends with the com. on the same Sūtra
5618	S. S.	93	Palm leaf.	$16\frac{1}{2}\times2\frac{1}{4}$	92	12-14	Grantha.	From the beginning to Kārakaprakaraṇa
5619	,,	100	,,	$18\times1\frac{1}{4}$	96	8-10	,,	From the beginning to Avyaya
5620	,,	104	,,	$16\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$	91	7-10	,,	Uttarārdha Incomplete

DETAILED REMARKS
on the
TATTVABODHINĪ MSS.

Nos. 5611 & 5613

On the title page is given: रङ्गभट्ट भट्टगोस्वामिनाम्

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बृहच्छब्देन्दुशेखरः ॥

5621. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ BṚHACCHABDENDUŚEKHARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 798. Page 40. Left column. Substance—Paper. Size—$12\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{4}$ inches. Sheets—528. Lines—18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—21200. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Pūrvārdha only. Not Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीनृसिंहो जयति ॥

नागेशभट्टो नागेशभाषितार्थविचक्षणः ।
शिवभट्टसुतो धीमानुपाध्यायोपनामकः ॥ १ ॥
याचकानां कल्पतरोररिकक्षहुताशनात् ।
शृङ्गबेरपुराधीशरामतो लब्धजीविकः ॥ २ ॥
नत्वा फणीशमीशानं कौमुद्यर्थप्रकाशकम् ।
मनोरमोमार्धदेहं तन्वे शब्देन्दुशेखरम् ॥ ३ ॥

ग्रन्थसमाप्तिग्रन्थप्रचारादिप्रतिबन्धकविघ्नविघाताय समुचितऋषिचयनमस्काररूपं मङ्गलमाचरन् शिष्यशिक्षायै व्याख्यातृश्रोतॄणामनुषङ्गतो मङ्गलाय च निबध्नाति ॥

मुनित्रयमिति ॥

कारकविभक्तेर्बलीयस्त्वाद्द्वितीया । परिभाव्येति । तच्छब्दस्य बुद्धिस्थपरामर्शकत्वात्प्राचामुक्तीस्तिरस्कृत्वेत्यर्थः । मुनित्रयोक्तीर्विचार्ये(त्य)र्थश्च । न चात्रार्थे "परिभावस्तिरस्क्रिया" इति कोशविरोधः । कोशस्य नामलिङ्गानुशासनत्वेन धातोस्तिरस्कारार्थाबोधकत्वात् । "परौ भुवोऽवज्ञाने" इति विशेषणेनान्यार्थबोधनाच्च । एतेन स्वग्रन्थस्य प्राचीनग्रन्थैरगतार्थता समूलत्वञ्च ध्वनितम् । भाविनोऽपि बुद्धया विषयीकरणादियमिति निर्देशः । प्रकाशकत्वेनातिदुरूहग्रन्थान्तरेभ्यः सिद्धान्तज्ञाने[ऽ]जायमानस्य क्लेशरूपसंतापस्य शामकत्वेन च कौमुदीत्यनेन वैयाकरणसिद्धान्तो विषयः तज्ज्ञानं प्रयोजनम् । तज्जिज्ञासुरधिकारीत्यादि बोधितम् ।

॥ 'अ इ उ ण्' इति ॥

एषु जातिपरो निर्देशः ॥

End:

॥ (द्वन्द्वं रहस्यमर्यादावचन०) ॥ * *

अभिव्यक्तिशब्देनात्यन्तसहचरितौ लोकविज्ञातावुच्येते । कर्मणि क्तिन् ॥

तदासाहचर्येणेति ॥

तेनेह नौ(?) । द्वौयुधिष्ठिरार्जुनौ द्वौ देवद(त्त)यज्ञदत्ता-विति । "द्वन्द्वं न्यञ्चि" इत्यादौ वीप्सायां द्वित्वमन्यत्र स्वार्थे द्वित्वमिति बोध्यम् ॥

अन्यत्रापीति ॥

द्वन्द्वं युद्धान्यवर्तन्तेति(?) । यथा अत्र द्वयोरित्यर्थाद्वी-प्सायां द्विर्वचनं यथा शीतोष्णसुखदुःखक्षुत्तृष्णाद्वन्द्वानि सहते । स्वार्थे द्वित्वम् । अत्रैकशेषवशाद्बहुवचनम् । अत एव "चार्थे द्वन्द्वः" इति सौत्रप्रयोगः सङ्गच्छते । अत्र स्वार्थे द्वित्वम् । पुंस्त्वं लोकात् ॥

शब्देन्दुशेखरग्रन्थे पूर्वमर्धमपूपुरम् ।
प्रीयतां तेन भगवान् शिवया सहितः शिवः ॥

शब्देन्दुशेखरः सोऽयं फणिभाष्योक्तिभूषितः ।
सतां हृत्कमलेष्वास्तां यावत्फणिफणे धरा ॥

Colophon:

इति श्रीकालोपनामकशिवभट्टसुतसतीगर्भजनागेशभट्टविरचिते सिद्धा-न्तकौमुदीव्याख्याने शब्देन्दुशेखराख्ये पूर्वार्धं समाप्तम् ॥

शुभमस्तु ॥ ग्रन्थसंख्या २१२००

Subject. Bṛhacchabdenduśekharaḥ. Pūrvārdha only.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given as follows:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजीमहाराजसाहेबयांच्याकारकतीन्त काशीदेशाहून खरिदीकरून आणिलें असें ॥

Bṛhacchabdenduśekhara is a commentary on the Siddhānta-kaumadī by the famous Nāgeśabhaṭṭa

---

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या बृहच्छब्देन्दुशेखरः ॥

5622. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ BṚHACCHABDENDUŚEKHARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 799. Page 40 Left column
Substance—Paper Size—14¾ × 7¼ inches Sheets—56. Lines—14 or 15 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—2500. Author—Nāgeśabhaṭṭa Incomplete Not printed

Beginning—Same as No 5621.

End

(अकः सवर्णे दीर्घः) ॥ अभिन्न इति ❀
प्रातर्ऋतामित्यत्र "रोरि" इत्यस्य तत् लकार इत्यादौ "तोर्लि" इत्यस्य च शङ्कासमाधानाद्यकरणेन य (च) तद्रेफात्परं भक्तेरिति हयवरट्सूत्रस्थभाष्येण च ऋलक्-सूत्रस्थयोरर्धमात्राज्भागस्याभितः कल्पत्वेन तथैवोचितत्वादिति भाव इत्याहुः ॥
द्वौ लकाराविति दलद्वय........

Colophon: Nil.

Subject: Bṛhacchabdenduśekhara. Acsandhiprakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition This Ms abruptly breaks off in the middle of the commentary on the sūtra अकः सवर्णे दीर्घः

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या लघुशब्देन्दुशेखरः ॥

5623. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ LAGHUŚABDENDUŚEKHARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 800. Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—507. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas** —13000. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning:

पातञ्जले महाभाष्ये कृतभूरिपरिश्रमः ।
शिवभट्टसुतो धीमान्सतीदेव्यास्तु गर्भजः ॥
याचकानां कल्पतरोररिकक्षहुताशनात् ।
शृङ्गवेरपुराधीशाद्रामतो लब्धजीविकः ॥
नत्वा फणीशं नागेशस्तनुतेऽर्थप्रकाशकम् ।
मनोरमोमार्धदेहं लघुशब्देन्दुशेखरम् ॥

End.

तत्र । द्वित्वापाचिरिति वदन्तीति सर्वेष्टासिद्धिः वि-
स्तरस्तु बृहच्छब्देन्दुशेखरे बोध्यः ।

Colophon:

इति शिवभट्टसुतसतीगर्भजनागोजिभट्टकृतलघुशब्देन्दुशेखरे तिङन्तं
संपूर्णम् ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Laghuśabdenduśekhara. Pūrvārdha and portion of Uttarārdha (to the end of Tiṅantakāṇḍa)

Remarks:—The Ms. is in good condition. The beginning of the next section is given here.

Laghuśabdenduśekhara is an abridgement of the Bṛhacchabdenduśekhara of the same author. The work has been published in the Chowkhamba Press Benares

Descriptive No		Collection No	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5624	B. L	801	Paper.	$11\frac{5}{5} \times 6\frac{1}{8}$	335	10	Devanāgarī.	Pūrvārdha complete
5625	,,	810	,,	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$	365	10	,,	,,
5626	,,	809	,,	$10\frac{1}{3} \times 4\frac{1}{4}$	414 (196-255 missing)	8	,,	,,
5627	,,	806	,,	13×5	255	11	,,	From the beginning of पूर्वार्धे up to तद्राज
5628	,,	811	,,	$10 \times 4\frac{1}{4}$	204	10	,,	From the beginning of उत्तरार्धे up to the end of वैदिकस्वरप्रक्रिया
5629	,,	804	,,	$12\frac{1}{2} \times 5$	139	10	,,	From the beginning of उत्तरार्धे up to the end of वैदिकप्रक्रिया

5680	,,	812	Paper.	$12\frac{1}{4} \times 6\frac{1}{4}$	188	18	Devanāgarī.	From the beginning of उत्तरार्ध up to the end of लकारार्थप्रक्रिया
5681	,,	802	,,	12×6	108	10	,,	,,
5632	,,	803	,,	,,	81	,,	,,	पूर्वकृदन्त to स्वरप्रक्रिया
5633	,,	818	,,	$12\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$	62	13 or 14	,,	पूर्वोत्तरकृदन्तौ
5634	,,	807	,,	$12\frac{1}{4} \times 5\frac{3}{4}$	28	11	,,	,,
5635	,,	805	,,	13×5	60	11	,,	वैदिकस्वरप्रक्रिया alone
5686	,,	808	,,	12×6	35	10	,,	Begins with स्वर and ends with कृदन्त
5687	J. L.	808	,,	$10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$	107	10	,,	From the beginning of Uttarārdha to the end of लकारार्थ
5688	,,	804	,,	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	121	11	,,	From the beginning of पूर्वार्ध to हलन्तनपुंसक

Descriptive No.		Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script.	Complete or otherwise
5639	J. L.	805	Paper.	12×5	88	10	Devanāgarī.	From the beginning of Pūrvārdha to अजिन्तपुंलिंग (बहुगणवतु ।)
5640	,,	806	,,	$12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$	62	12	,,	From the beginning to बहुव्रीहिसमास
5641	,,	807	,,	$11\frac{1}{3} \times 5$	6	9	,,	'णेरणौ' सूत्रविचारः
5642	S. K.	75	,,	$11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$	251	10-14	,,	Pūrvārdha complete
5643		76	,,	$11\frac{1}{4} \times 5$	185	,,	,,	From the beginning of Uttarārdha to वैदिकप्रक्रिया
5644		52	,,	$12\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$	16	11	,,	From the end of प्राग्घिताये to प्रागिवीय (अतिशायनेमतुप्)

5645		77	Paper.	$11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$	87	11	Devanāgarī.	Kārakaprakaraṇa.
5646	S. S.	107	Palm leaf.	$15 \times 1\frac{1}{2}$	58	10-12	Grantha.	From the beginning to Sandhiprakaraṇa
5647	,,	89	,,	$17 \times 1\frac{3}{8}$	144	9-11	,,	From Sandhi to Kāraka
5648		94	,,	$16\frac{1}{3} \times 2\frac{1}{4}$	16	15	,,	Beginning only

DETAILED REMARKS
on the
ŚABDENDUŚEKHARA Mss.

No. 5627

On the title page is given·

हें पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराज साहेबयांच्या कारकर्दीत
काशीदेशाहून करिदीकरून आणिलें असें ॥

Nos. 5629, 5635, 5630, 5624, 5631, 5632, 5633 & 5636.

The same remarks as given under No. 5627 are given in the above Numbers.

No. 5635

After the colophon we find

संवत् १८५२ मिते सावन (श्रावण) वदि पञ्चमी ॥ ' वेहरी आवी '

The date is therefore A. D. 1794.

No. 5642

After the colophon is given

विद्वद्राजिविराजिकागलसमुद्भूतस्वसन्तानक-
श्रीनारायणभट्टवर्यतनयश्रीशेषभट्टस्य यः ।
श्रीमच्चोलमहीपमन्त्रिपटलीचूडामणिर्धार्मिकः
पादाब्जस्य सखाजिनायकविभुर्यस्यातनोत्सेवनम् ॥
तन्नायकस्य पुरतो वसतस्तु शेष-
भट्टस्य तस्य तनयस्य च बालनाम्नः ।
यज्ञेश्वराख्यबुधवर्यमुखाब्जलब्ध-
विज्ञस्य पुस्तकमिदं खलु बोधनीयम् ॥

On the title page is given.—

शेषभट्टात्मजबालाख्यस्य

No. 5643

After the colophon is given

शेषभट्टात्मजबालाख्यस्य

No 5633

स्वस्तिश्रीनृपशालिवाहनशके १७२७ क्रोधनामसंवत्सरे दक्षिणायने वर्षर्तौ श्रावणमासे शुक्लपक्षे चतुर्थ्यां इन्दुवासरे श्रीमत्तंजापुरे बृहदीश्वरसन्निधौ दिवा द्वादशघटिकासमये तदा कन्यालग्ने भूपालानुज्ञया इदं पुस्तकं संपूर्णम् ॥

This Ms was copied in A D. 1805.

No. 5636

स्वस्तिश्री ❀ शके १७२७ क्रोधननामसंवत्सरे दक्षिणायने ग्रीष्मर्तौ आषाढमासे कृष्णपक्षे द्वादश्यां भौमवासरे श्रीमत्तंजपुरे काशिविश्वनाथसन्निधौ दिवा Same as above

This Ms was copied in A. D. 1805.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—सुमनोरमा ॥

5649. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ SUMANORAMĀ.

Burnell's Catalogue No. 9945. Page 40. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$19\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—196. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—5500. Author—Tirumalaiya-Dvādaśāhayājin. Incomplete. Not printed.

Beginning:

श्रीसर्वेश्वरसर्वतोमुखाध्वरीन्द्रगुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः ।

वन्दे देव्याः सरस्वत्या वन्दनीयपदाम्बुजे ।

यद्वन्दनेन मन्दोऽपि विन्देद्गुरुसमानताम् ॥

यो वेदगर्भमतनोद्विधिमात्मसृष्टं
यः पञ्चवर्षमकरोद्ध्रुवमाप्तवाचम् ।
सोऽयं समस्तजगतां सुहृदन्तरात्मा
वाचः प्रसादयतु मे बुधसंमतार्थाः ॥

अष्टाध्यायीं दर्शयन्तीव साक्षा-
द्व्याख्यामुद्रा राजते यस्य हस्ते ।
भूयोभूयः स्मारकान्शेषपत्नी
साक्षादीक्षे दक्षिणामूर्तिदेवम् ॥

वृद्धोपेन्द्रयतीन्द्रसान्द्रकरुणासंवृद्धषड्दर्शनी
श्रीषड्दर्शनवेङ्कटेश्वरिलसद्गर्भाब्धिचन्द्रोदयम् ।
सौजन्यार्दितसर्वलोकविनुतप्रख्यातकीर्तिः स्वयं
श्रीसर्वेश्वरसर्वतोमुखगुरुं सर्वेश्वरांशं भजे ॥

श्रीषड्दर्शनवेङ्कटाध्वरिसुतः षड्दर्शनीवल्लभः
श्रीसर्वेश्वरसर्वतोमुखगुरोर्विद्यानिधेः सोदरः ।
विख्याताब्जपौण्डरीकसहजः सिद्धान्तकौमुद्यनु-
व्याख्यामातनुते सुधीस्तिरुमलश्रीद्वादशाहाध्वरी ॥

* *

भट्टोजिदीक्षितकलाधरलब्धजन्मा
सिद्धान्तयुक्तिपरिबृंहितकौमुदीयम् ।
विद्योतते दशदिशां तमसां निहन्त्री
सत्स्फूर्तिदा कुवलयाधिकतोषहेतुः ॥

सिद्धान्तकौमुदी सेयमेषा च सुमनोरमा ।
भावनासु भवन्तोऽस्यां विहरन्त्वनया बुधाः ॥

चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं देवता-स्वरूपगुरुनमस्कारं कुर्वन्स्वग्रन्थस्योपादेयता हेतूक्तिपुरःसरं शिष्यावधारणाय चिकीर्षितं प्रतिजानीते ॥

End:

जीयादस्येत्र भवतीत्यादौ तैत्तिरीयाणां पृथक्पदापाठाच्च काचित्कोऽयं समास इत्याहुः । अव्ययंविभक्ति ॥ एकयोगपक्षेऽपदिशमित्याद्यसिद्धेहाव्ययमिति योग इति । प्रथमानिर्दिष्टमिति । प्रथमया विभक्त्या निर्दिष्टमुच्चारितं पद्य....... ...... ।

Colophon

इति सप्तमी ॥

वृद्धोपेन्द्रसरस्वतीगुरुकृपासंवृद्धषड्दर्शनी-
वंशाब्धीन्दुसरस्वतीमखिसुतः श्रीवेङ्कटेश्याव्रतः ।
सूनुस्तिर्मलयज्ववर्यविदुष. सिद्धान्तकौमुद्यनु-
व्याख्यायां सुमनोरमाभिधकृता षड्दर्शनीव्याकृता ॥

अक्षयसंवत्सरचैत्रशुद्ध १५ सौम्यवासरे सुमनोरमाभिधग्रन्थ संपूर्णम् ॥

Subject: Sumanoramā from the beginning to the end of Kārakaprakaraṇa

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Sumanoramā is a commentary on the Siddhāntakaumudī

by one Tirumala, son of Venkaṭa He was the pupil of one Upendrasarasvatī.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—सुमनोरमा ॥

5650. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ SUMANORAMĀ.

Burnell's Catalogue No. 9946. Page 40. Right column. **Substance**—Palm leaf. Size—$18 \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—173. Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—5800. Author—Tirumalaiya Dvādaśāhayājin. Incomplete. Not printed

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5649.

Remarks:—The Ms is in good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5651. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ BĀLAMANORAMĀ.

J. L. Collection No. 808. Substance—Paper. Size—$14\frac{1}{4} \times 5\frac{3}{4}$ inches. Sheets—414 (2., 42, 134, 90, 24, 16, 86). Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—20700. Author—Vāsudevadīkṣita Incomplete. Printed.

Beginning

ॐ नमः पाणिनि+गुरुभ्यः ॥

स जयति दिव्यनटेशो+नृत्यति योसौ

चिदम्बरसभायाम् ।

End :

शब्देन्दुशेखरे प्रपञ्चितम् ॥

Colophon:

लकारार्थप्रक्रिया ॥

Subject : Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Bālamanoramā. From the beginning to the end of Lakārārthaprakriya.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Vāsudeva Dīkṣita was attached to the Tanjore court and was the yonger contemporary of Ānandarāyamakhin. Hence he belonged to the 18th century.

The Bālamanoramā Press, Madras has published a fine edition of the work.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5652. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ BĀLAMANORAMĀ.

S. K. Collection No. 77. Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Sheets—37. Lines—10-13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Vāsudevadīkṣita Incomplete. Fragment only. Printed.

Beginning ·

स्वौजसमौडितिविहितस्वादीनामर्थविशेष etc.

End:

अत एव समन्तादेकार्थीभावः ।

Colophon:

इति विभक्त्यर्थाः ॥

Subject. Siddhāntakaumudīvyākhyā, otherwise known as Bālamanoramā From svādisandhi to the end of kāraka

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5653. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ BĀLAMANORAMĀ.

S. S. Collection No 109. Substance—Palm leaf. Size—16 × 1⅛ inches. Leaves—72 Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Vāsudeva. Incomplete. Printed.

Beginning

स जयति दिव्यनटेशो * * श्रीलार्हन्तीचणैर्गुण्यैः

महर्षिभिरर्हद्दिवम् ॥

End:

॥ जनसनखनां सञ्झलोः ॥ * *

जिगीयात । आशिषि गायात् अगासीत् । अगास्यत् ।

Colophon:

इति श्रीवासुदेव + विरचितायां सि. कौ. व्याख्यायां बालमनोरमायां श्लुविकरणनिरूपणम् ॥

Subject: Bālamanoramā. From the beginning of Uttarārdha to श्लुविकरणि ॥

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5654. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ BĀLAMANORAMĀ.

S.S. Collection No 106. **Substance**—Palm leaf. Size--14½ × 1 inches Leaves—122. Lines—5-7 to a **Page.** Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Author—Vāsudeva. Incomplete. Printed.

Beginning

स जयति दिव्यनटेशः ॥ Same as No. 5651.

End:

वस्तुतस्तु बहुलग्रहणानुवृत्त्यैव सोहमाजन्येत्येव कचि-
दप्रवृत्तौ सिद्धायां न वारणपरतया व्याख्यानं व्यर्थ-
मेव । तदेतत् अवधारणं त्विति तुना सूचितम् ॥

Colophon·

इति श्रीवासुदेवदीक्षितविरचितायां सि. कौ. व्याख्यायां बालमनोर-
मायां स्वादिसन्धिनिरूपणं समाप्तम् ॥

Subject· Bālamanorama From the beginning to Svādi-sandhi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—बालमनोरमा ॥

5655. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ BĀLAMANORAMĀ.

S.S. Collection No. 105. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1¼ inches. Leaves—197 Lines—6-8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4500. Author—Vāsudeva. Incomplete. Printed.

Beginning:

अथ शविकरणा धातवो निरूप्यन्ते । इतः षडिति-ऋषगताविसतः प्रागित्यर्थः । तुदादिभ्यः शः । कर्त्रर्थे सार्वधातुके परे तुदादिभ्यः शः स्यात् स्वार्थे । शपोऽप-वादः ॥

End:

समुच्चये सामान्यवचनस्य उच्यतेऽनेनेति वचनः । * * तत्तु द्वित्वापत्तेरुपेक्षितमिति शब्देन्दुशेखरे प्र-पञ्चितम् ॥

Colophon:

इति श्रीमत् सन्ततसन्तन्य + श्रीवासुदेवदीक्षित + लकारार्थप्रक्रि-यानिरूपणम्

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—कौमुदीविलासः ॥

5656. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ KAUMUDĪVILĀSAḤ.

J. L. Collection No 869. Substance—Paper. Size—11 × 5

inches. Sheets—97. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2900. Author—Bhāskara. Incomplete. Not printed.

Beginning:

धातुर्लीलामावहन्ती मुखाब्जै-
दोर्भिर्विष्णोः लोचनैः शङ्करस्य ।
मूर्तिस्त्रय्यास्तप्तगाङ्गेयकाया
सौरी माया कापि पायादपायात् ॥

मुनिसिद्धान्तसमयसुधा-
मयकौमुद्यामप्यपेतदोषायाम् ।
विद्वन्मानसकमलं
भास्करकृतितः प्रमोदमाधत्ताम् ॥

रमयति शाब्दिकरसिकं
कौमुद्यामिव मनोरमा कलिता ।
तद्वद्विद्वच्चक्रं
रमयिष्यति मे विलास इह किं नो ॥

अपि परागिरिगरिमाणं
समुद्गिरति केवलं साधुः ।
शैली किलेयमिन्दो-
र्यत्सर्वत्रामृतं किरति ॥ ४ ॥

ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय कृतं शास्त्रप्रवर्तकाचार्यपाणिनिकात्यायनपतञ्जलिनमस्काररूपं ❀ विशिष्टरचनं प्रतिजानीते । मुनित्रयमित्यादिना ॥

End:

॥ अर्वणस्त ॥

यद्यपि * तथाप्यनर्वाणाविस्यादौ त्रादेशनिवृत्त्यर्थम·

नञ् ग्रहणं कर्तव्यमेव ॥ न ॥ रान्तशब्दव्युत्पादनप्रसङ्गात्तु

नञासहितस्यार्वन् शब्दस्य स........................

Subject: Kaumudīvilāsaḥ, from the beginning to Halanta-pulliṅga.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Kaumudīvilāsa is a commentary on the Siddhāntakaumudī by Bhāskara, perhaps identical with Bhāskararāya, the famous Tanjore writer of the 18th century. Bhāskararāya is the author of a large number of works like the Lalitāsahasranāmabhāṣya etc.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—रत्नाकरः ॥

5657. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ RATNĀKARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 794. Page 40. Left column. Substance—Paper. Size—13¼ × 6½ inches. Sheets—357. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—17500. Author—Rāmakṛṣṇa. Pūrvārdha only. Not printed.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ॥

विश्वेशं सच्चिदानन्दं लक्ष्मीकान्तमजं विभुम् ।
प्रणम्याथ मुनीन्नत्वा पाणिन्यादींस्तथा गुरून् ॥ १ ॥

वेदशास्त्रार्थनिष्णातं तातं तिरुमलाभिधम् ।
शेषाशेषार्थसिद्धार्थकौमुदीमतिगह्वराम् ॥ २ ॥

व्याचिख्यासुर्विधास्येऽहं रामकृष्णो यथागमम् ।
वैयाकरणसिद्धान्तरत्नाकरमिमं सुधीः ॥ ३ ॥

प्रारीप्सितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नेन परिसमाप्तिमभीप्सुः मङ्गलं मुख्यगुरुनमस्काररूपमाबध्नानः शिष्यशिक्षार्थं ग्रन्थत उपनिबध्नाति । मुनित्रयमिति ॥ त्रयोऽवयवा अस्येत्यर्थे सङ्ख्याया अवयवे तयबिति तयपो द्वित्रिभ्यां तयस्यायज्वेत्ययजादेशे षष्ठीसमासः ।

End:

अन्यत्रापीति ॥

तथा नपुंसकत्वमनिपात्यं लोकाश्रयत्वाल्लिङ्गस्येति भगवान्पतञ्जलिराह । इत्यत इति ॥ चार्थे इति ॥ लिङ्गात्सर्वेष्टं सिद्धम् ।

फणीन्द्रभाष्यादि विभाव्य यत्नतः
सिद्धान्तरत्नाकरमर्थवि[द्वन्द्व]स्वृतम् ।
श्रीरामकृष्णोऽरचाद्विपश्चि-
त्तेनेष्टदौ शम्भुहरी प्रसीदताम् ॥

शेषाशेषार्थसिद्धान्तकौमुदीमतिगह्वराम् ।
व्याचिख्यासुर्महाशेषं यांचेऽयं यातुविंचताम् ॥

सोऽयं रत्नाकरं पित्रोस्तिमलाख्यान्नपूर्णयोः ।
भून्यर्थमतनोद्रामकृष्णो गोविन्दमानसः ॥

Colophon

इति श्रीमद्वेङ्कटाद्रिभट्टात्मजतिमलभट्टात्मजरामकृष्णभट्टकर्तृके सिद्धा-
न्तकौमुदीव्याख्याने वैयाकरणसिद्धान्तरत्नाकरे पूर्वार्धम् ॥

Subject Siddhāntakaumudīvyākhyā. otherwise known as Vaiyākaraṇasiddhāntaratnākara From the beginning to the end of Pūrvārdha.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजयांच्याकारकतीन्त काशीदे-
शाहून खरिदीकरून आणिलें असें ॥

This commentary on the siddhāntakaumudī is by one Rāmakṛṣṇa. son of Tirumalabhaṭṭa and grandson of Veṅkaṭādribhaṭṭa The commentary is named Vaiyākaraṇasiddhāntaratnākara.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—रत्नाकरः ॥

5658. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ RATNĀKARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 795 Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size—$11\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—

143. Lines—9 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3000. Author—Rāmakṛṣṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning:

प्रत्ययस्य कुरिति न्यासे क्विपः शङ्काया एवाभावाच्च । न च स्वरार्थः । धातुस्वरेणैवेष्टसिद्धेरिति तत्र । स्वजित्यत्रामागमे आकारस्योदात्तत्वसम्पादनेन चारितार्थ्यात् ।

End:

ध्वनितश्चेदं सर्वनामसंज्ञासूत्रस्य कौस्तुभतत्त्वविवेकटीकाविवरणयोः पितामह....

Colophon. (Sheet No. 141)

इति विभक्त्यर्थाः ।

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā—otherwise known as Vaiyākaraṇasiddhāntaratnākara. From the beginning to Kāraka. Wants beginning.

Remarks:—The Ms. is in good condition

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—रत्नाकरः ॥

5659. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ RATNĀKARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 796. Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size—12⅜ × 5¼ inches. Sheets—45 (4-48). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1250. Author—Rāmakṛṣṇa. Incomplete. Not printed.

Beginning:

...माणत्वात् । 'ईग्यद्' इति सुवचत्वाच्च । लण् ।

निःसन्देहार्थमनुबन्धान्तरं निर्देष्टव्ये पुनर्णकारनिर्देशो ज्ञापयति अस्तीयं परिभाषा व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्न हि सन्देहादलक्षणमिति । अमङ्णनम्

End:

सोऽचिलोपे ॥

अचाविति स्पष्टार्थपरिशेषादेव तल्लाभादिति वामनः ।

Colophon: (Sheet No. 45)

इति विसर्गसन्धिः ।

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā Vaiyākaraṇasiddhāntaratnākaraḥ From the beginning to the end of Visargasandhiprakaraṇa

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या— लघुमनोरमा ॥

5660. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ LAGHUMANORAMĀ.

J. L. Collection No. 810. Substance—Paper. Size—10 × 4¼ inches. Sheets—11 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—?. Incomplete Not printed

Beginning.

अथ लघुमनोरमाप्रारभ्यते मात्रशब्दस्येति । तस्य चावधारणमर्थः ॥

मात्रं कार्त्स्न्येऽवधारणे इत्यर्थः । प्रातिपदिकार्थादीन्येव तन्मात्रमिति एवकारेण स्वपदविग्रहः मयूरव्यंसकादित्वा-

त्समासः । कृष्ण इति ॥

End:

हरिं दिदृक्षुरिति ॥

व्याख्यानादिति सूत्रेऽर्थशब्दोऽपि पृथङ्निमित्तम् ।
तथा च द्वन्द्व एवायम् । नत्वर्थशब्देन बहुव्रीहिरिति
भावः ॥

Colophon ·

इति षष्ठी ॥

Subject. Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Laghumanoramā (Kāraka prakaraṇa). From the beginning to the end of ṣaṣṭhi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

This is another anonymous commentary on the Siddhāntakaumudī.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—प्रकाशः ॥

5661. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ PRAKĀŚAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9948. Page 41. Left column. Substance— Palm leaf. Size—15 × $1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—117. Lines—9 or 10 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—4000. Author—Toḷappar Incomplete. Not printed.

Beginning:

अतो गोत्रे य इक् विहितः तदन्तादण् स्यादित्यर्थः ।
तत्र च पारिभाषिकं गोत्रं गृह्यते···शीलं यस्याः सा पा·

णिनीयानुसारिणी 'सुप्यजातौ णिनिस्ताच्छील्ये' इति णिनिः ।

End:

सुलसा सुलोभ्यां सुलोभिः । सुलसे सुलोभ्यां सुलोभ्यः............

Colophon: (Leaf No. 45)

श्रीमद्भारद्वाजकुलशिखरिप्रद्योदन श्रीमत्सहस्रनामाध्वरिवरतनूजस्य सर्वतन्त्रस्वतन्त्रस्य तोलप्पदीक्षितस्य कृतौ कौमुदीप्रकाशे स्वरसम्बन्धप्रकरणम्

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Kaumudīprakāśa, Halantaprakaraṇa.

Remarks:—The Ms is in good condition.

Toḷappar, the commentator on the Siddhāntakaumudī belonged to the Bhāradvājagotra and was the son of one Sahasranāmādhvarin.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—शब्दसागरः ॥

5662. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ ŚABDASĀGARAḤ.

Burnell's Catalogue No 797. Page 40. Left column.

Substance—Paper. Size—$11\frac{1}{4} \times 7\frac{1}{2}$ **inches**. Sheets—72. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—?. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा वागीश्वरीनाथं कृत्वा च गुरुवन्दनम् ।
सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या क्रियते शब्दसागरः ॥

श्रीमान्भट्टोजिदीक्षितः स्वयं निरन्तरायप्रायोऽपि ग्रन्थ-समाप्तिग्रन्थप्रचयादिप्रतिबन्धकस्य सम्भावितयत्किञ्चिद्दुरितस्य परिहाराय समुचितपाणिन्यादिमुनित्रयनमनरूपं मङ्गलमाचरञ्शिष्यानप्यमुमर्थं ग्राहयितुं व्याख्यातृश्रोतॄणामनुषङ्गतः कुशलाय च ग्रन्थतो निबध्नन् चिकीर्षितं प्रतिजानीते— मुनित्रयमित्यादिना ॥

त्रयोऽवयवा अस्य त्रयम् । सङ्ख्याया अवयवे तयप् ॥

End:

॥ रोऽसुपि ॥

असुपीति यदि पर्युदासः स्यात्ततः सुप्सदृशप्रत्यय एव स्यात् * अहन्नित्यावर्त्य एकेन नलोपाभावं निपात्य द्वितीयेनरुर्विधेय इत्यहन्निति सूत्रे वक्ष्यमाणतया रुत्वा................ ।

Colophon. (Sheet No. 68)

इति विसर्गसन्धिः ॥

Subject]. Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Śabdasāgara. From the beginning to the end of Visargasandhi.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This again is another anonymous commentary on the Siddhāntakaumudi. The name of this commentary is Śabdasāgara.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—शब्दरत्नार्णवः ॥

5663. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ ŚABDARATNĀRṆAVAḤ.

S. K. Collection No. 79. Substance—Paper. Size—11½×5 inches Sheets—250 Lines—9-11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5000. Author—?. Incomplete. Not printed

Beginning:

जगतीं दुर्गतिभीतां मार्गयितां तमोवृतामेताम् ।
साध्वनुशासनयुक्तां घटयन्पद्मापतिः पायात् ॥

शिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्तव्यताकं नमस्कारात्मकं मङ्गलं विघ्नविघातार्थमाचरन्नभिमतं प्रतिजानीते—मुत्रयमित्यादिना । ननु मध्यगुरुरूपस्य जगणस्य रोगदायकतया कथमस्य मङ्गलत्वम् । न च वर्ण्याभावान्नदोष इति वाच्यम् ।

वर्ण्यते नायको यत्र फलं तद्गतमादिशेत् ।
अन्यथा तु कृते काव्ये कवेर्दोषावहं फलम् ॥

इत्युक्तेः । न च यावत्काव्यलक्षणाभावान्नेदं काव्यमिति वाच्यम् । हीनाङ्गेषु यथा तवेदं शरीरं दुष्टमित्युच्यते । न तु शरीरमेव नेति दुष्टस्यापि काव्यत्वे बाधकाभावात् । कविकर्म काव्यम् । मैवम् । मुनिपदोपादानेनाऽऽदोषात् । तदाहुः ।

देवतावाचका ये च ये च भद्रादिवाचकाः ।
ते सर्वे नैव दूष्याः स्युर्गणतो लिपितोऽपि वा ॥

इति । मन्तारो वेदाद्यर्थज्ञा मुनयः । मनेरुच्चेति उकार आदेशः । औणादिकः प्रत्ययः । तपरत्वान्न लघूपधगुणः ॥

End.

॥ त्यदादिषु ॥ * *

वस्तुतस्तु व्यर्थ एव क्विप्रत्ययस्य क्विरित्युक्तेऽपि तत्र .... ॥

Subject: Śabdaratnārṇava From the beginning to the end of Halanta Pulliṅga.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This is yet another anonymous commentary on the Siddhāntakaumudī

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—शब्दरत्नार्णवः ॥

5664. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ ŚABDARATNĀRṆAVAḤ.

S. K. Collection No. 80. Substance—Paper. Size—12¼ × 5 inches. Sheets—179. Lines—9-18 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3000 Author—?. Incomplete Not printed.

Beginning:

अर्थवदधातुरप्रत्ययः प्रातिपदिकम् । अर्थवदिति नपुंसकनिर्देशः, प्रातिपदिकमिति विधेयानुरोधात् । अधातुरप्रत्यय इत्यत्र तु परवल्लिङ्गं द्वन्द्वतत्पुरुषयोरिति नियमा-

त्पुल्लिङ्गमेव भवति। अत्र यद्यप्यर्थवत्पदमनर्थकम्, अधा-
तुरप्रत्यय इति पर्युदासेनार्थवत एव लाभसम्भवात्।
यत्तु नञिवयुक्तमन्यसदृशाधिकरणे तथा ह्यर्थगतिरिति
न्यायान्नित्यत्वज्ञापनायार्थवत्पदमिति, तदसत्॥

End:

तदिति॥ तलोपश्चेत्यत्र 'प्रायः पापं विजानीयाच्चित्तं
तस्य विशोधनम्'।

Colophon·

इति समासाश्रयाविषयः।

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā, otherwise known as Śabdaratnārṇava; breaks off in the middle of Śabdādhikāra.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This Ms. represents the latter portin of the previous work.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या—तत्त्वबोधिनी॥

5665. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ TATTVABODHINĪ.

S. K. Collection No. 96. Substance—Paper. Size—10×4½ inches. Sheets—5. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—70. Author—Jñānendrasarasvatī. Incomplete. Printed.

Beginning

अज्ञाननाशने दक्षं दीक्षितं भक्तरक्षणे।
वटमूलाश्रयं त्र्यक्षं दक्षिणामूर्तिमाश्रये॥

ग्रन्थमध्ये विघ्नविघातार्य कृतं मङ्गलं शिष्यशिक्षार्थं निबध्नाति— श्रौत्रेत्यादिना । श्रोत्रियस्य भावः श्रौत्रम् । हायनान्तयुवादिभ्योऽणिति सूत्रे श्रोत्रियस्य यलोपश्चेति वार्तिकाद्यलोपेऽण्प्रत्यये च यस्येति चेतीकारलोपः । अर्हतो भाव आर्हन्ती ॥

End.

कर्तृसामान्यबोधे सति क इति कर्तृविशेषाकांक्षायां बाधकाभावात् । नापि देवदत्तकर्तृका पचिक्रियेत्युक्तेऽपि कस्मिन्नस्ति कस्य वेत्याकांक्षादुर्वारैवेति शङ्क्यम् ॥

Subject: Siddhāntakaumudīvyākhyā otherwise known as Tattvabhodinī, beginning off Uttarārdha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This commentary is by Jñānendrasarasvatī.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या - सुधाञ्जनम् ॥

5666. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ SUDHĀÑJANAM.

S K. Collection No. 50. Substance—Paper. Size—11½ × 5 inches. Sheets—6. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—? Incomplete. Not printed

Beginning:

वन्दे श्रीगणनाथस्य पदाब्जं श्रीसमन्वितम् ।

यद्भक्तभ्रमरैः सेव्यं साहित्यमधुलिप्सुभिः ॥

लोके शब्दविवेचनाय विदुषा भट्टोजिनाम्ना स्वयं
श्रीमत्सर्वकलावता विरचिता या कौमुदी राजते ।
दैवात्तामधिगत्य विस्मृतवतो भूयोऽपि तत्प्राप्तये
जाड्यान्धस्य सुधाञ्जनीयममला सम्यङ्मया तन्यते ॥

मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्गलान्तानि च शास्त्राणि प्रथन्त इति भाष्योक्त्या ग्रन्थादौ कृतं मङ्गलं शिष्यशिशिक्षार्थमुपनिबध्नाति मुनित्रयमिति ॥

End:

औयतेति । त..... ....

Subject Siddhāntakaumudīvyākhyā, Sudhāñjanam. From the beginning to the middle off Acsandhi.

Remarks:—The Ms is in good condition.

This again is another anonymous commentary on the Siddhāntakaumudī.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या ॥

5667. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

S. K. Collection No 59 Substance—Paper. Size—10×4½ inches. Sheets – 8. Lines—8 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—? Incomplete Not printed

Beginning, end, and subject—Same as No. 5666.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या ॥

5668. SIDDHĀNTAKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

S. S. Collection No. 30. Substance—Paper. Size—$16\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{4}$ inches. Sheets—47. Lines—7-13 to a Page. Script—Grantha. No. of **Granthas**—1250. Author—? Incomplete.

Beginning:

.... निपात इति किं चकार अत्र प्र-
त्ययस्य शास्त्रकल्पितत्वात् । एकाजिति कर्मधारयः ॥

End:

॥ दिव उत् ॥

ननु विधेयविषये उच्चारणार्थानामपि तु सञ्ज्ञैवोदिता
अन्यथा तान्तस्य विधानमित्यस्य * * अत एव
नन्द्यादिभ्यो ल्युप्रत्यये नन्दनेति...बन्त प्रयोगो....

Subject. Siddhāntakaumudīvyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

There are eleven fragmentary leaves at the end dealing with वृद्धिरादैच् and ङ्याप्प्रातिपदिकात्

॥ आख्यातचन्द्रिका ॥

5669. ĀKHYĀTACANDRIKĀ.

J. L. Collection No 511. Substance—Paper Size—8×5

॥ उणादिसूत्रम् ॥

5670. UṆĀDISŪTRAM.

Burnell's Catalogue No. 829. Page 42 Left column.
Substance—Paper. Size—9¾ × 3 inches. Sheets—12. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—?. Complete. Printed.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

कृवापाजिमिस्वदिसाध्यशूभ्य उण् ।

छन्दसीणः ।

दृसनिजनिचरिचलिभ्यो ञुण् ।

किंदरयोः श्रीणः ।

तोरश्चलः ।

कृकेकवचः कश्च ।

End:

अमिसचेरसुन् । प्रबेरमच् ।

तरतेर्डिः । चरेश्च ।

ग्रहेरिनिः । दिवेर्डिविः ।

मङ्गेरलच् ।

Colophon:

इत्युणादौ पञ्चमः पादः समाप्तिमगमत्

सर्वशब्दविनिष्पत्तिहेतुं त्रिमुनिसंमतम् ।

उणादिसूत्रमलिखत् शेषः प्रीणयितुं गुरुम् ॥

Subject: Uṇādisūtra 1-5 Padās.

Remarks:—The Ms. is in good condition

The question of the authorship of the Uṇādisūtras is still

an open one. Pāṇinī by some, and Śākaṭāyana by others is regarded as the author of the sūtras. The work has been published in all the editions of the Kaumudī of Bhaṭṭoji Dīkṣita and by Dr. Aufrecht separately.

॥ उणादिसूत्राणि ॥

5671. UṆĀDISŪTRĀṆI.

S. K. Collection No 46. Substance—Paper. Size—10 × 4 inches Sheets—8 Lines—10 or 11 to a Page. Script —Devanāgarī No. of Granthas—140 Author—?. Complete. Printed.

Beginning·

कृवा + उण् ॥

End

चरेश्चमः । मङ्गेरलच्

Colophon:

इत्युणादिषु पञ्चमः पादः ।

Subject: Uṇādisūtras.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given the following:

वर्तेर्बिस्वलोपो दीर्घश्च वा । इष्युषिभ्यां किप् + कयतिपिबत्योः कः पौच ॥

इति वाक्यपाठनिरुक्तिः समाप्ता ।

कागलकरशेषभट्टतनूजेन शेषबालाख्येन लिखितमिदं पुस्तकम्

॥ उणादिपाठः ॥

5672. UṆĀDIPĀṬHAḤ.

J. L. Collection No. 812 Substance—Paper. Size—7×5 inches Sheets—8. Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī No of Granthas—200. Author—? Complete. Printed.

Beginning—Same as No 5671.

End:

मङ्गेरलच्

Colophon:

इत्युणादिषु पञ्चमः पादः उणादिः समाप्तः

बालाम्बायै नमः श्रीप्रणतार्तिहराय नमः । शोलागामकरगंगाधरभट्ट-पुत्रकाशिनाथाख्यसूरिणः पुस्तकमिदं ज्ञेयम ॥

Subject: Uṇādi I–V Pādas.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ उणादिपाठः ॥

5673. UṆĀDIPĀṬHAḤ.

J. L. Collection No. 813. Substance—Paper. Size—9×4½ inches. Sheets—15 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200 Author—?. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5671.

Remarks:—The Ms. is in good condition On the title page

is given:—

मुद्गलरङ्गभट्टभट्टगोस्वामिनाम्

॥ उणादिसूत्रम् ॥

5674. UṆĀDISŪTRAM.

Burnell's Catalogue No 9994 Page 40. Left column.
Substance—Palm leaf. Size— $16 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—4 (173-176). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No of Granthas—128. Author—?. Complete. Printed.

Beginning:

कृपावाजिमः स्वदिसाध्यशूभ्य उण् ।

छन्दसीणः ।

दृशनिजनिचरिचटिरहिभ्यो ञुण् ।

किंजरये श्रीणः

श्रोरश्लः

End:

तनो तेधि उसन्यच्च ।

ग्रहेरणिः ।

हन्तेर्घुरच् ।

प्रथेरम च ।

चरेश्वदिवेडिविः

मङ्गेरलच ॥

Colophon:

इत्युणादौ पञ्चमः पादः

Subject Uṇādipañcapādikā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This text of the Uṇādisūtras represents a new recension altogether. The recension differs much from that adopted by Ujjvaladatta, Bhaṭṭoji and others

---

॥ उणादिमणिदीपिका ॥

5675. UṆĀDIMAṆIDĪPIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9995 Page 42. Left column. Substance—Palm leaf. Size—10×1 inches. Leaves—151. Lines—3 or 4 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1500. Author--Rāmabadramakhin. Incomplete. Not printed.

Beginning.

वन्दे बुद्धिप्रसादाय वरदं भरताग्रजम् ।
शिलायामपि चैतन्य .... ॥

...........मानुषाङ्किकफलं वन्धाभमाध्यायतां
इत्याख्यातुमिवोद्यतं रघुपतेश्चिन्मुद्रया भाति यः ।
तं वन्दे करमङ्गुलीयकमणिश्री.........
बिभ्राणं जनकात्मजा कुचतटीकर्पूरलिप्ता इव ॥

फणिग्रामणिवाग्गुम्भप्राणनाडयदुक्तये ।
कलये शब्दकौशल्याः कवये गुरवे नमः ॥

एकराजो दशरथो दीपाम्बा कोसलात्मजा ।
श्रीरामो जनितस्ताभ्यां नूनं शाहनृपात्मना ॥

कावेर्या सान्द्ररसया चोलदेशः समीरितः ।
अस्य राज्ञः प्रसादाय प्रयच्छति फलं बहु ॥

सौन्दर्ये कुसुमायुधो वितरणे कर्णो मतौ गीष्पति-
गाम्भीर्ये जलधिर्धृतौ हिमगिरिः शौर्ये रघुग्रामणीः ।
नेत्रानन्दविधौ विधुः कविजनश्लाघार्थदानक्रमे
भोजो राजति भोसलान्वयमणिः श्रीशाहपृथ्वीपतिः ॥

रामभद्रमखी तेन प्रेरितः करुणाब्धिना ।
प्रबन्धमेतं तनुते श्रीरामप्रीतिसिद्धये ॥

चतुर्वेदाध्वरीन्द्रस्य....वंशाम्बुधीन्दुना ।
शाहराजप्रसिद्धेन विद्वत्पादाब्जसेवया ॥

उच्यते चित्ररूपेयमुणादिमणिदीपिका ॥
अलसा प्रियसंक्षेपा...... ....कृतिम् ।
यो विस्तरप्रियो धीरः सनीति...कृतार्थयेत् ॥
कृपावाजिमिस्वदिसाध्यशूभ्य उण् ।

End:

धातुप्रत्ययनियोज्यटीकासर्वस्वकनियोज्य मनोरमा-
यानियोज्य शोधनीयमिदम्

Colophon' (Leaf No. 126)

इति श्रीरामभद्रदीक्षितस्य कृतौ उणादिमणिदीपिकायां प्रथमः पादः

दिशतु मतिविशुद्धिं देशिकः शाब्दिकानां
शुभगुणसमुदायाश्चोक्कनाथाध्वरीन्द्रे ।
क्षितितलमवतीर्णे यत्र चित्रन्ति नित्यं
प्रणिपति तु...पार्वतीमर्धदेहाम् ॥

Subject: Uṇādimaṇidīpika

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

Rāmabhadra Dīkṣita whose works have been described already has commented upon the Uṇādisūtras and the copy in this library extends up to the middle of the second Pāda.

॥ उणादिसूत्रवृत्तिः ॥

5676. UṆĀDISŪTRAVṚTTIḤ.

J. L. Collection No. 814. Substance—Paper. Size—12×4 inches. Sheets—42 (5-46) Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—1400. Author—?. Incomplete, Not printed

Beginning:

टुवप् बीजतन्तुसन्ताने ।

End.

अङ्कुरः समवायः

Colophon:

प्रकीर्णकाः इत्युणादिवृत्तौ दशमः पादः । उणादयः समाप्ता ।

Subject. Uṇādisūtravṛtti.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the last page is given:—

' गम्भीरराजभारतीदीक्षितानामिदं उज्ज्वलदत्तीयं पुस्तकम्

This particular Uṇādisūtravṛtti called Daśapādīvṛtti is given in Peterson's Report XIV as having been composed by

Māṇikyadeva. But on the title page of the Ms. in this Library it is given as

उज्ज्वलदत्तीयम्

॥ उणादिसूत्रवृत्तिः ॥

5677. UṆĀDISŪTRAVṚTTIḤ.

J. L. Collection No. 815. Substance—Paper Size—9×4 inches. Sheets—53 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—800. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning

कृवापाजि + उण् । करोतीति कारुः शिल्पी । कारकश्च । अतो युक् । वातीति वायुः । पायुर्गुदम् ।

End.

हसिमृग्रिण् वामिदमिलपूर्विभ्यस्तन् । दन्भ्यस्तात् । तितुत्रेतिनेट् । हस्तः । मर्तः । गर्तः ॥

बाहुलकात्तुसेर्दि

Subject: Uṇādisūtravṛtti.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The author of this Vṛtti is unknown

॥ उणादिकोशः ॥

5678. UṆĀDIKOŚAḤ.

J. L. Collection No. 816. Substance—Paper. Size—12×5½ inches. Sheets—19. Lines—16 to a Page. Script—Deva-

nāgarī. No. of Granthas—740. Author—? Complete. Not printed.

Beginning

विश्वकर्मणि ना कारुस्त्रिषु कारकशिल्पिनोः ।
वायुर्वाते गुदे पायुरश्वके जायुरौषधे ॥

End :

आद्ये प्रधाने प्रथमः पश्चिमे चरमेऽन्तिमे ।
मङ्गलासितदूर्वायामुमायां पुंसि भूमिजे ॥ ३० ॥
नपुंसकं तु कल्याणे सर्वार्थे रक्षणेऽपि च ॥

Colophon.

इत्युणादिकोशः समाप्तः । वैकुण्ठभट्टैर्लिखितोऽयं ग्रन्थः समाप्तः

Subject: Uṇādikośa

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

On the title page is given:

रङ्गणाभट्टगोस्वामिनां पुस्तकम्

॥ उणादिवृत्तिः ॥

5679. UṆĀDIVṚTTIḤ.

J. L. Collection No. 817. Substance—Paper. Size—9½ × 4¼ inches Sheets—4. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—60. Author—?. Incomplete Not printed

Beginning:

गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः ॥

अशवतृभ्योऽनिः । एभ्योऽनिप्रत्ययो भवति । अश व्याप्तौ । स्वादिकः । अश भोजने । क्रैयादिकः । अ-

श्नुते । अश्नाति वा वनस्पतीनां तेज इत्यशनिः वज्रः

End:

अञ्चेः कोदा ॥ २९ ॥ अञ्चेर्धातोरतिप्रत्ययः स्यात्
अञ्चतिः ॥

Subject. Uṇādivṛtti.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This is another commentary on the Uṇādisūtras.

॥ कविकल्पद्रुमः ॥

5680. KAVIKALPADRUMAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9951. Page 43. Right column Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—17. Lines—8 to a Page Script—Telugu. No. of Granthas—450. Author—Bopadeva. Complete. Printed.

Beginning

शब्दाकरकरग्राममर्थमण्डलमण्डलम् ।
ज्ञानात्मानमनाद्यन्तमादित्यं तमुपास्महे ॥

इन्द्रश्चन्द्रः काशकृत्स्नाऽऽपिशलीशाकटायनः ।
पाणिन्यमरजैनेन्द्रा जयन्त्यष्टौ हि शाब्दिकाः ॥

मतानि चैषामालोक्य सर्वसाधारणः स्फुटः ।
धातुपाठः स्वदाद्याद्यक्रमादन्तादिकः(?)क्रमः ॥

कविकल्पद्रुमो नाम पद्यैर्निष्पाद्यतेऽत्र च ।
धातवः पठिताः पाठस्वतलोकागमास्थिताः ।

End:

भव् कथे दुष् भजने तुस हिंसन इत्यसौ ।
धातूनामिह सूत्राणां द्विचत्वारिंशदीरिताः ॥ ५१ ॥

Colophon:

इति स्थित: सप्तदशशत्यावस्थानव...ता ।
धातुसंस्थैर्बुधैः मेव्य: कविकल्पद्रुम: फलम् ॥ ६० ॥

विद्वज्जनेन शिष्येण भवकेशवमौनिना ।
तेनैवनपदन्धेन?बोप्पदेवद्विजेन य: ॥

इति कविकल्पद्रुमो नाम धातुपाठ: समाप्त: ॥

Subject: Kavikalpadruma

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Bopadeva's Kavikalpadruma has been published by the Asiatic Society of Bengal in the Bibliotheca Indica Series. The author belongs to about the 11th century **A. D.**

॥ गणपाठः ॥

5681. GAṆAPĀṬHAḤ.

Burnell's **Catalogue** No. 899. Page 42. Right **column.** Substance—Paper, Size—14×6 inches. **Sheets—14.** Lines—12-14 to a Page Script—**Devanāgarī.** No. of Granthas—500 Author—Pāṇini. Complete. **Printed.**

Beginning:

येनाक्षर + पाणिनये नमः ॥

सर्वादीनि सर्वनामानि ॥ सर्व विश्व उभ उभय

End.

इरिकादीनि चोत्तरपदानि संज्ञायाम् ॥ इरिक, तिमिर, समीर, कुबेर, निकर्मर, ?

Colophon:

इति गणपाठेऽष्टमोऽध्याय: ॥

Subject: Gaṇapāṭha 1-8 Adhyāyas

Remarks—The Ms. is in good condition

Pāṇini is the author of the Gaṇapāṭha. All the editions of Bhaṭṭoji Dīkṣita's Siddhāntakaumudī contain the Gaṇapāṭha.

॥ गणपाठः ॥

5682. GAṆAPĀṬHAḤ.

J. L. Collection No. 818 Substance—Paper Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—12. Lines—14 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5681

End:

समीर कुबेर

Colophon:

इति क्षुभ्नादिः ।

इत्यष्टमोऽध्याय: गणपाठ: समाप्त: ॥

Subject: Gaṇapāṭha.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page

is given—

मुद्गलभट्टगोस्वामिनां इदं पुस्तकम् ।

॥ धातुपाठः ॥

5683. DHĀTUPĀṬHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9952. a

Substance—Palm leaf. Size—16×1¼ inches. **Leaves**—18 (18 out of 64). Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—350. Author—Pāṇini. **Complete.** Printed.

Beginning:

......भू सत्तायाम् । उदात्तः । परस्मैभाषः एध वृद्धौ ।

End:

अथ सौत्रा धातवः । ऋतिरु घृणायां । घृणेहगं गुप्सायाम्(?) । * जु वेगितायां गतौ ॥ ॐ तत्सत् ।

Colophon: Nil.

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition The other work contained herein is धातुरूपावलिः

Dr. Westergaard's edition of the Dhātupāṭha in the Radices Linguae Sanskrita is noteworthy.

॥ धातुपाठः ॥

5684. DHĀTUPĀṬHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9954. Page 42. Right column.

Substance—Palm leaf Size—14 × 1½ inches Leaves—15. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—250. Author—Pāṇini Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No 5683

End

तुत्थमावरणे । एवमान्दोलयतीत्यादि । सि(?)शब्दो मङ्गलार्थ इत्यन्ये ॥

Colophon.

इति स्वादिः ॥

Subject: Dhātupāṭha Bhvādi to Svādi

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5685. DHĀTUPĀṬHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9013. Page 42. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—9½ × 1½ inches. Leavs—41. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—420 Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning·

श्रीगणेशाय नमः ॥

Same as No. 5683.

End

पुच्छादिषु धात्वर्थ इत्येव सिद्धम् ॥

Colophon:

इति स्वार्थण्यन्ताश्चुरादयः ।

पाणिनीयधातुपाठः समाप्तोऽयम् ।

शक १६११. शुक्लसंवत्सरज्येष्ठशुद्धपञ्चमी सोमवासरे पुष्यन-
क्षत्रयुजि समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

Subject. Dhātupāṭha

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:—

'भीमसेनधातुपाठ. ॥'

This Ms. is dated Śaka 1611 corresponding to A. D. 1679.

॥ धातुपाठः ॥

5686. DHĀTUPĀṬHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 915. Page 42. Left column.
Substance—Paper. Size—$9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—20. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—342. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683.

End:

दुरस्यीपरितापे परिचर्यायाञ्च ॥ ३८ ॥ पूर्वस्वम इत्येके । ३९ ॥

Colophon:

इति पाणिनीयधातुपाठे कण्ड्वादयः संपूर्णाः ॥

समाप्तश्च धातुपाठः ॥

Subject: Dhātupāṭha

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5687. DHĀTUPĀṬHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 917 Page 42. Left column. Substance—Paper. Size—$8\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Sheets—31. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683

End—Same as No 5685.

Colophon:

इनि स्वार्थण्यन्ताश्चुराद्य:

नमोऽस्तु वक्रतुण्डाय गणानां पतये हि य. ।
लिखने पाठने शक्तिं मे ददाति महेश्वर: ॥

श्रीशके १५९२ साधारणनाम संवत्सरे ज्येष्ठवदि षष्ठी सह सप्तमी वाततारकानक्षत्र विष्कम्भयोग वडिकरण तद्दिने इदं पुस्तकं लिखितम । परमेश्वरसान्निधौ त्र्यम्बकमहाशब्देन ? लिखितम् ॥ आत्मकार्यार्थं परार्थञ्च ॥

Remarks.—This Ms is dated Śaka 1592, corresponding to A. D. 1670. Tryambaka Mahādeva copied the Ms.

॥ धातुपाठः ॥

5688. DHĀTUPĀṬHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5087. Page 41. Right column. Substance—Paper. Size—$5\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—20. Lines—8 or 9 to a page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—180 Author—Pāṇini. Incomplete Printed.

Beginning

येनाक्षर + पाणिनये नमः ।

भूसत्तायां० । Same as No. 5683.

End.

बलप्राणने धान्यावरोधने च ।

Subject. Dhātupāṭha.

Remarks —The Ms. is in very good condition

॥ धातुपाठः ॥

5689. DHĀTUPĀṬHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5088. Page 42 Left column. Substance—Paper. Size—8 × 4⅛ inches. Sheets —18. Lines —11 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—390 Author—Pāṇini Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683.

End.

पुच्छादिषु धात्वर्थ इत्येव सिद्धम् ॥

Colophon:

धातुपाठः समाप्तः ।

Subject. Dhātupāṭha

Remarks:—The Ms is in good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5690. DHĀTUPĀṬHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5080. Page 42. Left column.

Substance—Paper. Size—12¾ × 8 inches. Sheets—14. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—380. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683

End:

पुच्छादिषु धात्वर्थ इत्येव सिद्धम् ।

Colophon: (Sheet No. 11)

इति क्र्यादयः

Subject: Dhātupāṭha

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्री + आणिलें असर्ले ।

॥ धातुपाठः ॥

5691. DHĀTUPĀṬHAḤ.

J. L. Collection No. 819 Substance—Paper. Size—9½ × 4 inches. Sheets—5. Lines—8 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—80. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683.

End.

क्नूयी शब्दे

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5692. DHĀTUPĀṬHAḤ.

J. L Collection No. 820. Substance—Paper. Size—11¼ × 3¾ inches Sheets—16 Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—150. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5683

End:

क्षुभ सञ्चलने णभ तुभ हिंसागाम् ।

Subject. Dhātupāṭha.

Remarks: —The Ms is in a fairly good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5693. DHĀTUPĀṬHAḤ.

S. K. Collection No 43. Substance—Paper. Size—10 × 4½ inches. Sheets—20. Lines—8 to 12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500 Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning—Same as No 5683

End:

पुच्छादिषु धात्वर्थ इत्येव सिद्धम् ।

Colophon:

धातुपाठः समाप्तः ।

कागलकरशेषभट्टतनूजेन बालाख्येन लिखितमिदं पुस्तकम् ।

Subject. Dhātupāṭha

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition On the title page is given

शेषभट्टात्मजबालाख्यस्य ।

॥ धातुपाठः ॥

5694. DHĀTUPĀṬHAḤ.

T. S. Collection No. 1048 Substance—Paper. Size—8×6½ inches. Sheets—16. Lines—16 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—200. Author—Pāṇini. Incomplete Printed

Beginning·

अक लक्षणे । अङ्क्ते । वृषं अङ्कः कङ्ग अञ्चुगति पूजनयोः अञ्चति । कृष्णम् । उङ्

End:

हस । हसने । हसति । हस । हासाहास्य । ए ? । हिंस । हिंसायां । हिनास्ति । रिपुंहिंसाया— ३.

Subject: Dhātupāṭha.

Remarks·—The Ms is in good condition

॥ धातुपाठः ॥

5695. DHĀTUPĀṬHAḤ.

T. S Collection No. 1058. Substance—Paper. Size—10×4¼ inches. Sheets—15 (2-16). Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī No of Granthas—175. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Beginning:

शुन्ध शुद्धौ ।

अथ कवर्गीयान्ता अनुदात्तेताद्विचत्वारिंशत् । शीकृ सेचने । दन्त्यादिरित्येके ।

End:

शान तेजने । इति वहत्यन्ताः स्वरितेतः

Subject. Dhātupātha.

Remarks —The Ms is in a fairly good condition.

॥ धातुपाठः ॥

5696. DHĀTUPĀṬHAḤ.

S. S. Collection No. 96. Substance—Palm leaf. Size—16½×2¼ inches Leaves—10. Lines—10-14 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—550. Author—Pāṇini. Complete. Printed.

Beginning

भू सत्तायां परस्मैपदी ॥

अथ तवर्गीयान्ताः षट्त्रिंशदनुदात्तेतः ।

End:

पृच्छादिषु धात्वर्थ इत्येव सिद्धम् ।

Colophon:

इति श्रीभीमसेन विरचितो धातुपाठः समाप्तः

Subject: Dhātupātha

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

In this Ms the name of the author of the work is given as Bhīmasena Dīkṣita though as a matter of fact the author

is Pāṇini. Bhīmasena Dīkṣita is the person who assigned meanings to the roots of the Dhātupāṭha

---

॥ धातुरत्नावली ॥

5697. DHĀTURATNĀVALĪ.

Burnell's Catalogue No 9981 Page 42 Right column.

Substance—Palm leaf. Size— 14¼ × ½ inches. Leaves—26. Lines —7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas —430. Author—Cokkanātha. Complete. Not printed.

Beginning:

शिवं गणपतिश्चाम्बां द्वादशाहादियाजिनम् ।
तातं नारायणं नत्वा धातुपाठं समारभे ॥

शतैश्चतुर्भिः पद्यानां त्रिंशैरार्षक्रमान्वितैः ।
धातुरत्नावलिरियं क्रियते कृतिनां मुदे ॥

भूसत्तायामेध वृद्धौ स्पर्धसङ्घर्ष उच्यते ।
गाधृग्रन्थे प्रतिष्ठायां लिप्सायां बाधृलोडने ॥ ३ ॥

End:

क्रमाल्लोपश्च णिच्केचिण्णिचमेव हि कुर्वते ।
पुच्छादिषु तु धात्वर्थ इति सिद्धं शिखामणे ॥ ४२८ ॥

सप्तचत्वारिंशदिमे गताः सूत्रादिधातवः ।
उमासहायः परमः प्रीयतामीश्वरोऽमुना ॥ ४२९ ॥

ईशानं सर्वविद्यानामीश्वरं सर्वदेहिनाम् ।
ब्रह्मविद्याधिपं वन्दे त्यागेशं स शिवोऽस्तु मे ॥ ४३० ॥

Colophon:

इति सव्यारिभाष्यश्रीद्वादशाहादियाजिनः ।
पुत्रेण चोक्कनाथेनाद्यादिः पद्यैरलङ्कृतः ॥

धातुरत्नावलिरियं चोक्कनाथ विपश्चिता ।
रचिता धार्यते येन स सर्वत्र विजेजिते ॥

Subject: Dhāturatnāvalī 1-430 ślokas.

Remarks:—The Ms. is in good condition

Cokkanātha, the author of this work was the father-in-law of the famous Rāmabhadra Dīkṣita. Hence he should have flourished about the middle of the 17th century.

॥ धातुरत्नावली ॥

5698. DHĀTURATNĀVALĪ.

Burnell's Catalogue No. 914 Page 42 Right column. Substance—Paper Size—$9\frac{1}{4} \times 4$ inches. Sheets—31. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—430. Author—Cokkanātha. Complete. Not printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5697.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुरत्नावली ॥

5699. DHĀTURATNĀVALĪ.

Burnell's Catalogue No 916. Page 42. Right column.

Substance—Paper Size—9½ × 4 inches. Sheets—24. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—480, Author—Cokkanātha. Incomplete. Not printed.

Beginning and subject—Same as No 5697.

End:

इत्यन्ये कुण सङ्कोचे स्तेन चौर्ये कथादयः ।
चतुः पञ्चाशादागवादात्मेनपदिनः परे ॥ ४०७ ॥
पदग .... ॥

Colophon: (Sheet No. 12)

इति सञ्चारिभाष्यश्रीद्वादशाहादियाजिन. ।
पुत्रेण चोकनाथेन पद्यै. भ्वादि कृतोऽगमन ॥

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition

॥ माधवीयधातुवृत्तिसङ्ग्रहः ॥

5700. MĀDHAVĪYADHĀTUVṚTTI. SAṄGRAHAḤ.

J. L. Collection No. 821. Substance—Paper. Size—8½ × 3½ inches. Sheets—61 (3–63). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—1500 Author—Mādhava ?. Incomplete. Printed.

Beginning:

....कुत्सिते शब्दे । कुत्सितशब्दो गुदरवः ।

End:

पुच्छ भाण्डेति न वक्तव्यमित्यर्थः ।

ग्रन्थान्ते मङ्गलार्थः सिद्धशब्दः ॥

Colophon:

माधवीयधातुवृत्तिसङ्ग्रहः समाप्तः

Subject: Mādhavīyadhātuvṛttisaṅgraha

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:—

माधवीयधातुवृत्तिसङ्ग्रहो गाम्भीरेः ॥

॥ धातुरूपम् ॥

5701. DHĀTURŪPAM.

Burnell's Catalogue No. 9953. Page 42. Left column. Substance—Palm leaf Size—$18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—10. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No of Granthas—300. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning.

भू सत्तायाम् । वर्तमाने परस्मैपदी लट् । भवति । भव-तः । भवन्ति ।

End.

लुङ् । अतौत्सीत् । अतौत्ताम् । अतौत्सुः ।

Colophon. (Leaf No 10)

इति श्नुविकरणिः ॥

Subject: Dhāturūpa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुरूपावलिः ॥

5702. DHĀTURŪPĀVALIḤ.

S. K. Collection No 284. Substance—Paper. Size—$8\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—5. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100. Author—?. Incomplete. Not printed

Beginning

श्रीगणेशाय नमः ॥

क्रियावाचिनो धातवः चतुःसहस्रसङ्ख्याकाः सकर्तृकाः । ते द्विविधाः । अकर्मकाः सकर्मकाश्चेति । तत्र अकर्मकेभ्यो धातुभ्यः कर्तरि भावे च लकारा भवन्ति । लकाराश्च लट् लिट् + लङिति ॥

End:

वेञ् तन्तुसन्ताने । उभ । वयति वयते । वद् व्यक्तायां वाचि । पर । वदति ।

Colophon:

इति शब्विकरणिधातवः समाप्ताः

Subject. Dhāturūpāvali.

Remarks.—The Ms. is in good condition On the title page is given:—

'शेषभट्टात्मजबालाख्यस्य'

॥ धातुकोशः ॥

5703. DHĀTUKOŚAḤ.

J. L. Collection No. 822. Substance—Paper. Size—$7\frac{1}{2} \times 5$

inches. Sheets—12 Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—800. Author—Ghanaśyāma. Complete. Not printed.

Beginning

ऊरीकुर्मोऽगजातानन.... ...पदयुगं

त्रिमूर्तीनां वन्द्यं हृदि यदवलम्बेन सततम् ।

कृतावारब्धायां रसिकदृशि कस्यामपि मया

विना विघ्नं पूर्णा विबुधदयनीया विजयते ॥

किञ्च ।

निद्राहारौ पतिमपि परित्यज्य रात्रिंदिवं मे

जिह्वारङ्गे नटसि वचसां देवि नानाप्रबन्धैः ।

नायं भारोऽनितरशरणो डिम्भ इत्यम्ब हार्दा-

दाचन्द्रार्कं रचय कृतिमत्कीर्तिभिः क्षौमिनीं क्ष्माम् ॥ २ ।

अपि च ।

अम्बां तातममुष्य भूषणशतं पुत्रौ स्नुषांसात्मजां

श्वश्रूश्च श्वशुरं सखायमनुगान्दौवारिकं वाहनम् ।

स्यालं सप्रमदालयं पदनतस्त्रीयुक्तपूतोक्तिसा-

चारज्येष्ठसुतं सुयानमणिमानन्दाय वन्दामहे ॥ ३ ॥

पुनः समाधाय

विद्याविनयसंपन्नान्ब्राह्मणान् गाश्च हस्तिनः ।

शुनः श्वपाकानप्यैव वन्दे मन्देतरामिति ॥ ४ ॥

आत्मायः + कविः ॥ ५ ॥

शब्दार्णूनभजन्माठरोऽब्जबन्धोः(?)
केदारस्तदनु ततः समाजहार ।
श्रीनाथोऽप्यथ कुरुते स्म कारिकास्ताः
संक्षेपादनुवदति स्म भट्टमल्लः ॥ ६ ॥

तेषां वीक्ष्य कृतीश्च तद्विवरणान्यालोडयन् धीबलै-
र्युक्तायुक्तविचारकृत्कवयताश्चाधारमन्यादृशम् ।
बद्धाञ्जल्यणिमप्रयोगसमयो वाग्देवतालालितः
कुर्वे सत्सु विधातुकोशमतुलं मृष्टान्नपात्रीमिव ॥ ७ ॥

तेषां ताः कालिका एव व्यत्यासाद्रचिता इति ।
न धरन्तां बुधा दोषं मयि च्छात्रे किशोरके ॥ ८ ॥

कोशधर्मनयज्योतिश्शब्दशास्त्रादिषु क्षितौ ।
विश्वस्तानामपि ज्ञातं मिथश्चर्वितचर्वणम् ॥ ९ ॥

अमरोऽपि समाहृत्येति वदन्निबबन्ध पद्यपद्यार्थान् ।
स्वकृते हरिवंशस्थान्काष्टास्त्रिंशस्तु ताः कलेत्यादीन् ॥

विश्वादिकोशाभिहितं पदावली
जालं स्वरित्यादिकमात्मनः कृतौ ।
व्यत्यस्तमूचे ह्यमरोऽत्र साक्षित
व्याख्याकुलं तद्वदहं दयास्पदम् ॥ ११ ॥

ये शब्दशास्त्रे कवने प्रयोगे
व्युत्पत्तिमार्गे च रतास्त एव ।
कृतिं मदीयामसकृद्विभाव्य
नन्दन्तु(निन्दन्तु) परे मुदे नः ॥ १२ ॥

* * *

श्रीनाथादिकृताविवात्र च मया वृत्तान्तरेपूच्यते

पादोर्ध्वंच ततस्तु नैव रचिता मात्राक्षराणां प्लुतिः ।

सा चेदित्यमरेति पूज्य इति च श्लोके यथार्यैः कृता

सर्वैरप्यमरे तथाखिलसमैः कार्यानुकम्पा मयि ॥

विद्यतेऽस्ति च सत्तायां भवति त्रिष्वथोद्भवे ।

उद्भवत्युत्पद्यते च प्ररोहत्यपि जायते ॥

सम्भवत्यपि सिद्धौ तु साध्नोत्यपि च सिद्ध्यति ॥ १४ ॥

End:

भावधीचित्तवचनध्वनिब्रह्मक्रियादिभिः ।

सत्रविट्च्छूद्रसंकीर्णैर्वर्गाः साङ्गाः समीरिताः ॥

* * *

प्राचां प्राञ्चि निबन्धनानि शतधा दृष्ट्वा सतामाशिषा-

व्युत्पन्नस्य मुदे जनस्य रचितोऽयं धातुकोशो मया ।

भूयः श्रीकनपारगैः सुमतिभिः शिष्टप्रयोगादरै-

श्चित्तेनावहितेन धातुविततिर्युक्ता प्रयोज्येति दिक् ॥ १९ ॥

Colophon:

इति + धातुकोशः संपूर्णः ॥

Subject: Dhātukośa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ धातुरूपावलिः ॥

5704. DHĀTURŪPĀVALIḤ.

Burnell's Catalogue No. 5084 b. Page 41. Right column. Substance—Paper Size—$9 \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—11 (4-14). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—? Complete. Not printed.

Beginning:

लट् + लङ् इति नवलकाराः । भू सत्तायां परस्मैपदी ॥ कर्तरि वर्तमाने लट् । भवति भवतः भवन्ति ।

End:

लिङ् । ब्रूयात् । ब्रूयातां । ब्रुवीत । ब्रुवीयातां ब्रुवीरन्० इत्यादि यथायोग्यमूह्यम् ।

Subject: Dhāturūpāvalı.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained herein is Samāsacakra.

॥ धातुरूपावलिः ॥

5705. DHĀTURŪPĀVALIḤ.

Burnell's Catalogue No. 5085. Page 41. Right column. Substance—Paper. Size—$6\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—9 (1-9). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—120. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

भू सत्तायां । परस्मैपदी । वर्तमाने लट् । भवति भवतः भवन्ति ।

End:

पक्षे । अन्वभविष्यत ।

अन्वभविष्येताम् । अन्वभविष्यन्त ॥ ३०२ ॥

इत्यादि । एवं पराभिपूर्वो भूधातुर्निर्णया

Colophon:

इति भावकर्मरूपाणि संपूर्णानि ।

Subject: Dhāturūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. There are three sheets at the end dealing with Samāsa, Vyangyārtha and Candaprastara

---

॥ धातुरूपावलिः ॥

5706. DHĀTURŪPĀVALIḤ.

Burnell's Catalogue No. 5086. Page 41. Right column. Substance—Paper. **Size**—7 × 4¼ inches. Sheets—17. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—160. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

लट्वर्तमाने + नित्यं स्यात्०

End·

लोट् । अश्नुतां । अश्नुवाताम् । अश्नुवताम्

Subject: Dhāturūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ धातुरूपावलिः ॥

5707. DHĀTURŪPĀVALIḤ.

Not Noticed by Burnell Ms. No. 14656.

Substance—Paper. Size—10×4 inches Sheets—2. Lines—7 or 8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—30. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

लट्वर्तमाने०

Same as No. 5706.

End:

अभविष्ये अभविष्यावहि अभविष्यामहि १०

Subject: Dhāturūpāvali.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given the śloka

लक्ष्मींमास्त्रिगुरुः + मध्येगुरुर्जोरुजः ।

explaining the गणफल

॥ धातुरूपावलिः ॥

5708. DHĀTURŪPĀVALIḤ.

Burnell's Catalogue No. 9952 b. Substance—Palm leaf. Size—16×1¼ inches. Leaves—64. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—? Complete. Not printed.

Beginning:

भू सत्तायाम् । लट् । भवति । भवतः । भवन्ति ॥

End:

पुच्छमुदस्यति उत्पुच्छयते । भाण्डानि समाचिनोति ।

Colophon: Nil.

बिन्दुदुर्लिपि + सज्जनाः ॥

Subject: Dhāturūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. The other work contained herein is धातुपाठः

॥ धातुरूपावलिः ॥

5709. DHĀTURŪPĀVALIḤ.

Burnell's Catalogue No. 9953. Page 42. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. **Leaves**—10. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No of Granthas—300. Author—? Incomplete. Not printed

Beginning:

भू सत्तायाम् । भूवादयो धातवः ॥

वर्तमाने परस्मैपदी । लट् । भवति । भवतः । भवन्ति ॥

End:

लुङ् ॥ अतौत्सीत । अतौत्ताम् । अतौत्सुः ।

Subject: Dhāturūpāvali Bhvādi to Tudādi

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ नन्दिकेशकाशिका (सव्याख्या) ॥

5710. NANDIKEŚAKĀŚIKĀ SAVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 874 Page 41, Left column.

Substance—Paper. Size—12½ × 5 inches. Sheets—9. Lines—5 to 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—Nandikeśvara. Complete. Not printed.

Beginning.

॥ मूलम् ॥

नृत्तावसाने नटराजराजो ननाद ढक्कां नवपञ्चवारम् ।
उद्धर्तुकामः सनकादिसिद्धानेतद्विमर्शे शिवसूत्रजालम् ॥

अत्र सर्वत्रसूत्रेषु ह्यन्त्यं वर्णचतुर्दशम् ।
धात्वर्थं समुपादिष्टं पाणिन्यादीष्टसिद्धये ॥

॥ व्याख्या ॥

नमः शिवाय देवाय सर्वज्ञाय परात्मने ।
यस्योन्मेषनिमेषाभ्यां व्यक्ताव्यक्तमिदञ्जगत् ॥

श्रीशं गुरुकुमारञ्च शैवतत्त्वविशारदम् ।
प्रणम्य नन्दिकेशादीन् शिवभक्तान्मुहुर्मुहुः ॥ २ ॥

श्रीशङ्करमिति पाठान्तरम् ।

काशिकामादिसूत्राणां नन्दिकेशकृतां शुभाम् ।
लोकोपकारिणीं दिव्यां व्याकरोमि यथामति ॥ ३ ॥

End

· मूलम् ॥

सत्वं रजस्तम इति गुणानां त्रितयं पुरा ।
समाश्रित्य महादेवः श्रपसर्क्रीडति प्रभुः ॥ २५ ॥

श्रकाराद्राजसं रूपं पकारात्तामसोद्भवः ।
सकारात्सत्वसंभूतिरिति त्रिगुणसंभवः ॥ २६ ॥

तत्त्वातीतः परः साक्षी सर्वानुग्रहविग्रहः ।
अहमात्मा परोहल्स्यादिति शम्भुस्तिरोदधे ॥ २७ ॥

॥ व्याख्या ॥

ततोऽवस्थात्रयं निरूपयति । सत्त्वमिति ॥ *
हकारः शिववर्णः स्यादिति शैवागमस्थितिरिति शिवम् ॥

Colophon:

इति नन्दिकेशकृतकाशिका संपूर्णा ॥
इति श्रीउपमन्युकृतादिसूत्रनन्दिकेश्वरकाशिकायास्तत्त्वविमर्शिनी सम्पूर्णा ॥

Subject: Nandikeśakāśikā, with commentary

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहेबयांच्या कारकीर्दीत काशीदेशाहून खरीदीकरून आणिलें असें ॥

The work Nandikeśakāśikā by Upamanyu deals with the so-called Māheśvarasūtras. Tradition holds that when Lord Śiva at the end of his dance beat his ḍhakka to rouse up Sanaka and other siddhas the sounds that came out took the form of the so-called Māheśvarasūtras.—अ इ उ ण् etc. This work giving the mystical import of those sūtras is known as Nandikeśakāśikā or Nandikeśakārikā.

॥ पञ्चपदीविवृतिः ॥

5711. PAÑCAPADĪVIVṚTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 919. Page 41. Right column.

Substance—Paper Size—9¾ × 8⅝ inches Sheets—

20. Lines—7-10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—280. Author—Satyavaryārya. Complete Not printed

Beginning

श्रीविङ्कटेशाय नमः ॥

संनम्य जानकीजानिं गुरून् जयमुनीनपि ।
पंचये पञ्चपद्युक्तं न हि कश्चन वञ्चये ॥ १ ॥

यत्तावद्दरीदर्शनमित्यस्य साधुत्वप्रतिपादने मन्दजनप्रतारणमात्रं चर्करीता एते तावदसाधव इत्यादि तदयुक्तं तत्र चर्करीता इति तावदसाधु चर्करीत चेति नपुंसकलिङ्गेन निपातितस्य तथैव निर्देष्टव्यतया पुंलिङ्गबहुवचनान्ततया निर्देशायोगात् ॥

End:

चेक्रीयमान इत्यत्र इकारपरिकल्पनन्तु नयनदोषादेवेति । अवशिष्टमतिदुष्टमिति स्वमसेवाकरदृशामित्यास्तां विस्तरः ॥

Colophon:

निर्णयो यः पञ्चपद्याः सत्यवर्यार्यचर्कृतः ।
तस्यैषा विवृतिर्भूयाच्छुभदा यस्यते सते(?) ॥

इति श्रीसत्यवर्यार्यचर्कृता पञ्चपदीविवृतिः समाप्नोत् । इति श्रीविजयतीर्थगुरुराजकरकमलसञ्जातश्रीसत्यप्रियतीर्थगुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । श्रीवासुदेवगुर्वन्तर्गतरामवेदव्यासार्पणमस्तु ॥

Subject: Pañcapadīvivṛti.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ परिभाषादिसङ्ग्रहः ॥

5712. PARIBHĀṢĀDISAṄGRAHAḤ.

J. L. Collection No. 823. Substance—Paper. Size—10½ × 3¾ inches. Sheets—2. Lines—24 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—36. Author—?. Incomplete Not printed

Beginning:

नाजानंतर्येबहिष्ट्वप्रक्लृप्तिः ।

End:

जहत्स्वार्था वृत्तिरजहत्स्वार्था वृत्तिः स्त्रीप्रत्यये चानुपसर्जनेन ।

Subject. Paribhāṣādisaṅgraha

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The paribhāṣās are brought together in this Ms.

॥ परिभाषापाठः ॥

5713. PARIBHĀṢĀPĀṬHAḤ.

J. L. Collection No. 824. Substance—Paper. Size—6 × 3¾ inches. Sheets—8. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—21. Author—?. Incomplete. Printed.

Beginning:

...तदन्तविधिः । एकयोगनिर्दिष्टानां सह वा निवृत्तिः सह वा प्रवृत्तिः ।

Subject: Paribhāṣābhāskara.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained herein is some subhāṣita.

The Paribhāṣābhāskara is a running commentary on the various Paribhāṣās. The author Śesādrisudhī tells us that he composed the work in order to help his student in understanding them better. The work is available in print having been published from Madras.

॥ परिभाषाभास्करः ॥

5715. PARIBHĀṢĀBHĀSKARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9985. Page 42. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—67. Lines—7 to a Page Script—Grantha. No. of Granthas—2000. Author—Śeṣādrisudhīḥ. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5714.

Remarks:—The Ms. is in very good condition.

॥ परिभाषाभास्करः ॥

5716. PARIBHĀṢĀBHĀSKARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 889. Page 42. Right column. Substance—Paper. Size—$11\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Sheets—71. Lines—11 or 12 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—Śeṣādrisudhīḥ. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5714.

Remarks—The Ms. is in very good condition. On the title sheet is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजयांच्या कारकतीन्तलिहिलें असें ॥

॥ परिभाषाभास्करः ॥

5717. PARIBHĀṢĀBHĀSKARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 890. Page 42. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{7}{8}$ inches. Sheets—67. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Bhāskara. Complete. Not printed.

Beginning.

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

आखण्डलादिसुरमण्डलमण्डनं त-
मुद्दण्डकोकविरहानलदण्डचण्डम् ।
ईडेऽहमत्र बहुबोधितमप्रकाण्डं
मार्ताण्डमन्धतमसंप्रति कालदण्डम् ॥

श्रीगुरून्पितरौ नत्वाऽग्निहोत्री भास्कराभिधः ।
भास्करं परिभाषाणां तनुते बालबुद्धये ॥ २ ॥

युक्तायुक्ताभिज्ञं वन्द्यं
भूयो भूयो विद्वद्वृन्दम् ।
नामं नामं याचे मन्दो
मान्द्यश्चेदं सो(शो)ध्यं सम्यक् ॥ ३ ॥

मृद्वीमृद्वीकया तुल्या खलैरिव खलैर्यदि ।
नादृतेयं कृतिस्तस्मादस्माकं हानिरस्ति किम् ॥

तत्र तावद्भाष्यव्यक्तार्थां वाचीत्यस्मात् परतो भाष्यत इति व्युत्पत्तेः कर्मणि घञुत्पत्तेः तथाप्रतीतेश्च परिभाषापदं यौगिकम् ॥

End:

अत एवानिष्टप्रसक्तौ नैषामभ्युपगम इति 'ज्ञापकसिद्धं न सर्वत्रे'ति परिभाषाया न्यायसिद्धानुवादकत्वमिति न परिभाषावशादनिष्टापादनं साम्प्रतमिति सकलेष्टसिद्धिः ॥

परिभाषाकमलिनीर्युक्तिरुग्भिर्विकासयन् ।
भास्करः पण्डितालीनां स्वान्तं स्वानन्दयत्वयम् ॥ १ ॥

त्र्यम्बकेश्वरपुरीकृतवासादग्निहोत्रकुलनीरधिचन्द्रात् ।
पुण्यपूर्णपुरुषोत्तमभट्टादुद्बभूव सुकृती हरिभट्टः ॥ २ ॥

वेदवाक्यनिचयावचयेन
प्रेक्षितो विधिरिवेह बुधौघैः ।
लोकगीतविमलायतकीर्तिः
सोऽपि सज्जनमणिर्जयतिस्म ॥ ३ ॥

तस्मादुद्भूतकीर्तिः कृतसुकृतभरान्मन्त्रतन्त्रस्वतन्त्रः
साधूनामग्रगण्योगददहनविधौ मानवानां शरण्यः ।
काशीक्षेत्राधिवासी हृतकठिनतरां कृत्तषड्वर्गदम्भः
श्रीमानप्पाजिभट्टः सुरयजनरतः शुद्धधीराविरासीत् ॥

तनय इह तदीयोऽरीरचद्भास्कराख्यः
फणिपतिभणितानामाशयं भावयित्वा ।

परमतपरिभाषाभास्करञ्चार्पितं

सुरवररविपादे सच्चिदानन्दरूपे ॥ ५ ॥

अत्राभ्यासो मनीषा वा सुकृतं वा न किञ्चन ।

मन्ये गुरुकृपाकल्पलतिकैवादिकारणम् ॥ ६ ॥

Colophon:

इति श्रीमत्काश्यपान्वयसम्भवाग्निहोत्रिकुलतिलकायमानहरिभट्टसूनु-

श्रीमदायाजिभट्टसूनुभास्करविरचितः परिभाषाभास्करः समाप्ति-

मगमत् ॥

Subject: Paribhāṣābhāskara

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This is another work of the same name by a writer known as Bhāskara. Native of Trayambakapurī. He gives his genealogy as follows:—

Uttamabhaṭṭa
|
Haribhaṭṭa
|
Appājibhaṭṭa
|
Bhāskara.

This Bhāskara belonged to the Agnihotra family and **Kāśyapagotra.**

॥ परिभाषावृत्तिः ॥

5718. PARIBHĀṢĀVṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 891. Page 42. Right column.

Substance—Paper. Size—10 × 4¼ inches. Sheets—114. **Lines**—9 or 10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2700. Author—Sīradeva. Complete. Printed

Beginning·

मार्ताण्डस्कन्दविघ्नेशान्मातरं पितरं गुरून् ।
दयालुं दक्षिणामूर्तिं दातॄन् कल्याणमाश्रये ॥

कामक्रोधादिदूराय कल्याणगुणशीलिने ।
कृष्णानन्दसरस्वत्यै करवै गुरवे नमः ॥

निजपादाम्बुजस्मृत्या नित्यमङ्गलदायिनौ ।
प्रभूतजनयेतारौ [मां] पातां प्रत्यक्षदेवते ॥

स्फुरदभिनवरागा भास्वराभा प्रगल्भा
प्रसभशमितदोषा स्फीतसल्लोकचक्रा ।
विहिताहितविचारा जाड्यजातोपशान्त्यै
प्रभवति परिभाषावृत्तिरासेवितैषा ॥

॥ मूलम् ॥

व्याख्यानतो विशेषप्रतिपत्तिर्नहि सन्देहादलक्षणम् ।
व्याख्यानादाचार्यपारम्पर्योपदेशात्सन्देहेऽपि विशेषभावावगमो भवति ॥ न तु लक्षणाभाव इति ॥

End

अव्यभिचरितसम्बन्धो यथा । सच्छब्द उत्पत्तिमत्वेऽपि पदार्थे संबन्धं व्यभिचरति तत उद्भवको(?) भावप्रत्ययः सामान्यमभिदधाति न तु क्रियासम्बन्धम् ।

Colophon:

इति श्रीमहोपाध्यायश्रीसीरदेवकृता परिभाषावृत्तिः सम्पूर्णा ॥

अदृष्टदोषोन्नतिविभ्रमाद्वा यदर्थहीनं लिखितं मयात्र ।
तत्सर्वमार्यैं परिशोधनीयं प्रायेण मुह्यन्ति च ये लिखन्ति ॥

Subject: Paribhāṣāvṛtti

Remarks:—The Ms is in good condition.

Sīradeva the author of the Paribhāṣāvṛtti, a commentary on Paribhāṣas was a Jain author of about the 12th century A. D

॥ परिभाषावृत्तिः ॥

5719. PARIBHĀṢĀVṚTTIḤ.

J. L. Collection No 825 Substance—Paper. Size—10¼×4 inches Sheets—18 Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—590. Author—Sīradeva. Incomplete. Printed

Beginning:

स्फुरदभिनव Same as No. 5 18.

End:

सिद्ध इति ग्रहणमपच्छेद .... ॥

Subject Paribhāṣavṛtti

Remarks:—The Ms. is in good condition

॥ परिभाषावृत्तिव्याख्या ॥

5720. PARIBHĀṢĀVṚTTIVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 892. Page 42. Right column. Substance—Paper. Size—14×6 inches. Sheets—22. Lines—13 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Gran-

thas—1800. Author—Rāmabhadradīkṣita. Incomplete. Not printed.

Beginning

वन्देऽहं वसुधाकन्यावल्लभं वाक्प्रसिद्धये ।
अपि वन्दिष्यमाणो यं वाणीं वाल्मीकिरानशे ॥

करोमि हृदयाम्बुजे कमपि वीरमम्भोनिधेः
निबन्धनमविन्धनज्वलनबन्धुतूणीश्रयम् ।
न कश्चिदपि दृश्यते जगति यस्य शक्तो जये
स्मरं प्रहितजानकीनयनपद्मबाणं विना ॥

इदं व्याकरणस्यास्तु त्रिमुनिश्रेयसे नमः ।
प्रयोक्तव्येषु शब्देषु यस्यैवोक्तिः प्रमाण्यते ॥

अप्रत्यूहप्रक्रियसमस्तपदप्रबोध-
विश्राणनोपकृतिनिस्तुलितानुकम्पम् ।
शेषद्वितीयमिव शाब्दिकसार्वभौमं
श्रीचोक्कनाथमखिनं गुरुमानतोऽस्मि ॥

राजा स कश्चिदभवद्भुवि यः पुरन्ध्र्या
दीपाम्बया तनुभृता वृतसम्पदेव ।
विद्योतते स्म विधिरीश्वर एव वाचा
शौरिः श्रियेव गिरिशो गिरिकन्ययेव ॥

मुख्योऽसाविति भोसलान्वयभुवां राज्ञामसौ कल्पका-
दन्योऽभीष्टफलप्रदायक इति प्राप्तेऽप्यसौ संयुगे ।

शक्तः केवल एव सन्रिपुनृपानुच्छेत्तुमित्युल्लिखे
    लोकस्य त्रिविधार्थतां बुधजनो ब्रूते यमेकाभिधम् ॥

तस्मादभूद्दशरथादिव पङ्कजाक्षः
    श्रीशाहभूप इति शीलितधर्मविद्यः ।
यो मार्गणव्रजमु···लं विमुच्य
    भूमौ व्यपास्तखरदूषणतां दधाति ॥ ७ ॥

लब्धश्रीषु यदीयपाणिकमलालम्बं गतेष्वद्भुतं
    खड्गस्यैकतमस्य वृत्तिरभवत्पृथ्वीतले तादृशी ।
भक्त्या यस्य विपक्षपक्ष्मलदृशां पत्रावली गण्डयोः
    पातुं वारि न योग्यमस्ति हितयोरप्यश्रुपूरे स्थिते ॥ ८ ॥

सतां तेनार्पिते राज्ञा शाहराजपुराभिधे ।
अग्रहारे स्थितिमता रामभद्रेण यज्वना ॥
पाणिनेः परिभाषाणां वृत्तिर्व्याख्यायतेऽधुना ।
इदं शृण्वन्तु करुणां विधायास्मिन्विपश्चितः ॥

सरसकवितारसज्ञः षड्दर्शन्यर्थतत्त्वविदुदारः ।
भाति त्र्यम्बकयज्वा भाग्यपरीणाम एव सूरीणाम् ॥

एको यस्य विशुद्धयेऽलमुदयः काकोजिविद्वत्प्रभो-
    रत्रेरप्यधिकादमर्त्यतटिनीस्नानं तदभ्युच्चयः ।
बोधे सत्यपि तावदौपनिषदे व्यक्त्यै जगत्यां विधि-
    प्रामाण्यस्य सहस्रदक्षिणमखानुष्ठानमप्यादृतम् ॥

जातं जयन्तमिव शार्ङ्गभृतासमस्य
    यस्याग्रजान्मघवतो नरसिंहरायात् ।

बृद्धश्रवः प्रियगुणं विबुधैरुपेय-

मानन्दरायमखिनं कथयन्ति सन्तः ॥

शहाजिक्षितीन्द्रसचिवे तस्मिन्पोषयति रामभद्रमखी ।

लम्भितमनःप्रसादो रचयितुमधुनाहमुत्सहे ग्रन्थान् ॥

व्याचक्षे परिभाषाणां वृत्तिं बालविबुद्धये ।

गुरुपादाम्बुजध्यानज्ञातग्रन्थस्तदाशयः ॥ १५ ॥

अथ सीरदेवः प्रारीप्सितग्रन्थपरिपूरणार्थं मङ्गलाचरणानन्तरकर्तव्यं प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यर्थं विषयनिर्देशं सूचयन् ग्रन्थस्य साक्षात्प्रयोजनमाह । स्फुरदिति ।

End:

ननु "इको यणचि" इत्यत्र तदन्तविधौ यणादेशः पदविधिस्थलेऽसमर्थत्वान्न स्यादिति तु शङ्का नोदेतीत्याह । किन्त्वित्यादि । अतो भागवृत्तिकृतोक्तोऽप्यतिप्रसङ्गो दुर्घट इति ज्ञेयम् ॥

Colophon:

इति श्रीयज्ञरामदीक्षितपुत्रस्य रामभद्रदीक्षितस्य कृतौ परिभाषावृत्तिव्याख्यायां प्रथमस्याध्यायस्य प्रथमः पादः

Subject: Paribhāṣāvṛttivyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Rāmabhadra Dīkṣita has commented upon Sīradeva's Paribhāṣāvṛtti and this Ms. represents that work.

॥ परिभाषावृत्तिव्याख्यानम् ॥

5721. PARIBHĀṢĀVṚTTIVYĀKHYĀNAM.

Burnell's Catalogue No. 893. Page 42. Right column. Substance—Paper. Size—12 × 6¼ inches. Sheets—14. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—300. Author—Rāmabhadradīkṣita. Incomplete. Not printed.

Beginning—Same as No. 5720.

End.

वृद्धिसूत्रे भाष्ये न्यायोऽनूदित इत्यर्थः । आरभ्यत इति । न्यायबाधनार्थमित्यर्थः । क्वचिदर्थ इति । अव्ययानामनेकार्थत्वात्........ ॥

Subject: Paribhāṣāvṛttivyākhyā.

Remarks :—The Ms is in good condition.

॥ परिभाषासङ्ग्रहः ॥

5722. PARIBHĀṢĀSAṄGRAHAḤ.

J. L. Collection No. 826. Substance—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—22. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—750. Author—Vaidyanātha. Incomplete Not printed.

Beginning:

विजेज्यानः सदा शंभुः जगच्छद्गिरिजां मुदा ।
यच्छूर्यमाणः पशुना तन्तन्ताद्वाग्गतिं मम ॥

मूर्तिर्यस्य हि पाणिनिः पदमहाभाष्यप्रबन्धा तथा
वाक्यानां कृदपि स्वयं वितनुते वाग्यस्य दास्यं सदा ।
शिष्या यस्य विरोधिवादिमकुटीकुट्टाकवाग्धाटिका-
स्तस्मै मातुलरामभद्रमखिने भूयो नमो मेऽभवत् ॥
प्रणम्य परमं देवं भवानीपतिमव्ययम् ।
क्रियते वैद्यनाथेन परिभाषार्थसङ्ग्रहः ।
व्याख्यानतो + लक्षणम्

End:

॥ ५१ ॥

तदनुबन्धकग्रहणेनातदनुबन्धकस्य स अनुबन्धो यस्य तस्य ग्रहणे स यत्र नास्ति तस्य ग्रहणं न भवति । यथा च ङीतिद्वित्वमाङि न भवति । 'अदर्शत् । अपुषत्' इति अनुबन्धोच्चारण....... ॥

Subject Paribhāṣārthasangrahah

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This work is by Vaidyanātha, nephew of the famous Rāmabhadra Dīkṣita. The work deals with the various Paribhāṣās.

॥ परिभाषार्थसङ्ग्रहव्याख्या ॥

5723. PARIBHĀṢĀRTHASAṄGRAHAVYĀKHYĀ.

J. L. Collection No 847. Substance—Paper. Size—10×4½ inches. Sheets—79. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000 Author—?. Incomplete. Not printed

Beginning:

नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं संसारजलधिप्लवम् ।
व्याकरोमि यथाबुद्धि परिभाषार्थसङ्ग्रहम् ॥ १ ॥

ग्रन्थादौ विशिष्टमङ्गलमाचरन्ति तस्य च भगवता भाष्यकारेण मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि मङ्गलान्तानि च शास्त्राणि प्रथन्त इति प्रचयगमनं प्रयोजनमुक्तम् । वीरपुरुषकाण्यायुष्मत्पुरुषकाणि चेति तद्ग्रन्थाभ्यासकर्तॄणां सामर्थ्यातिशयः । आयुर्वृद्धिश्चेति प्रयोजनद्वयमुक्तम् । अतो मङ्गलाचरणस्यावश्यकत्वात् परमेश्वरप्रार्थनरूपं मङ्गलमाचरितं शिष्यशिक्षायै ग्रन्थतो निबध्नाति ॥

विजेज्यान इति ॥

विपूर्वाज्जिजय इत्यस्माद्धातोः.........

End.

॥ यद्वेति ॥

ननु अकृतव्यूहपरिभाषया येन नाप्राप्ते यो विधिरारभ्यते स वर्णदीर्घप्राप्ति·· ...... ॥

Subject Paribhāṣārthasaṅgrahavyākhyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This work, a commentary on the Paribhāṣāsamgraha of Vaidyanātha, is by an anonymous author

---

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5724. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

Burnell's Catalogue No. 886. Page 42. Right column.

Substance—Paper. Size—12×6 inches. Sheets—56. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400 Author—Nāgeśabhaṭṭa. Complete. Printed.

Beginning

नत्वा साम्बशिवं ब्रह्म नागेशः कुरुते सुधीः ।
बालानां सुखबोधाय परिभाषेन्दुशेखरम् ॥

प्राचीनवैयाकरणतन्त्रे वाचनिकानि । अत्र पाणिनीयतन्त्रे + तानि व्याख्यायन्ते ॥

End:

ष्टिवुक्लम्यिति सूत्रे ञितीति न वक्तव्यम् । भवतीति भाष्ये न केवलं मात्रालाघवं यावदयमप्यर्थमिति कैयटोक्तेः ॥

प्रायेणेति शिवम् ।

Colophon.

इति श्रीनागोजीभट्टकृतः परिभाषेन्दुशेखरः समाप्तः

Subject. Paribhāṣenduśekhara

Remarks:—The Ms. is in good condition On the title page is given —

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहेबयांच्याकारकतीम्लिहिले असें

Nāgeśabhaṭṭa's Paribhāsenduśekhara, dealing with the various Paribhāsās has been published by Dr. Keilhorn in the Bombay Sanskrit Series.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5725. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

Burnell's Catalogue No 887. Page 42. Right column. Substance—Paper. Size—14×6½ inches. Sheets—53. Lines—10 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Complete Printed

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5724.

Colophon:

इति श्री + समाप्तः ॥

श्रीमुखे कार्तिके कृष्णे ह्येकादश्यां गुरोर्दिने ।
अलीलिखद्दुण्डुभट्टः परिभाषेन्दुशेखरम् ॥

Remarks.—The Ms is in excellent condition. Alternate sheets are sulphurated.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5726. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

J L. Collection No 828. Substance—Paper Size—9½×4¼ inches Sheets—8. Lines—7-11 to a Page Script—Devanāgarī. No of Granthas—170 Author—Nāgeśabhaṭṭa Incomplete. Printed.

Beginning:

ननु गूरस्त्याख्यायामित्यत्र व्यक्तिपक्षे दीर्घनिर्देशात् ।

End:

कैयटोक्तेः प्रायेणेति शिवम् ॥

Colophon:

इति नागोजिभट्टकृतः परिभाषेन्दुशेखरः समाप्तः ।

Subject: Paribhāṣenduśekhara

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5727. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

S. K. Collection No 51 Substance—Paper Size—9¾ × 4¾ inches. Sheets—50 Lines—9 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1120. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Incomplete. Printed

Beginning—Same as No 5724.

End:

अवयवप्रसिद्धेः समुदायप्रसिद्धिर्बलीयसी। तेन शुद्धरूढस्य जननीवाचकस्यैव ग्रहणम् । न परिच्छेतृवाचकस्य योगज......... ॥

Subject. Paribhāṣenduśekhara.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5728. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

S. K. Collection No. 78. Substance—Paper. Size—10 × 4½ inches. Sheets—78. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1600. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Complete. Printed.

Beginning, end and subject —Same as No 5724.

Colophon:

इति श्री + समाप्तः ॥

कागलकरशिवभट्टात्मजनारायणभट्टात्मजशेषभट्टसुतबालाख्यस्येदं पु-
स्तकम्

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5729. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

S. K. Collection No 88. **Substance**—Paper Size—10×4½ inches. Sheets—2. Lines—12 to a **Page.** Script—**Devanāgarī.** No of Granthas—10. Author—**Nāgeśa.** Incomplete. Printed

Beginning—Same as No 5724.

End :

वाक्यार्थबोधमात्रेणैकवाक्यता

Subject. Paribhāṣenduśekhara

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5730. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

J. L. Collection No. 829. **Substance**—**Paper.** Size—11¾×5 inches. Sheets—60. Lines—10 to a **Page.** **Script—Devanāgarī.** No. of Granthas—1300 Author—**Nāgeśabhaṭṭa.** **Incomplete. Printed.**

Beginning—Same as No. 5724.

End :

अभेदका गुणाः

Subject: Paribhāsenduśekhara.

Remarks: —The Ms is in good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5731. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

J. L. Collection No. 830 Substance—Paper Size—10¾×5 inches. Sheets—28 Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—780. Author—Nāgeśabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5724.

End :

अकृतव्यूहाः पाणिनीयाः * *

बहिरङ्गस्य पूर्वं ज्ञातबहिरङ्गस्य चान्तरङ्गे कर्तव्येऽसिद्धत्वं बोध्यं ॥

Subject : Paribhāṣenduśekhara.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ परिभाषेन्दुशेखरः ॥

5732. PARIBHĀṢENDUŚEKHARAḤ.

J. L. Collection No. 831. Substance—Paper. Size—10×4½ inches. Sheets—10. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—250 Author—Nāgeśabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning:

विकरणेभ्यो नियमो बलीयान् । परिभाषां व्याचष्टे श्नन्दादिविकरणादिति

End:

प्रत्ययग्रहणे यस्मात् स विहितः * अटषा- तोर्लिटसम्बोधने चलटः शतरि सम्बुद्धौनुमिहल्ङ्यादि- लोपे संयोगान्तलोपे च.. ...... ॥

Subject Paribhāṣenduśekhara.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

॥ पूर्वपक्षसङ्ग्रहः ॥

5733. PŪRVAPAKṢASAṄGRAHAḤ.

S. K. Collection No. 69. Substance—Paper. Size—10 × 4½ inches Sheets—74. Lines—9 to a Page. Script—**Devanāgarī**. No. of Granthas—1500. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

हलन्त्यम् । हल्प्रत्याहारसिद्धौ हलामित्संज्ञासि- द्धिः । इत्संज्ञासिद्धौ च प्रत्याहारसिद्धिरित्यन्योन्याश्रयः आवृत्त्या परिहरणीयः । न च हयवरडित्यादेः आवृत्त्या अपसरित्यन्तं समुदायमुद्दिश्य हलित्यनेन हल्संज्ञापि विधेयेति वाच्यम् । दशसूत्रावृत्तौ गौरवात् ।

End:

स्यादेतत् । टापः प्रागयमधिकारोऽस्तु । ष्फविधौ त-

ङितग्रहणं यस्येति लोपे ईग्रहणं च मास्तु इति चेन्मै-
वम् । पट्वी इत्यत्र ओर्गुणप्रसङ्गात् ।

Colophon:

इति स्त्रीप्रत्ययाः ।

Subject · Pūrvapakṣasangrahaḥ,

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The author, whose name is not known, takes up some of the sūtras and discusses the necessity of those sūtras and stops with the pūrvapakṣa.

॥ पूर्वपक्षसङ्ग्रहः ॥

5734. PŪRVAPAKṢASAṄGRAHAḤ.

S. K Collection No. 70. Substance—Paper. Size—14×4½ inches. Sheets—23. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—250. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning

॥ एकविभक्ति ॥

प्रथमानिर्दिष्टमित्यतोऽनुवृत्तं समास इति तदर्थविग्रह
परमित्याह । विग्रहे इति ॥

नियतेति ॥

एकग्रहणादवधारणगर्भसमासलाभ इति भावः । न-
ष्कौशाम्बिरित्युदाहरणम् ।

End:

॥ त्रयाणां पन्था इति ॥

ऋक्पूरिति समासान्तः । विपथा नगरी । अतिपथे-
त्यादौ च नेदं अर्धनावमितिवल्लोकाश्रयत्वाल्लिङ्गस्य ।
एतेन कापथविपथौ व्याख्यातौ । आवश्यकत्वादनेनैव
सिद्धे रपथं नपुंसकमिति सूत्रं न कार्यम् ॥

Colophon:

इति तत्पुरुषः ।

Subject. Pūrvapakṣasangrahaḥ.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

A work similar to the previous, and deals with Samāsa.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5735. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9927 Page 40. **Left column.**

Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. **Leaves**—166. Lines—9 to a Page. Script—Grantha. . **No. of** Granthas—4200. Author—Rāmacandrācārya. **Complete** Printed.

Beginning:

अज्ञान + गुरवे नमः ॥

श्रीमद्विट्ठलमानम्य पाणिन्यादिमुनीन् गुरून् ।
प्रक्रियाकौमुदीं कुर्मः पाणिनीयानुसारिणीम् ॥

End:

प्रयोगपनुसृत्य व्याख्यातम् ।

Colophon:

इति वैदिकप्रक्रिया ॥

आनन्त्यात्सर्वशब्दानां न शक्यन्तेऽनुशासितुम् ।

बालव्युत्पत्तयेस्माभिः........ .... ।

प्रक्रियाकौमुदी सेय रामचन्द्र......... ॥

Subject. Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

The Prakriyākaumudī is a work similar to the Siddhānta-kaumudī of Bhaṭṭoji, but written earlier

The work has been published in the Bombay Sanskrit Series.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5736. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No 9928 Page 40. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—$16\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. **Leaves**—142. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. **No. of Granthas**—4200 Author—Rāmacandrācārya. **Complete.** Printed

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5735.

Remarks—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5737. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9930. Page 41. Left column. Substance—Palm leaf Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. **Leaves**—165. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. **No. of Granthas**—4200. Author—Rāmacandrācārya. **Incomplete. Printed.**

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5735.

Remarks: —The Ms is in a fairly good condition.

Many of the leaves are in a disorderly manner. Several leaves are duplicated.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5738. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9931. Page 41. Left column.
Substance—Palm leaf. Size—16 × 1¾ inches Leaves—68. Lines—11 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—3000 Author—Rāmacandrācārya. Incomplete

Beginning—Same as No. 5735.

End

दिङ्मात्रमेतदुक्तम् ।

Colophon.

इति कृदन्तप्रक्रिया ॥

Subject: Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5739. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No 9933. Page 41. Left column.
Substance—Palm leaf Size—16¼ × 1½ inches. Leaves—25. Lines—8 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—800 Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed

Beginning:

यस्सौ । इदमोदस्य । इदमोमः ।

End.

जीवति तु वंश्ये युवा । वंश्ये पित्रादौ जीवति पौत्रादेर्य-
दपत्यं च.................. ।

Subject: Prakriyākaumudī.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5740. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9)84. **Page** 41. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—16 ¾ × 1⅛ inches. **Leaves**—155 Lines—6 to a Page. Script—Grantha. **No. of** Granthas—4000. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

उगित्वान्नुम् । सान्तमहत इत्युपधादीर्घः । पुमान्
पुमांसौ पुमांसः ।

End, colophon and subject—Same as **No.** 5735.

Subject: Prākriyākaumudī.

Remarks:—The **Ms** is in a fairly good condition

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5741. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9935. **Page** 40. Left column.

Substance—Palm leaf Size—17×1½ inches. **Leaves**—172 Lines—6 to a Page. Script—Grantha. **No. of Granthas**—4000 **Author**—Rāmacandrācārya **Incomplete.** Printed.

Beginning—Same as No. 5735.

End

बिभेतेर्हेतुभये । बिभेतेरे च आत्वं वा स्यात् ।

Subject: Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5742. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's **Catalogue No.** 9387. Page **41.** **Left column.** Substance—Palm leaf. Size—15¾×1¼ inches. **Leaves**—67. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—900 Author—Rāmacandrācārya. **Incomplete.** Printed

Beginning

स्तोश्चुनाश्चुः ।

End:

षष्ठयादिद्विवचनविशिष्टयोरयं विधिः ।

Subject: Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5743. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9938 Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—17×1 inches. Leaves—64. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No of Granthas—1500 Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5735

End:

पुरस्ताद्रामस्य ।

एनपाद्वितीया ।

Subject: Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5744. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9939 Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—16×1½ inches. **Leaves**—75. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas— Author—Rāmacandrācārya Incomplete. Printed

Beginning:

परेण णकारेण । अमु यमु ङमु ।

End:

इदमोर्हिल् इदमः सप्तम्यन्तात्काले ।

Subject Prakriyākaumudī

Remarks:—The Ms. is in decaying condition.

There are 8 damaged leaves at the end, dealing with the same.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5745. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No 9940 Page **41** Left column. Substance— Palm leaf Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—50. Lines—9 to a **Page.** Script—Grantha **No. of Granthas**—2000 Author—Rāmacandrācārya Complete. Printed.

Beginning

प्रकृतिः सा जयत्याद्या यया धात्वादिरूपया ।
व्यज्यते शब्दरूपाणि परप्रत्ययसंनिधेः ॥

धातोः आतृतीयाध्यायान्तं वक्ष्यमाणाः प्रत्ययाः धातोर्ज्ञेयाः ।

End and colophon—Same as No 5735.

Subject: Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5746. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9942. Page 41. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$12\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ **inches.** Leaves—

13. Lines—9 to Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning.

....देशः स्यात् । लभ्यम् । अवश्यलाभ्यम् । तन्नि-
मित्तयोरिति किम् । ऊयते । औयत ॥

End

राया राम्यामित्यादि । ग्लौः ग्लावौ ग्लाव इत्यादि ।

Colophon

इत्यजन्तपुल्लिङ्गाः ।

Subject: Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5747. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9943. Page 41. Left column. Substance—Palm leaf. Size—13×1½ inches. Leaves—133 Lines—8 to a Page Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5735.

End:

अणोऽपवादः । औपगवयुवाः । अस्त्रियामित्युक्ते गो-
त्रप्रत्यय एव चतुर्थादौ .... ॥

Subject. Prakriyākaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5748. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9929. Page 41. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—125. Lines—9 to a Page Script—Grantha. No. of Granthas—4200 Author—Rāmacandrācārya. Complete. Printed.

Beginning

श्रीमद्विठ्ठलमानम्य पाणिन्यादिमुनीन्गुरून् ।
प्रक्रियाकौमुदीं कुर्मः पाणिनीयानुसारिणीम् ॥

अइउण् । ऋलृक् । एओङ् । ऐऔच् । हयवरट् । लण् । ञमङणनम् । झभञ् । घढधष् । जबगडदश् खफछठथचटतव् । कपय् । शषसर् । हल् ॥

इति प्रत्याहारसूत्राणि ॥

हकारादिष्वकार उच्चारणार्थः

हकारो द्विरुपात्तोऽयं अटि शल्यपि वाञ्छया ।
अर्हेणाधुक्षदित्यत्र द्वयं सिद्धं प्रयोजनम् ॥

उपदेशोऽजनुनासिक इत् ॥

End:

"वस हसोर्हलि च" इति उपधालोपः । "झलो झलि" इति सलोपः । सत्वम् । उपधालोपस्य स्थानि·

वत्वाभावात् सस्य जश्त्वम्। समानाग्निः। मग्निरित्यादि
प्रयोगमनुसृत्य व्याख्यातव्यम् ॥

इति वैदिकी प्रक्रिया ॥

आनन्त्यात्सर्वशब्दा(नां) न शक्यन्तेऽनुशासितुम्।
बालव्युत्पत्तयेऽस्माभिः संक्षिप्योक्तं यथामति ॥

प्रक्रियाकौमुदी सेयं रामचन्द्रप्रकाशिता।
असद्वचस्तमोवध्या सचकोरप्रिया चिरम् ॥

जयति सुभगमूर्तिर्मुग्धभासावलोक-
प्रशमितजनतापो विट्ठलस्स्वात्मदीपः।
सचकितमिव लक्ष्मीः सेवते यत्पदाब्जं
ललिततरकराभ्यां साधु संवाहयन्ती ॥

मीमांसायुगलाक्षपादकणभुक्प्रोक्तप्रसद्वाक्यदा
दुर्ज्ञेयाध्वनि शास्त्रतप्तमनसां शब्दादिकेच्छावताम्।
शब्द विचार्य ......साधुवचनध्वान्तादिनाशक्षमा
तन्याश्च(?)गुरुरामचन्द्रजनिना सा प्रक्रियाकौमुदी ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यपूज्यपादशिष्यश्रीरामचन्द्राचार्य-
विरचिता प्रक्रियाकौमुदी समाप्ता ॥

श्रीरामचन्द्राय नमः

ॐ नमः पाणिनिकात्यायनपतञ्जलिभ्यो गुरुभ्यः ॥

Subject: Prakriyākaumudī. From the beginning to Vaidika-Prakriyā.

Remarks—The Ms. is in a fairly good condition The last page contains the Aniṭkārika.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5749. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9382. Page 41. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—14 × 1¼ inches. Leaves—32. Lines—7 to a Page Script—Telugu. No. of Granthas—850. Author—Rāmacandrācārya Incomplete. Printed.

Beginning:

येनाक्षर + पाणिनये नमः ।
वाक्यकारं + मुनित्रयम् ।

सोमास्कन्दं शिवं नत्वा पाणिन्यादि मुनीश्वरान् ।
गुरोश्च तुष्टये विष्णोः कलये शब्दकौमुदीम् ॥

श्रीमद्विट्ठलमानम्य पाणिन्यादिमुनीन् गुरून् ।
प्रक्रियाकौमुदीं कुर्मः पाणिनीयानुसारिणीम् ॥

अ इ उ ण् ।

End:

अतियुवाकम् । अत्यावाकम् । अतियुवयि । अत्याव-यि । अतियुवासु । अत्यावासु । युष्मानस्मान्वेत्यत्रापि सुजस्ङेउस्सु प्राग्वत् ।

Subject. Prakriyākaumudī. From the beginning to युष्मच्छब्द

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

The last few lines deal with some astrological information.

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5750. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

J. L. Collection No. 832 Substance—Paper Size—9½ × 3½ inches. Sheets—97 Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—1700. Author—Rāmacandrācārya. Incomplete Printed

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ।

प्रकृतिः सा जयत्याद्या० Same as No. 5745.

End.

साध्वसं सारयन्ति ।

Colophon:

इति श्रीरामचन्द्रार्यविरचितायां प्रक्रियाकौमुद्यां कृदन्तं संपूर्णम् ।

Subject: Prakriyākaumudī

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the **last sheet is given**

दीक्षितवासुदेवबाबाजिस्य इद पुस्तकम्

॥ प्रक्रियाकौमुदी ॥

5751. PRAKRIYĀKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 11489 Page 185. Right **column. Substance**—Palm leaf. Size—11¼ × 1¼ inches. **Leaves**—152. Lines—8 or 9 to a **Page**. Script—Grantha. No,

of Granthas—2000. Author—Rāmacandra. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीमद्विठ्ठलः Same as No. 5748

End:

गोपीभावमकाम्यत भावः ...श्रैनामतं तेन...... ।

Colophon·

इति भावकर्मप्रक्रिया ।

Subject: Prakriyākaumudī .

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

The other works contained herein are:—

i. Viśveśvarapaṇḍita's Vākyavṛtti Prakāśikā.

ii. Gītāmāhātmya from the Skāndapurāṇa.

This work has not been noticed by Dr. Burnell under this No.

॥ प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या ॥

5752. PRAKRIYĀKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

Burnell's **Catalogue No.** 908. **Page** 41. **Left column.** **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. **Sheets**—259. **Lines**—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4300 Author—Viśvakarmavidvān. Complete. Not printed.

Beginning·

श्री वेदव्यासाय नमः ॥

शारदां शारदां नत्वा लब्ध्वा च तदनुग्रहम् ।
तिङन्तमतिबह्वर्थं संक्षिप्य व्याकरोम्यहम् ॥

सुबन्तं व्युत्पाद्यावसरसङ्गत्या तिङन्तं व्युत्पादयितुमिच्छन्मध्ये मङ्गलमाचरति । प्रकृतिरिति । सा वैयाकरणप्रसिद्धा । आद्या प्रत्ययापेक्षया पूर्वावधिभूता प्रकृतिः । प्रत्ययमवधिं कृत्वा यः शब्दः पूर्वमुपादीयते सा प्रकृतिः ।

End:

तृतीयादि पुंवदिति । आमभावपक्षे तृतीयादिषु पुंवद्भाव इत्यर्थः । अन्योन्येनेमाः कारयन्ति । एवमन्योन्यस्मै प्रयच्छन्तीत्यादि । आम्पक्षे तु अन्योन्यां कारयन्तीत्यादिसंक्षेपः ।

Colophon:

श्रीदामोदरविज्ञमण्डनमणिः यो भीमसेनात्मजः
सारासारविविक्तसमस्तगुणयुक्साधुः सतां संमतः ।
तत्पुत्रस्य च विश्वकर्मविदुषः सत्प्रक्रियाव्याकृतौ
संक्षेपेण कृतौ समाप्तिगमत्सर्वं सुबन्तं शुभम् ॥
रसिकान्पण्डितान्साधून् सोमसारविवेचकान् ।
विशति श्री(नि)गूढार्था प्रमोदयतु मे कृतिः ॥

Subject. Prakriyākaumudīvyākhyā otherwise known as prakriyā pradīpa

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

This commentary is known as prakriyāpradīpa and was composed by one Viśvakarmavidvān, about whom more is not known at present, except that he is the son of one Dāmodara.

॥ प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या ॥

5753. PRAKRIYĀKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 909 Page 41 Left column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—200. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3670. Author—Viśvakarmavidvān. Complete. Not printed.

Beginning

यः सेवितो हरिविरिञ्चिहरप्रमुख्यैः
सिद्धादिभिर्मुनिगणैर्मनुजैश्च सर्वैः ।
नित्यं ददात्यभिमतं फलमादिदेवो
गौरीसुतो गणपतिः स करोतु सिद्धिम् ॥

सरस्वतीं नमस्कृत्य गुरुं दामोदरं तथा ।
करोमि विशदं वर्त्म प्रक्रियावनकानने ॥

मत्सरत्वं समुत्सार्य विचार्य च परिश्रमम् ।
तत्र तत्र करिष्यामि जिज्ञासोरुपकारकम् ॥

तत्रादौ प्रक्रियाकौमुदीं चिकीर्षवो रामचन्द्राचार्याः तत्समाप्त्यर्थमिष्टदेवतागुरुप्रणामरूपं कृतं मङ्गलाचरणं शिष्यशिक्षार्थं निबध्नन्तो विषयप्रयोजनरूपसम्बन्धाधिकारिरूपानुबन्धचतुष्टयं प्रवृत्त्यौपयिकं सूचयन्तश्च प्रतिजानते श्रीमद्विट्ठलमित्यादि । अत्र मङ्गले गौतमीयानां मतद्वयम् । तथाहि । विघ्नध्वंसः फलम् । प्रारब्धनिर्वाहो विघ्नो मा वर्ततामिति शिष्टानुष्ठानात् ।

End:

यच्चरणकमलं लक्ष्मीः ललिततरकराभ्यामतिमनोहर-हस्ताभ्यां साधु सचकितं सभयञ्च यथा स्यात्तथा संवाहयन्ती सेवते ॥

Colophon.

श्रीदामोदरविज्ञमण्डनमणिः यो भीमसेनात्मजः
सारासारविविक्तसमस्तगुणयुक्साधुस्सतां संमत. ।
तत्पुत्रस्य च विश्वकर्मविदुष. सत्प्रक्रियाव्याकृतौ
संक्षेपेण कृतौ समाप्तिमगमद्वेदाश्रया प्रक्रिया ॥

प्रक्रियाप्रदीपोऽयं रचित: श्रीविश्वकर्मणा विदुषा ।
चिरकालमसौ जीयादमृतोपज्ञो जिज्ञासूनाम् ॥

Subject Prakriyākaumudī Vyākhyā otherwise known as Prakriyāpradīpa.

Remarks:—The Ms. is in good condition

॥ प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या ॥

5754. PRAKRIYĀKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 910. Page 41 Left column. Substance—Paper. Size—$13\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches Sheets—190. Lines—6 to 10 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—4300. Author—Kṛṣṇapaṇḍita. Incomplete. Not printed

Beginning

सिद्धे शब्दार्थसम्बन्ध इति वार्तिककारेणार्थे प्रयुक्तानां

शब्दानामिदमनुशासनमित्युक्तम् । प्रयोगश्च... पदं न प्रयुञ्जीतेति निषेधात् । पदञ्च द्विविधम् । सुप्तिङन्तं पदमिति वचनात् ।

End:

जाने इति दितोनिर्देशात् जनजन(?)इत्यस्याग्रहणम् । न चैतस्य वृद्धिप्रसङ्ग आपादनीयः, छान्दसत्वात् । छन्दसि दृष्टानुविधानात् । एवञ्चोभयोरपि ग्रहणमिति प्राचो क्तम् । निर्धुक.... .... ॥

Colophon. (Sheet No 109)

पृथ्वीमण्डलमौलिमण्डनमणिश्रीशेषवंशामलो-
त्तंसश्रीनरसिंहसूरिरभवत्प्रत्यक्षवाचस्पति ।
तत्सूनोः कृतगूढभावविवृतौ सत्प्रक्रियाव्याकृतौ
श्रीकृष्णस्य कृतौ समाप्तिमगमन्निष्ठाभिधा प्रक्रिया ॥

Subject: Prakriyākaumudīvyākhyā otherwise known as Gūḍhabhāvavivṛti

This commentary is by Kṛṣṇapaṇḍita. Who this author is, is not known at present.

॥ प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या ॥

5755. PRAKRIYĀKAUMUDĪVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No 9947. Page 41. Left column. Substance—Palm leaf. Size—16 × 1¼ inches. Leaves—116. Lines—6 to a page. Script—Grantha. No. of Granthas—2000. Author—Vāraṇavaneśaśāstrin. Incomplete. Not printed.

Beginning

यद्विभूषणसंरावस्यवाहपरिरक्षकः ।

स देवदेवो मामव्याद्यन्नेत्राणि तमोनुदः(?) ॥

मङ्गलादीनि मङ्गलमध्यानि (मङ्गलान्तानि च) शास्त्राणि प्रथन्त इत्यभिप्रायेण ग्रन्थकारो मध्येऽपि मङ्गलाचरणं करोति । प्रकृतिरिति ॥ यस्मात्परः प्रत्ययो विधीयते सा-प्रकृतिः । धात्वादिरूपया धातवो भ्वादयश्चादिर्येषान्तानि धात्वादीनि ॥

End:

समानस्य सच्छब्दस्य मूर्धप्रभृत्युदर्केष्विति समानस्य सभावः । असद्वचस्तमः अपशब्दान्धकारं वध्यादिस्यहार्थे लिङ् । सचकोरप्रियास्सन्तो विद्वांसः त एव चकोरास्त्वेषां प्रिया ।

Colophon·

इति वारणवनेशशास्त्रिविरचितायां प्रक्रियाकौमुदीव्याख्यायाममृतस्रुतौ वैदिकप्रक्रिया । शुभमस्तु । श्रीगुरुभ्यो नमः ।

Subject: Prakriyākaumudīvyākhyā otherwise known as Amṛtasruti

Remarks:—The Ms. is in good condition

The author of this comemtary is known Vāraṇavaneśa Śāstrin about whom nothing is known,

तस्माद्व्याकरणं पूर्वं पठध्वं बुद्धिवृद्धये ।
पश्चान्नीतिं पठित्वा त्वं राज्यं भज यथासुखम् ॥

* * *

प्रबोधचन्द्रिका नाम रामचन्द्रसमाश्रिता ।
अज्ञानतिमिरध्वंसकारिणी चित्तहारिणी ॥ ३५ ॥

बहवः प्रक्रियाग्रन्थाः सन्ति चेत्सन्तु का क्षतिः ।
मालतीमधुरः (?) क्वापि मधुपानां लतान्तरे ॥

विभक्तिज्ञानतो यस्मात्प्रबोधः प्रतिपद्यते ।
तस्मादिह प्रथमतो विभक्तिः प्रतिपाद्यते ॥ ३७ ॥

श्रीगणेशाय नमः ॥

रामो मे + पालय ॥

स्वादिस्त्यादिर्विभक्ती द्वे स्वादौ सप्तविभक्तयः ।
एकद्विबहुसंज्ञानि वचनानि च सप्तसु ॥

End:

असौ रामोऽप्यनेषश्च सक एषक एव हि ।
ग्रन्थस्य गौरवभयान्मया नोक्तं सविस्तरम् ॥

Colophon:

प्रबोधचन्द्रिकायाख्य कृतौ वैजलभूपतेः ।
एषा विशेषतः सुष्टु समाप्ता सन्धिचन्द्रिका ॥ ४३७ ॥

शमीगर्भस्य यो गर्भस्तस्य गर्भस्य यो रिपुः ।
रिपुगर्भस्य यो गर्भः स मे विष्णुः प्रसीदतु ॥

Subject: Prabodhacandrikā.

		Sheets
1	स्वादिविभक्तिचन्द्रिका	I—6
II	त्यादि ,, ,,	6—8
III	कारक ,,	8—11
IV	अनुक्त ,,	11—14
V	समास ,,	14—16
VI	तद्धित ,,	16—18
VII	कृदन्ताख्य ,,	18—20
VIII	सन्धि ,,	20—24

Remarks:—The Ms is in good condition On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजी आणिलें असें

On the first page is given Seven fragmentary verses dealing with Astrology.

Prabodhacandrikā is by one Vaijalabhūpati of the family of Cauhan. The work deals with topics like Vibhakti, Kāraka. Samāsa etc. and the illustrations thereof serve as praises of Śrī Rāma Who this Vaijalabhūpati is we cannot say at present.

॥ प्रयोगविवेकसङ्ग्रहः ॥

5757. PRAYOGAVIVEKASAṄGRAHAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5044 Page 42. Right column. Substance—Paper. Size—$12\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets —20. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Vararuci. Complete. Not printed.

Beginning:

प्रयोगमिच्छता ज्ञातुं ज्ञेयं कारणमादितः ।
संज्ञायाः षड्विधं भेदास्त्रयोविंशतिधा पुनः ॥

॥ प्रयोगमिच्छतेति ॥

यो यथा विहितं शब्दप्रयोगं ज्ञातुमिच्छति तेनादितः कारकं ज्ञेयमिति । प्रयुक्त इति प्रयोगः । अकर्तरि च कारके संज्ञायामिति घञ् । तच्च कारकं संज्ञया षड्विधम् ।

End:

उत्तरपदस्थितेन कृत्प्रत्ययेन समासो न भवति । कथमवगम्यते कटं कुर्वन्नोदनं पचमानः । ग्रन्थनाशभयेनेति कोऽर्थः । प्रयोगलाभचातुर्ययशोऽभिलाषिणां कारुण्यविलसितचेतसा प्रवृत्तिरिति तत्र दर्शनार्थमित्यर्थः

Colophon:

इति वररुचिकृते प्रयोगविवेकसङ्ग्रहे तृतीयपटलः भोसलकुलभूपच्छायावासिना उटगीत्युपनाम्ना लिखितम्

Subject: Prayogavivekasaṅgraha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Vararuci, the author of Prayogavivekasaṅgraha need not be confused with his great namesake, the author of the Vārtikas on Pāṇini's sūtras.

॥ प्रयोगमुखम् ॥

5758. PRAYOGAMUKHAM.

J. L. Collection No. 883. Substance—Paper. Size—13 × 6¼

inches. Sheets—11 Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400 Author—Vararuci. Complete. Not printed

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः

प्रयोगमिच्छतेति यो यथा विहितं शब्दप्रयोगं ज्ञातुमिच्छति तेन आदितः कारकं ज्ञेयमिति । प्रयुज्यत इति प्रयोगः । अकर्तरि च कारके संज्ञायामिति घञ् । चजोरिति घत्वम्

End:

श्लोकानां पञ्चविंशतेर्ग्रथनादहं परार्थभारमाशयेन हृदयेनोद्वोढुं भवे भवे जन्मनि जन्मनि प्रभवेयमित्यन्वयः ।

Colophon:

इति श्रीमन्महापण्डितमण्डलीविराजमानव्याकरणपरमाचार्यश्रीवररुचिमहाशयेन श्रीदुर्बुद्धिबालकानां बोधनार्थं विरचिते प्रयोगमुखे कृदन्तपटल समाप्तः ।

भग्नपृष्ठ + पाल्यताम् ।

Subject: Prayogamukha.

Remarks:—The Ms is in good condition.

The prayogamukha is the same work as prayogavivekasangraha, though the name slightly varies.

॥ बालबोधिनी ॥

5759. BĀLABODHINĪ.

Burnel's Catalogue No. 5047 Page 41. Right column.

Substance—Paper Size—$10\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{8}$ inches. Sheets—6. Lines—8-10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100 Author—Bālasūri. Complete Prakaraṇa I. Not printed

Beginning

नत्वा श्रीशेषभट्टाख्यं पितरं बालसूरिणा ।
लीलया बालबोधाय तन्यत बालबोधिनी ॥
आदौ महाराष्ट्रभाषया विभक्त्यर्था उच्यन्ते । तो ते तं प्रथमा ॥ १ ॥

अगाये अवोग्रे संबोधनप्रथमा । त्याते त्याप्रति द्वितीया । तेणे तेण कडून तेणेशी तृतीया ॥ ३ ॥ * *
अकारान्तः पुंलिङ्गो रामशब्दः । रामः रामौ रामाः ।

End·

तत्रादावाकांक्षाक्रमः ॥

रामो जनान् धनैः कीर्त्यै दारिद्र्यान्नगरे पितुः ।
रक्षत्यालोच्य शास्त्रार्थं धर्मज्ञो राजसत्तमः ॥ १ ॥

रक्षति कः रामः । कथंभूतः राजसत्तमः । पुनः कथंभूतः धर्मज्ञः । * कं शास्त्रार्थम् । अथान्वयः । धर्मज्ञः राजसत्तमः * रक्षति । अन्वये सर्वत्र कारकाणां क्रमविवक्षा नास्ति । प्रत्येकं स्वातन्त्र्येण क्रियान्वयात् ॥

Colophon:

इति बालबोधिन्यां संक्षेपेण विभक्त्यर्थाकांक्षान्वयकथनं नाम प्रथमं प्रकरणम् ।

Subject. Bālabodhinī; 1st Prakaraṇa.

Remarks:—The Ms is in good condition.

The Bālabodhini of Bālasūri consists of seven distinct parts. The following are the various divisions:—

1 विभक्त्यर्थाकाङ्क्षान्वयप्रकरणं ।

2 शब्दप्रकरणं ।

3 अव्ययप्रकरणं ।

4 विभक्त्यर्थप्रकरणं ।

5 धातुप्रकरणं ।

6 समासादिपञ्चवृत्तिप्रकरणं ।

7 सन्धिप्रकरणं ।

The author, Bālasūri, was a contemporary of Serfojee II, son of Tulajā, who reigned between 1765—1787 at Tanjore. Serfojee himself reigned between 1800 & 1832 A. D. and hence the author should have flourished in the beginning of the 19th century

---

॥ बालबोधिनी ॥

5760. BĀLABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No 50. Page 41 Right column.

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches Sheets—42. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgari. No. of Granthas—600 Author—Bālasūri Complete. Prakaraṇa II. Not printed.

Beginning.

अथ द्वितीयं शब्दप्रकरणम् ।

रामान्यतमकृष्णाश्च तुल्यवाची समस्तथा ।
अन्तरश्चेलवाह्याभवाची चैते समाः स्मृताः । १ ॥
सर्वश्च विश्वः कतरः कतमान्यतरान्यकाः ।
इतरस्त्वसमश्चापि सिमस्तुल्या दशेरिताः ॥ २ ॥

End·

अदः अमू अमूनि ॥ शेषं पुंवत् । इति सकारान्तौ नपुंसकलिङ्गौ ।

Colophon

इति बालबोधिन्यां हलन्ता नपुंसकलिङ्गाः ।
इत्यशीत्युत्तरशतं शब्दा भिन्नाः परस्परम् ।
उक्ता हि बालबोधिन्यां बालाख्येन विपश्चिता ॥
इति बालबोधिन्यां द्वितीयप्रकरणं समाप्तम् ।

Subject Bālabodhinī; Second prakaraṇa.

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

॥ बालबोधिनी ॥

5761. BĀLABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No 5049 Page 41. Right column. Substance—Paper Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{8}$ inches. Sheets—3. Lines—8 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—30 Author—Bālasūri Complete. Prakaraṇa III Not printed.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

अथाव्ययप्रकरणम् । आङ् आ कुः धिक् । च स्वस्ति ।

End:

प्र परा * परि उप २२ एते प्रादयः।

"सदृशं त्रिषु लिङ्गेषु सर्वासु च विभक्तिषु।

वचनेषु च सर्वेषु यन्न व्येति तदव्ययम्॥"

Colophon.

इति बालबोधिन्यामव्ययप्रकरणं नाम तृतीयं समाप्तम्॥

Subject: Bālabodhinī Third prakaraṇa only

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition

॥ बालबोधिनी ॥

5762. BĀLABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No. 5050. Page 41. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches Sheets—9. Lines—8 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1.0. Author—Bālasūri. Complete. Prakaraṇa IV Not printed

Beginning

अथ विभक्त्यर्थप्रकरणम्।

विभक्त्यर्थप्रबोधेन पण्डितो जायते जनः।

तस्मात्ते प्रतिपाद्यन्ते विभक्त्यर्था इहाधुना॥

विभक्तिर्द्विधा। सुब्विभक्तिस्तिङ्विभक्तिश्चेति।

End

मयि खादति रामोऽस्मान्मय्याचामत्युपागतः।

एवं लिङ्गेषु सर्वेषु विभक्तिवचनेषु च॥ ५१॥

उक्तानुसारि विज्ञेयमुदाहरणमुत्तमम् ।
समाप्ता बालबोधिन्यां विभक्त्यर्था यथाक्रमम् ॥

Colophon:

इति बालबोधिन्यां विभक्त्यर्थप्रकरणं नाम चतुर्थं समाप्तम् ।

Subject: Bālabodhinī. 4th Prakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition

॥ बालबोधिनी ॥

5763. BĀLABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No 5051. Page 41. Right **column.**

Substance—Paper. Size—11⅞ × 6¼ inches. Sheets—11. Lines—10 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—200. Author – Bālasūrī. Incomplete. **Prakaraṇa V.** Wants end. Not printed.

Beginning:

अथ धातुप्रकरणम् ।

तत्रादौ दशलकारा प्रदर्श्यन्ते । लट् ❀ लङ् १०
"लट् वर्तमाने लेट् वेदे भूते लुङ्लङ्लिटस्तथा ।
विध्याशिषोश्च लिङ्लोटौ लुट् लट् लृङ् च भविष्यति ॥"
अथ कर्तरि लकारा उच्यन्ते ।

End:

लुट ॥ कर्ता कर्तारौ कर्तारः ।

Colophon ·

इति बालबोधिन्यां दशविकरिण्यामात्मनेपदिन. ।

Subject: Bālabodhinī, 5th prakaraṇa

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition. This Ms. abruptly ends in the middle of the 5th Prakaraṇa

---

॥ बालबोधिनी ॥

5764. BĀLABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No. 5052 Page 41. Right column.
Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{2}$ inches. **Sheets—12.**
Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas**—150 Author—Bālasūrī. Complete. **Prakaraṇa** VI Not printed

Beginning.

अथ समासादिपञ्चवृत्तिप्रकरणम् ।

समासैकशेषतद्धितकृत्सनाद्यन्तधातुरूपाः पञ्चवृत्तयः ।

परार्थाभिधानं वृत्तिः

End:

तत्प्रकृतवचन इत्यर्थको यथा ।

प्राचुर्येण प्रस्तुत सन्नमन्नमयम् (?) ।

Colophon:

इति तद्धितवृत्तिः समाप्ता ॥

इति चतुर्थे विभक्त्यर्थप्रकरणे कृद्वृत्तिरुक्ता ॥ ४ ॥

पञ्चमे धातुप्रकरणे सनाद्यन्तधातुरूपवृत्तिरुक्ता ॥ ५ ॥

इति बालबोधिन्यां समासादिपञ्चवृत्तिप्रकरणं समाप्तम् ।

Subject: Bālabodhinī 6th Prakaraṇa.

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition

॥ बालबोधिनी ॥

5765. BĀLABODHINĪ.

Burnell's Catalogue No. 5053 Page 41. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{2}$ inches Sheets—7. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—75. Author—Bālasūrī. Complete. Prakaraṇa VII. Not Printed

Beginning:

अथ सन्धिप्रकरणम् ।

तत्तत्सूत्रात्समुद्धृत्य किञ्चित्पाणिनिसंमतम् ।
काव्यश्लोकपदच्छेदेऽस्युपयुक्तमिहोच्यते ॥

End:

'एतत्तदोश्च सोरुः स्यात्तस्य लोपो हलि स्मृतः ।'
स्पष्टोऽर्थः ।
एषस् विष्णुः एष विष्णुः । स शम्भुः । इति स्वादि-
सन्धिः

Colophon:

इति सप्तमं सन्धिप्रकरणम् समाप्तं ।

प्रतापसिंहक्षितिपालतेजसा
पराभवद्भिरपि स्वयं सदा ।
न शोभते किन्तु निलीय नक्तं
गृहे गृहे कम्पत एव सर्वदा ॥

प्रतापसिंहक्षितिपालसूनो-
र्महीभुजः श्रीतुलजाह्वयस्य ।

तेजोविशेषं परिगृह्य पूर्णं
विधुं विधिः पर्वणि साधु चक्रे ॥ २ ॥

श्रीमत्तुलजभूपालसूनोः शरभभूपतेः ।
तेज एष नभोमार्गे सूर्यनाम्ना विराजते ॥ ३ ॥

शरभक्ष्मापतेः कीर्तिं श्रुत्वा मौलिः प्रकम्प्यते ।
भुवः पातभयाच्छेषोऽकर्ण एव ततः कृतः ॥

इन्द्रौ सृष्ट्वातु विधिना तुलामारोपितौ तयोः ।
शरभेन्द्रो महीं यातो लघुतः स्वर्गतोऽपरः ॥

श्रीमद्भोसलवंशवारिधिसमुद्भूतः कलावान्महा-
शत्रुध्वान्तविभेदको द्विजगणान् स्वीयैः करैः प्रीणयन् ।
श्रीमच्चोलमहीं सुशास्ति शरभक्ष्मावल्लभः शाश्वतो
यस्याज्ञावशगः करोति विपुलं वीर्यं रणेचेद्रतिः(?) ।

तादृक्छरभभूपालाल्लब्ध्वा जीवनमुत्तमम् ।
बालशास्त्रिसमाख्येन सतां सन्तुष्टये खलु ॥

भूता५श्व७भू१धरा१सङ्ख्यग्रन्था विरचिता शुभा ।
वैयाकरणसिद्धान्तबोधिनी बालबोधिनी ॥

इति कागलकरोपनामकश्रीनारायणभट्टात्मजशेषभट्टसूनुबालसूरिविरचिता बालबोधिनी समाप्ता ॥

ग्रन्थसङ्ख्या ११७५ ।

Subject: Bālabodhinī; 7th prakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines Per Page or Sheet.	Script	Complete or otherwise.
5766	J. L 833	Paper.	10½ × 4⅓	4	12	Devanāgarī	Prakaraṇa I Complete.
5767	,, 834	,,	10 × 5	11	9	,,	,, ,, ,,
5768	,, 835	,,	7½ × 3½	12	7	,,	,, ,, ,,
5769	T. S. 1050	,,	7⅓ × 5½	18	10	,,	,, ,, ,,
5770	S. K. 298	,,	11 × 3½	9	7	,,	,, ,, ,,
5771	B L 5054	,,	8½ × 4½	6	8	,,	Prakaraṇa II Incomplete.
5772	,, 5060 & 5055	,,	10⅞ × 4¼	26	8 or 9	,,	,, ,, ,,
5773	,, 5059	,,	8⅞ × 4¼	27	9	,,	,, ,, ,,
5774	J L. 836	,,	10 × 4	45	8	,,	,, ,, Complete
5775	,, 837	,,	10½ × 3¼	12	5	,,	,, ,, Incomplete.
5776	,, 838	,,	8¼ × 4	35	7	,,	,, ,, ,,
5777	T. S. 1054	,,	9¼ × 4½	22	10	,,	,, ,, Complete.
5778	S K. 283	,,	9½ × 3½	20	8	,,	,, ,, ,,
5779	,, 299	,,	9½ × 4½	8	6	,,	,, ,, ,,
5780	,, 299 a	,,	9½ × 4½	30	6	,,	,, ,, Incomplete.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5781	B. L 5056	Paper.	12×6	3	10	Devanāgarī	Prakaraṇa III Complete.
5782	S S. 57 a	,,	$11\frac{1}{8} \times 3\frac{1}{4}$	2	16	,,	,, ,, ,,
5783	T. S. 1052	,,	$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$	11	7	,,	,, III & IV ,,
5784	B. L 5057	,,	$11\frac{7}{8} \times 8$	7	10	,,	,, IV ,,
5785	J. L 839	,,	$9 \times 3\frac{3}{4}$	16	6	,,	,, ,, Incomplete.
5786	,, 840	,,	$9\frac{3}{4} \times 4$	6	8	,,	,, ,, ,,
5787	S. K 304	,,	$11 \times 3\frac{1}{4}$	4	7	,,	,, ,, ,,
5788	J. L. 841	,,	$8\frac{1}{4} \times 4$	28	6	,,	,, V Complete.
5789	,, 842	,,	$10 \times 3\frac{1}{2}$	21	4	,,	,, ,, Incomplete.
5790	,, 843	,,	$7\frac{3}{4} \times 4$	15	12	,,	,, ,, Complete.
5791	,, 844	,,	$10 \times 4\frac{1}{4}$	29	6	,,	,, ,, ,,
5792	,, 845	,,	9×4	19	7	,,	,, ,, ,,
5793	T. S. 1049	,,	$10\frac{1}{2} \times 5$	12	10	,,	,, ,, ,,
5794	,, 1053	,,	$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$	15	9 or 10	,,	,, ,, Incomplete.
5795	P. A. 375 b	,,	$4\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{4}$	4	10	,,	,, ,, ,,

5796	S. S.	57	,,	11¼×8¾	8	8 or 9	,,	,,	,,	,,
5797	B. L.	5058	,,	11⅞×6⅛	8	10	,,	,,	VI	Incomplete
5798	J. L.	846	,,	6½×4¾	16	9	,,	,,	,,	Complete.
5799	,,	847	,,	11¼×8¾	6	9	,,	,,	VII	Complete
5800	T. S.	1051	,,	10¼×4¼	5	8	,,	,,	,,	,,
5801	S. K.	301	,,	11×4½	5	9	,,	,,	,,	,,
5802	S. S.	58	,,	12⅓×7	19	23	,,	,,	II-VI	,,
5803	S. K.	303	,,	10½×8¾	13	9	,,	,,	II, IV&VII	,,
5804	,,	298 a	,,	11×8½	47	7	,,	,,	V-VII	,,

॥ बालरञ्जनी ॥

5805. BĀLARAÑJANĪ.

Burnell's Catalogue No. 5079. Page 41. Right column. **Substance**—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{2}$ **inches.** Sheets—38. Lines—8 or 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—570. Author—Bālasūri. Incomplete. Not printed.

Beginning:

श्रीः

यज्ञेश्वरबुधेन्द्रस्य गुरोश्चरणपङ्कजम् ।
नत्वा बालकृती चारु तनुते बालरञ्जनीम् ॥

विभक्त्यर्थप्रबोधेन पण्डितो जायते जनः ।
तस्मात्ते प्रतिपाद्यन्ते विभक्त्यर्था इहाधुना ॥
तिङो विभक्तयः प्रोक्ताः सुपश्चापि तथा स्मृताः ।
आदौ तिङर्था उच्यन्ते सुबर्थज्ञानकारणात् ॥

End:

प्रपरा + परि उप । इत्यव्ययानि ।
एवं किल मया सर्वं सङ्ग्रहेणात्र कीर्तितम् ।
विशिष्य बालबोधिन्यामुक्तं सर्वं प्रगृह्यताम् ॥

Colophon:

श्रीमत्तुलजभूपालसूनोः शरभभूपतेः ।
तुष्ट्यर्थं बालकृतिना रचिता बालरञ्जनी ॥

Subject: Bālarañjanī.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The Bālarañjani is another work of the same Bālasūri the contemporary of Serfojee II. This work, like the other deals with allied topics.

॥ बालरञ्जनी ॥

5806. BĀLARAÑJANĪ.

S. K. Collection No 294 Substance—Paper. Size—7 × 8½ inches. Sheets—15. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgari. No of Granthas—120 Author- Bālakavi. Incomplete. Not printed.

Beginning

श्रीगणपतिशारदासद्गुरुभ्यो नमः ॥

यज्ञेश्वरबुधेन्द्रस्य गुरोश्चरणपङ्कजम् ।
नत्वा बालकृती चारु तनुते बालरञ्जनीम् ॥

विभक्त्यर्थप्रबोधेन पण्डितो जायते जनः ।

* * * ॥

End:

अव्ययानि च पठ्यन्ते क्रम एवं समीरितः ।
अथ रामादयः शब्दाः विस्त......... ॥

Subject: Bālarañjanī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बालरञ्जनी ॥

5807. BĀLARAÑJANĪ.

S. K. Collection No. 302. Substance—Paper Size—11 × 8¾ inches. Sheets—15 (40-54) Lines—7 or 8 to a Page.

Script—Devanāgarī. No of Granthas—225. **Author**—**Bālakavi**. Incomplete. Not printed.

Beginning.

भू सत्तायाम् ॥ १ ॥ णिदि कुत्सयाम् ॥ २ ॥ अव्यक्तायां वाचि ॥ ३ ॥ जि जये ॥ ४ ॥

End:

एवं किल मया सर्वं संग्रहेण प्रकीर्तितम् ।
विशिष्य बालबोधिन्यामुक्तं सर्वं प्रगृह्यताम् ॥ १ ॥

Colophon:

श्रीमत्तुलजभूपालसूनोः शरभभूपतेः ।
तुष्ट्ये बालकृतिना रचिता बालरञ्जनी ॥ २ ॥

शेषभट्टात्मजबालाख्यस्येदं पुस्तकम् ।

Subject: Bālarañjanī Dhatupātha.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ बालरञ्जनी ॥

5808. BĀLARAÑJANĪ.

S. K. Collection No. 300. Substance—Paper. **Size**—**11 × 8¾** inches. Sheets—21 (11-31). Lines—6 to **a Page**. Script—Devanāgarī. **No. of Granthas**—**325**. **Author**—**Bālakavi**. Incomplete. Not printed.

Beginning:

अकारान्तः पुंलिङ्गो रामशब्दः ।

End:

पयसि पयसोः पयस्सु ॥

इति सकारान्तौ ॥

Colophon:

इति हलन्ता नपुंसकलिङ्गाः ।

Subject: **Bālarañjanī.**

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5809. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 762. Page **40.** Right column. Substance—Paper. Size—9 × 4¼ inches. Sheets—48. Lines —7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of **Granthas—546.** Author—Varadarāja Not printed.

Beginning:

नत्वा वरदराजः श्रीगुरून् भट्टोजिदीक्षितान् ।
करोति पाणिनीयानां मध्यसिद्धान्तकौमुदीम् ॥

अइ उण् + संज्ञार्थानि ।

इकारादिष्वकार उच्चारणार्थः ॥ लणमध्ये त्वित्संज्ञकः ।

हकारो द्विर्निपातोयमटिश्यल्यपि वाञ्छता ।
अर्हणाधुक्षदित्यत्र द्वयं सिद्धं भविष्यति ॥

End:

वष्टि भागुरिरल्लोपमवाप्योरुपसर्गयोः ।
आपं चैव हलन्तानां यथा वाचा निशा दिशा ॥

वगाहः । अवगाहः । पिधानं । अपिधानं ॥

Colophon:

इति अव्ययानि ॥

स्वस्ति श्रीनृपशालिवाहनशके १७२६ (A D. 1804) रक्ताक्षिनामसंवत्सरे उत्तरायणे शिशिरऋतौ माघमासे शुक्लपक्षे सप्तम्यां सौम्यवासरे दिवा त्रयोदशघटिकासमये तदा वृषभलग्ने श्रीमत्तञ्जापुरे भूपालानुज्ञया इदं पुस्तकं लिखितं श्रीसाम्बसदाशिवार्पणमस्तु ॥

यादृशं + न विद्यते ॥

Subject: Madhvasiddhānta Kaumudī.

Remarks:—The Ms. is in good condition

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5810. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 761. Page 40. Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—156. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas —1800. Author—Varadarāja, Incomplete. Printed.

Beginning.

लट् लिट् लुट् लृट् लेट् लोट् लङ् लिङ् लुङ् लृङ् ।
एषु पञ्चमो लकारश्छन्दोमात्रगोचरः । "ल कर्मणि च भावे चाकर्मकेभ्यः"। लकाराः सकर्मकेभ्यः कर्मणि कर्तरि च स्युरकर्मकेभ्यो भावे कर्तरि च ॥

"वर्तमाने लट्"। वर्तमानक्रियावृत्तेर्धातोर्लट् स्यात् ॥

End:

चयतेरसुन् । चायतेरन्ने ह्रस्वश्चेति चकारादसुनो नुडागमः । लिति(टि) । पूर्वमुदात्तं । चिकीर्षक । अत्र ईकारस्यो-

दान्तथा । इत्यादिप्रयोगमनुसृत्यान्वाख्यातम् ॥

Colophon:

इति स्वरप्रक्रिया ॥

एषा वरदराजेन बालानामुपकारिका ।
अकारि पाणिनीयानां मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

कृतिर्वरदराजस्य मध्यसिद्धान्तकौमुदी ।
तस्याः संख्या तु विज्ञेया खबाणकरवह्निभि. ॥

इति श्रीरविटिकंटिकंटि वरदराजभट्टकृतमध्यसिद्धान्तकौमुदी समाप्ता ॥

संवत् १७४९ आश्विनशुद्धषष्ठी बुधवासरे रायकरोपाख्यरघुनाथेन लिखितमिदं पुस्तकम् ॥

श्रीरस्तु ॥

Subject. Madhyasiddhānta Kaumudī, Uttarārdha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5811. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 768. Page 40. Right column. Substance—Paper. **Size**—10×4¼ inches. Sheets—12. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—165. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5810.

End:

अयोगवाहानामस्योपरिशर्षु चेति वाच्यम् । यमात्तु-

नुस्वारविसर्गजिह्वामूलीयोपध्मानीया अयोगवाहाः ।
तेनेह विसर्गस्य यत्वात् ॥

Subject: Madhyasiddhāntakaumudī

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5812. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 758 Page 40. Right column.
Substance—Paper Size—9×4 inches Sheets—127.
Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī No of Granthas—2250. Author—Varadarāja Incomplete Printed.

Beginning

समर्थः पदविधिः । पदसम्बन्धी विधिः समर्थाश्रितो
बोध्यः । प्राक्कडारात्समासः ।

End :

योपधाद्गुरूपोत्तमाद्वुञ् ।
रामणीयकम् । अभिधानीयकम् ।
सहायाद्वा । साहाय्यम् ॥

Subject: Madhyasiddhāntakaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. There are two lines at the beginning, the ending portion of Vibhaktyartha.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5813. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No 757. Page 40. Right column. Substance—Paper Size—10¾ × 4½ inches Sheets—33. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—700 Author—Varadarāja. Incomplete. Printed

Beginning—Same as No 5810

End:

सुपुम् । सुपुंसी । सुपुमांसि । अदः विभक्तिकार्यम् ।
उत्वमत्वे । अमू । अमूनि । शेषं पुंवत् ।

Colophon:

इति हलन्ता नपुंसकलिङ्गाः ॥

Subject Madhyasiddhāntakaumudı.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ मध्यसिद्धान्तकौमुदी ॥

5814. MADHYASIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

J L Collection No 848. Substance—Paper. Size—9½ × 4½ inches Sheets—23. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

येनाक्षर + पाणिनये नमः ॥

वाक्यकारं + मुनित्रयम् ॥

नत्वा वरदराज Same as No. 5810.

End:

अनेहा अनेहसौ . ... ।

Subject Madhvasiddhāntakaumudī

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ रत्नावली ॥

5815. RATNĀVALĪ.

Burnell's Catalogue No 905. Page **41.** Right column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—113. Lines—9 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1800. Author—Gauramohanavidyāratna. Complete. Not printed.

Beginning

श्रीगणेशाय नमः ॥

प्रणम्य ज्ञानदातारौ पितरौ ब्रह्मरूपिणौ ।
रत्नावलीं वितनुते शिष्टानां तुष्टिहेतवे ॥

अक्षरे चतुर्दशस्वराः । अक्षरे आदिचतुर्दशवर्णाः स्वरसंज्ञाः स्युः । अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ ए ऐ ओ औ ।

दश समानाः । स्वरे आदिदशस्वराः समानसंज्ञाः स्युः ।

अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ऌ ॡ ।

End·

अत्र पादे ये कृतो यत्र विहिताः तत्र ते कृतो नूनं निश्चितं भवन्ति। ये कृतोऽनुक्ताः तादर्थ्ये तन्निमित्तं पूर्वे धातोः परे इति कृतम्। तथा च

'कृतो ये यत्र विहितास्तत्र नूनं भवन्ति ते।

कृद्वोःकभावे इत्युक्तेरन्यत्रापि प्रयोगतः'॥

बोधातोःकः कारकः।

Colophon:

इति श्रीगौरमोहनविद्यारत्नकृतायां रत्नावल्यां कृत्पादः समाप्तः समाप्तः॥

Subject: Ratnāvalī.

Remarks.—The Ms is in very good condition. Alternate sheets are sulphurated.

Gauramohanavidyāratna, evidently a Bengalee, has composed this work dealing with the various topics of Sanskrit grammar. More about the author is not known at present.

॥ रूपमाला ॥

5816. RŪPAMĀLĀ.

Burnell's Catalogue No. 888. **Page** 40. Right column. Substance—Paper Size—11×4 inches. Sheets—137. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2500. Author—Vimalasarasvatī. Complete Printed.

Beginning·

शिवमभिनन्द्य विद्ध्मो

मालामस्यां सुरूपकुसुमानाम्।

शिशुकण्ठभूषणार्थं

पाणिनिसूत्रैरनेकगुणैः ॥

अइउण् + हल् ॥

एतैः सूत्रैर्वर्णपाठक्रम उपदिश्यते प्रत्याहारग्रहणाय । तद्ग्रहणं च लाघवार्थम् ॥

आदिरन्त्येन सहेता । जिघृक्षितस्य वर्णसमुदायस्यादिवर्णमित्संज्ञकेनान्त्येन मेलयित्वोच्चार्यमाणः स्वस्य च मध्यवर्तिनाञ्च ग्राहकः प्रत्याहारो ज्ञेयः । इत्संज्ञस्तु त्याज्यः ।

End

बन्धुनि बहुव्रीहौ । कौमुदगन्धीपुत्र । कौमुदगन्धीबन्धुः ।

Colophon:

समासान्तमाला ॥

त्रिविक्रमादे क्रियया गिरीशा

त्वच्चिन्तनस्याल्पतरा नराणाम् ।

ममैव सोढः कतिचिद्दिनानि

प्रीत्यै तवैवाति कृपापरस्य(?) ॥

इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्री**विमलसरस्वतीविरचितरूपमाला** समाप्ता ॥

संवत् १६२६ समये ज्येष्ठवदि ११ सनौ.... ।

Subject. Rūpamālā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Rūpamālā of Vimalasarasvatī has been published in Bombay. The work deals with the various topics of sanskrit grammar.

॥ रूपावतारः ॥

5817. RŪPĀVATĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9987. Page 41. Right column

Substance- Palm leaf. Size—17 × 1 inches. Leaves—**155** Lines—6 or 7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3500. Athuor—Dharmakīrti. Incomplete. Printed.

Beginning:

येनाक्षर + प्रणतोऽस्मि मुनित्रयम् ॥
सर्वज्ञमनन्तगुणं प्रणम्य बालप्रबोधनार्थमहम् ।
रूपावतारार्थं(?)सुकलामृजुं करिष्यामि ॥
तत्रादौ तावत्प्रत्याहारः शास्त्रे संव्यवहारज्ञापनार्थमनु-
वर्ण्यते । तद्यथा । अइउण् + हल् ॥
इति प्रत्याहारसूत्राणि ॥

End:

गृहादिभ्यो णिनिः । पचादिभ्योऽच् । युवोरनाकौ ।

Colophon: (Leaf No. 143)

इति सन्परिच्छेदः ॥

Subject: Rupāvatāra.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given—

रूपावतारग्रन्थं कृष्णदीक्षितकृति........ ।

Dharmakīrti is one of the oldest writers on sanskrit Grammar, having composed the work Rūpāvatāra about the 7th century A. D. It was he who showed the way to the author of the Prakriyākaumudī and Bhaṭṭoji Dīkṣita. The sūtras of the Aṣṭādhyāyī are taken, irrespective of their order, brought together according to the subject matter and explained.

Prof. Rangacharya has published a fine edition of the work.

॥ रूपावतारः ॥

5818. RŪPĀVATĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 9988. Page 41. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$18\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{3}$ inches. Leaves—29. Lines—8 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—900. Author—Dharmakīrti. Incomplete. Printed.

Beginning.—Same as No. 5817.

End:

ओँङ आप इति वर्तमाने ।

नपुंसकाच्च । नपुंसक........ ॥

Subject: Rūpāvatāra

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5819. DHĀTUPRATYAYAPAÑCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9989. Page 41. Right column
Substance—Palm leaf. Size—15×1½ inches. Leaves—192. Lines—6 to a Page Script—Telugu. No. of Granthas—6000. Author—Dharmakīrti Incomplete. Printed.

Beginning:

येनाक्षरसमाम्नायं + पाणिनये नमः ।
प्रणम्य शिरसा देवीं बालानां हितकारिणीम् ॥
यथासारं प्रवक्ष्यामि धातुप्रत्ययपञ्चिकाम् ॥
तत्र धातुप्रत्ययेषु च येऽनुबन्धा उपदिश्यन्ते ते सर्वे अनुबन्धाः कार्यार्थाः ।

End:

....वेर्धातोः क्त्वाणमुलौ प्रत्ययौ भवतः । ब्राह्मण पुत्रस्ते जातः । किं तर्हि मूलनिचेः(?)कृत्वा........ ॥

Colophon: (Leaf No 151)

इति विभक्त्यर्थप्रकरणम् ॥

Subject. Dhātupratyayapañcikā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

The Dhātupratyayapañcikā forms the second part of Rūpāvatāra of Dharmakīrti.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5820. DHĀTUPRATYAYAPAÑCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9990. Page 41. Right column,

Substance—Palm leaf. Size—15×1 inches. Leaves—177 Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3100. Author—Dharmakīrti. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5819.

End:

राजभोजं भोज्यसे । वेदाध्यायमधीध्वम् । इयन्तः कृत्यादयः ॥ उपदंश.... ।

Colophon: (Leaf No 138)

इति विभक्त्यर्थप्रकरणम् ॥

Subject: Dhātupratyayapañcikā.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5821. DHĀTUPRATYAYAPAÑCIKĀ.

Burnell's Catalogue No 9991. Page 41 Right column. Substance—Palm leaf. Size—$14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—219. Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—6000. Author—Dharmakīrti Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5819.

अकर्तरि च कारके संज्ञायाम् । कर्तृवर्जितेऽन्यस्मिन् कारके संज्ञायां विषये.... ..... ॥

Colophon:

इति तिङन्तशिरोमणौ चिण्वद्भावपरिच्छेदः ।

Subject: Dhātupratyayapañcikā,

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. There are five broken leaves at the end.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5822. DHĀTUPRATYAYAPAÑCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9992. Page 41. Right column. Substance—Palm leaf. Size—13¼ × 1½ inches Leaves—140 Lines—7 to a Page Script—Grantha. No. of Granthas—4000 Author—Dharmakirtiḥ Incomplete. Printed

Beginning—Same as No. 5819.

End:

हल उत्तरस्य यकारस्य लोपो भवति आर्धधातुके परतः । पापचय ॥

Colophon: (Leaf No 115)

इति तिङन्तशिरोमणौ लुकधिकारः समाप्तः ॥

Subject Dhātupratyayapañcikā.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ धातुप्रत्ययपञ्चिका ॥

5823. DHĀTUPRATYAYAPAÑCIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9993. Page 41. Right column. Substance—Palm leaf. Size—8½ × 1¼ inches. Leaves—149. Lines—5 or 6 to a Page. Script—Grantha. No.of Granthas—3000. Author—Dharmakīrti, Incomplete. Printed.

Beginning:

...लस्य स्थानेति । चोदयन्ति । ....ग्रोभवन्ति ।
सामान्येन तिप्त्वादिषु प्राप्तेषु अस्य धातोः परस्मैपदिक-
त्वाच्छेषात्कर्तरि परस्मैपदम् ॥

End

...द्विर्वचनविधिं प्रत्येव टिलोपस्य स्थानिवद्भावात् ढूलो-
पे दीर्घेण....धातोः स्त्रियां क्तिन् । अत्रापि ढत्वधत्वा-
दिकार्यं पूर्ववत् । ऊढं करोति ऊढमाचष्टे इति ॥

Colophon. (Leaf No. 76)

तिङन्तशिरोमणौ लिङधिकारः समाप्तः ।

Subject: Dhātupratyayapañcikā.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5824. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No 756 Page 40. Right column.
Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets 48. Lines —8 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—600. Author—Varadarāja Incomplete Printed.

Beginning

श्रीगणाधिपतये नमः ॥

प्रकृतिः सा जयत्याद्या यया धात्वादिरूपया ।
व्यज्यन्ते शब्दरूपाणिपरप्रत्ययसंनिधेः ॥
अथ तिङन्तप्रक्रिया ॥
लट् + लृङ् एषु पञ्चमो लकारश्छन्दोमात्रगोचरः ।
लः कर्मणि च ।

End:

इत्थंकारं भुङ्क्ते । इत्थं भुङ्क्त इत्यर्थः । सिद्धेतिकिम् ।
शिरोऽन्यथा कृत्वा भुङ्क्ते ॥

Colophon:

इति कृत्प्रक्रिया ॥

Subject. Laghusiddhāntakaumudī.

Remarks—The Ms is in a fairly good condition.

लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5825. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 759. Page 40. Right column. **Substance**—Paper. **Size**—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. **Sheets**—73. **Lines**—10 to a Page. **Script**—Devanāgarī. **No. of Granthas**—1580. **Author**—Varadarāja. Complete. Printed.

Beginning:

नत्वा सरस्वतीं देवीं शुद्धां गुण्यां करोम्यहम् ।
पाणिनीयप्रवेशाय लघुसिद्धान्तकौमुदीम् ॥

विद्याविशेषमणिजालघनं गुरुश्री-
भट्टोजिदीक्षितमुखाम्बुनिधेर्गृहीत्वा ।
सिद्धान्तमर्घ्यमवनौ प्रकटीकरोति
कश्चिद्धनो वरदराज इति प्रसिद्धः ॥

अइ उण् + हल् ॥

इति माहेश्वराणि सूत्राण्यणादिसंज्ञार्थानि ।

End:

नारी। यूनस्तिः। युवन्शब्दात् स्त्रियां तिः स्यात्। युवतीति यौतेः शतृप्रत्ययान्ता अपि बोध्यम्। युवतिः। सहितसहाभ्याञ्चेति वक्तव्यम्। सहितोरुः सहोरुः। स च तद्धितसंज्ञः॥

Colophon:

इति स्त्रीप्रत्ययाः।

शास्त्रान्तरे प्रविष्टानां बालानाञ्चोपकारिका।
कृता वरदराजेन लघुसिद्धान्तकौमुदी॥

इतिश्रीवरदराजविरचिता लघुसिद्धान्तकौमुदी समाप्ता

Subject: Laghusiddhāntakaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

After the colophon is given

इदं पुस्तकं त्र्यम्बकभट्टबालाजीपण्डितानाम्।

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5826. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 760. **Page** 40. Right column. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4}\times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—18. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—380. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5825.

End:

ओदनं पच तव भविष्यति।
सुपाद्। सुपादौ। सुपादः॥

Subject: Laghusiddhāntakaumudī.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5827. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No 755. Page 40. Right column.

Substance—Paper. Size—$7\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{4}$ inches. Sheets—95. Lines—6 to 8 to a Page Script—Devanāgarī No. of Granthas—1500. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning:

...त्रे रोरीति लोपे च प्राप्ते विप्रतिषेधे परं कार्यम् ।
तुल्यबलविरोधे परं कार्यं स्यात् ।

End:

त्रेः संप्रसारणे । तृतीयः । श्रोत्रियं छन्दोऽधीते ।
श्रो ....वृतेश्छान्दसः ॥

Colophon: Nil.

Subject: Laghusiddhāntakaumudī.

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5828. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9924. Page 40. Right column.

Substance—Palm leaf Size—$18\frac{3}{4} \times 1$ inches. Leaves—91. Lines—5 to a Page Script—Grantha No. of Granthas—1500. Author—Varadarāja. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5825.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5829. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No 9925. Page 40. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches Leaves—59, Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1500. Author—Varadarāja. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5825.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5830. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

J. L. Collection No. 849. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—7 (4 to 10). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—175 Author—?. Incomplete. Printed.

Beginning:

.. स्य इति स्थिते । तस्मिन्निति निर्दिष्टे पूर्वस्य ।

End:

अन्तरं बहिर्योगोपसंव्यानयोः ॥ अन्तरे अन्तरा वा गृहाः ।

Subject. Laghusiddhāntakaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

॥ लघुसिद्धान्तचन्द्रिका ॥

5831. LAGHUSIDDHĀNTACANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 911. Page 41. Right column.
Substance—Paper Size—$9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—41. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—?. Complete Printed.

Beginning

नमस्कृत्य महेशानं मतं बुध्वा पतञ्जलेः ।
वाणी(?)प्रणीतसूत्राणां कुर्वे सिद्धान्तचन्द्रिकाम् ॥

अ इ उ ऋ ऌ समानाः । अनेन प्रत्याहारग्रहणाय वर्णाः परिगण्यन्ते ॥

तेषां समानसंज्ञा च विधीयते । ह्रस्वदीर्घप्लुतभेदाः सवर्णाः । एतेषां ह्रस्वदीर्घप्लुताः सजातीयाः परस्परं सवर्णाः भण्यन्ते ॥

End

शादिको(भो) वा । रेफः रकारः । लोकाच्छेषस्य सिद्धिर्यथा मातरादेः

Colophon.

शुभ भवतु ॥

इति लघुसिद्धान्तचन्द्रिका समाप्ता ॥

काश्यां नारदेश्वरसंनिधौ लिखिता ॥

द्योरपिश्र............ ॥

Colophon: Nil.

Subject: Helārājīya. A commentary on Vākyapadīya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

A paper transcript of this Ms. is available in this Library. See T. V. No 422. Helārāja or Puṇyarāja is the famous commentator on the Vākyapadīya of Bhartṛhari. The Vākhyapadīya has been published in the Chowkhamba Sanskrit Series, Benares

---

॥ विभक्तिनिर्णयः ॥

5833. VIBHAKTINIRṆAYAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5101. Page 41. Right column. **Substance**—Paper. Size—$8\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—8. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—34. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

लट्वर्तमाने ॥

End:

विभीषणस्तु रामेण लङ्काराज्यमनीनयत् ॥ ७ ॥
रामो विराजत इत्यादि सहाप्रयोग म्हणून जाणावे.... ।

Subject: Vibhaktinirṇaya.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

This and the following two works are anonymous pamphlets dealing with Vibhaktis and their meanings.

॥ विभक्तिनिर्णयः ॥

5834. VIBHAKTINIRṆAYAḤ.

Burnell's Catalogue No. 5102. Page 41, Right column
Substance—Paper. Size—$7\frac{3}{4} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—**3.** Lines—**5** or 6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—17. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

स्वादिस्त्यादिर्विभक्ती द्वे स्वादौ सप्तविभक्तयः ।
एकद्विबहुसंज्ञानि वचनानि च सप्तसु ॥

प्रथमा च द्वितीया च तृतीया च यथाक्रमम् ।
चतुर्थी पञ्चमी षष्ठी सप्तमी चेति ताः क्रमात् ॥ २ ॥

End:

विशेष्यं कर्तृकर्मादिकारकं प्राग्विशेषणम् ।
क्रियापदञ्च संयोज्यमिदमन्वयलक्षणम् ॥

Subject: Vibhaktinirṇaya

Remarks:—The Ms. is in good condition.

॥ विभक्तिनिर्णयः ॥

5835. VIBHAKTINIRṆAYAḤ.

Not Noticed by Dr. Burnell Ms. No. 14654.
Substance—Paper. Size—$9 \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—**4.** Lines—6 or 7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—42. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

रामो विराजते रामो भूमण्डलमपालयत् ॥

End:

लट् वर्तमाने + लृट् भविष्यति ॥

Subject: Vibhaktinirṇaya.

Remarks:—The Ms is in good condition.

॥ विवादकौमुदी ॥

5836. VIVĀDAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No 907. Page 11. Right column. **Substance**—Paper. Size—$11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets —15. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī No. of Granthas—500. Author—Lālamaṇi. Complete. Not printed.

Beginning:

नत्वा रमोमारमणौ सुरेशौ
व्याख्यां कृती लालमणिर्विधत्ते ।
निर्माति सूत्रस्य नवीनरीत्या
कवीन्द्रसंसत्परिरञ्जनाय ॥

फणिपाणिनिकात्यनन्दना-
खिलवाक्यानि विभाव्य कौतुकात् ।
रचयामि विवादकौमुदीं
ननु गोविन्ददयावशंवदः ॥

॥ नामि ॥ अजन्ताङ्गस्य दीर्घः स्यात् नामि परतः ।
अग्नीनाम् । शम्भूनाम् ॥

End:

अस्य वार्तिकस्य प्रकृतार्थपरत्वेन व्या(ख्या)ने तु

निरूपितमन्यत्रास्माभिरिति विस्तरभयान्नेह निरूप्यते ॥

Colophon:

कुतर्कतमसो हन्त्री सुबुद्धिह्लादकारिणी ।
अस्तु वादिचकोराणां प्रीतिदा वादकौमुदी ॥

इदं सन्तो याचे सविनयममूर्खा मम गिरां
विकारार्थं सम्यक्सततनिरलोकेन(?)मनसा ।
ततोऽन्वेष्या दोषा निरवधिविवेकै सुविशद.
कृतो दोषारोपो भवति न हि दुःखाय सुधियाम् ॥

इति श्रीकुरुपाञ्चालदेशीगौडाचार्यपाणिनीयार्णवकर्णधारश्रीत्रिपाठिशिवरामात्मजश्रीत्रिपाठिनन्देरसूनुत्रिपाठिलालमणिकृता विवादकौमुदी प्रस्पू(संपू)र्तिमगमत् । संवत् १८७२ पौषशुद्ध १४ रवि... ॥

Subject. Vivādakaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

Tripāṭhin Lālamaṇi, son of Tripāṭhin Nandera and grandson of Tripāṭhin Śivarāma is the author of this work. He belonged to Bengal The author takes up some of the sūtras of Pāṇini and comments upon them in his own way.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5837. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 881. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size—$14\frac{1}{8} \times 6$ inches. Sheets—124. Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5500. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Complete. Printed.

Beginning.

श्रीलक्ष्मीरमणं नौमि गौरीरमणरूपिणम् ।
स्फोटरूपं यतः सर्वं जगदेतद्विवर्तते ॥

अशेषफलदातारं भवाब्धितरणे तरिम् ।
शेषाशेषार्थलाभार्थं प्रार्थये शेषभूषणम् ॥

*   *   *

नत्वा गणेशपादाब्जं गुरुनाथसरस्वतीम् ।
श्रीकोण्डुभट्टः कुर्वेऽहं वैयाकरणभूषणम् ॥

End:

स्फुटति अर्थः अस्मादिति स्फोट इति यौगिकं ।
स्फोटशब्दाभिधेयत्वं सूचयतीति सिद्धम् ।
विद्याधीशवरेण्यसंज्ञकयतिः श्रीमाध्वभट्टारकं
जित्वा खेलतिवेङ्कटय्यसविधेप्यान्दोलिकां प्राप्तवान् ।
यश्चक्रे मुनिवर्यसूत्रविवृतिं सिद्धान्तभङ्गं तथा
माध्वानां तमहं गुरूपमगुरुं रङ्गोजिभट्टं भजे ॥

पाणिनीयवचसां + साम्बशिवस्य ॥

Colophon:

इति श्रीपदवाक्यप्रमाणपारवारपारीणधुरीणरङ्गोजिभट्टात्मजकोण्डुभट्ट-
कृतवैयाकरणभूषणे चरमः स्फोटवादः संपूर्णः ॥

समाप्तश्चायं ग्रन्थः ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

Koṇḍubhaṭṭa's Vaiyākaraṇabhūṣaṇa deals with the general topics of grammar, like the relation between sound and sense,

the philosophy of grammar etc.

The work has been published in Benares.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5838. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAṂ.

Burnell's Catalogue No. 882. Page 43 Left column.

Substance—Paper. Size—12½ × 6 inches. Sheets—50. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1300. Author—Koṇḍubhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5837.

End:

स्फोट इति । यौगिकं स्फोटशब्दाभिधेयत्वं सूचयति (इति सिद्धम्) ।

निर्विघ्नप्रचयायान्ते मङ्गलं स्तुतिरूपमाह पूर्णात्मनेत्यादिना ॥ ७१ ॥

अशेषभूषादातारमपि सर्वेश्वरं गुरुम् ।
श्रीमद्भूषणसारेण भूषये शेषभूषणम् ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition On the title page is given:—

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्री शरभोजिमहाराजसाहेबयांच कारकार्तीत लिहिले असे

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5839. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 883. Page 43. Left column. Substance—Paper. Size—12½ × 5½ inches. Sheets—37. Lines—15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1550. Author—Koṇḍabhaṭṭa Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5837

End.

तस्मादेतद्दोषनिरासार्थं कर्तृकर्मणोर्वाच्यत्वमावश्यकमिति सिद्धम् ।

Colophon·

इति वैयाकरणभूषणे धात्वाख्यातसामान्यार्थयोर्निरूपणं समाप्तम् ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in good condition

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5840. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 884. Page 43. Left column. Substance—Paper. Size—10½ × 4¾ inches. Sheets—107. Lines—16 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5600. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Complete. Printed

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5837.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5841. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAM.

N. S. Collection No. 9. Substance—Paper. Size—10¾ × 5 inches. Sheets—130. Lines—14 or 15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—5000. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Complete. Printed

Beginning:

श्रीवेदव्यासाय नमः । गुरुभ्यो नमः । अविघ्नमस्तु ।

श्रीलक्ष्मीचरणं नौमि गौरीरमणरूपिणम् ।
स्फोटरूपं यतः सर्वं जगदेतद्विवर्तते ॥

अशेषफलदातारं भवाब्धितरणे तरिम् ।
शेषाशेषार्थलाभार्थं प्रार्थये शेषभूषणम् ॥

* * *

नत्वा गणेशपादाब्जं गुरुनाथं सरस्वतीम् ।
श्रीकोण्डभट्टः कुर्वेऽहं वैयाकरणभूषणम् ॥

End:

अस्मा...पुनर्जात्यग्रहादेव विलसः । तथा च वि-
जातीयम्र.... ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5842. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAM.

N. S. Collection No. 10. Substance—Paper. Size—9¼ × 4½

inches. Sheets – 23. Lines—13 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Incomplete. Printed

Beginning—Same as No 5837.

End:

पाणिनीयवचसो खलु मूलं
चन्द्रशेखर भवानिति रूढम् ।
तेन भूषणमिदं हि तवैव
प्रीतये भवतु साम्बशिवस्य ॥

Colophon:

इति श्रीमत्पदवाक्य + चरमः स्फोटवादः समाप्तः ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣaṇa

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वैयाकरणभूषणम् ॥

5843. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAM.

N. S. Collection No 11. Substance—Paper. Size—12×5 inches. Sheets—80 Lines—13 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3000. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning.

श्रीरस्तु ॥ सुपामर्थान्निरूपयति । आश्रयोवधि + सुपां
कर्मेति भाष्यतः ॥

End, colophon and subject—Same as No. 5837.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title

page is given

कौलिकीमुरार्याचार्याणां पुस्तकम् ।

॥ वैयाकरणभूषणटीका ॥

5844. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAṬĪKĀ.

N. S. Collection No 12. Substance—Paper. Size--$12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets—50. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1250. Author—Gopāla. Incomplete Not printed.

Beginning

...क्षतीति समाहितम् । अत एव च'उपमानानि' इति

सूत्रे सामान्यैरित्येव सिद्धे सामान्यवचनैरित्युक्तिः ॥

End:

समारम्भः उत्पत्तिः । यौगिकस्य ब्रह्मरूपार्थस्य नि-

र्विघ्नप्रचयाय निर्विघ्नप्रचयाय ॥

Colophon:

इति श्रीमदनन्तदेवात्मजशम्भुदेवतनूजदुर्गागर्भजगोपालदेवविरचिता

लघुवैयाकरणभूषणसारटीका कान्तिनामिका समाप्ता ॥

श्रीरस्तु । संवत् १८८८ माघवद ७... ।

Subject · Bhūṣaṇasāravyākhyā otherwise known as Kānti.

Remarks :—The Ms is in good condition.

Gopāla, son of Durgā and Śambhudeva and grandson of Anantadeva has commented upon the Vaiyākaraṇabhūṣaṇa of Koṇḍabhaṭṭa and this work represents that copy. This

Ms. was copied in Samvat 1888, corresponding to A. D 1831.

॥ वैयाकरणभूषणसारः ॥

5845. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆASĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 885. Page 43. Left column. Substance—Paper. Size—12½ × 4¾ inches Sheets—48. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—Koṇḍubhaṭṭa Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5837.

End

स्फुटति अर्थोऽस्मादिति स्फोट इति यौगिकं स्फोटशब्दाभिधेयत्वं सूचयति । निर्विघ्नान्तमङ्गलं स्तुतिरूपमाह । पूर्णात्मन इत्यादिना ॥ ७१ ॥

अशेषभूषा + भूषणम् ॥

Colophon:

इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणपारावारधुरीणरङ्गोजिभट्टात्मजकोण्डुभट्टकृतवैयाकरणभूषणसारे स्फोटवादः समाप्तोऽयम् ॥

ग्रन्थसंख्या १४२५ संवत् १८३५.

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣaṇasāra.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहबयांच कारकतीन्त काशीदेशाहून खरिदीकरून आणिले असें ।

The Vaiyākaraṇabhūṣaṇasāra by Koṇḍabhaṭṭa is a com-

pendium of the bigger work of the same name described already. This too has been published in Benares. The present Ms. is dated Samvat 1835 corresponding to A. D. 1788.

॥ वैयाकरणभूषणसारः ॥

5846. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆASĀRAḤ.

J. L. Collection No. 850. Substance—Paper. Size—$8\frac{1}{2} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Sheets—58. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—900. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Complete. Printed.

Beginning—Same as No 5837.

End—Same as No. Do.

Colophon—Same as No. Do.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:—

इदं पुस्तकं रङ्गभट्टगोस्वामिनाम् ।

॥ वैयाकरणभूषणसारः ॥

5847. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆASĀRAḤ.

N. S. Collection No. 13. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—35 (6-40). Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—770. Author—Koṇḍabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning:

...अर्थकः स्यात् । पुत्रो व इत्यादावपि युष्मदादि-

सम्बोधन साध्वादेशस्यार्थः । किन्तु तद्वादेशिनो युष्माःकमित्यादिवाक्यस्यातः पूर्वपदमपेक्ष्यैव लादेशसम्बोधनवोधानुकूलेन प्रसंगः ॥

End:

अमादेशं विना + सोऽव्ययीभाव उच्यते ॥ ४० ॥

* * काक्षान्यथापातनयो निष्फलत्व-मित्यन्वये... ॥

Subject. Vaiyākaraṇabhūṣaṇasāra.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

वैयाकरणभूषणमूलश्लोकाः ॥

5848. VAIYĀKARAṆABHŪṢAṆAMŪLAŚLOKĀḤ.

J. L. Collection No. 851. Substance—Paper. Size—5 × 8 inches. Sheets—10. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—55 Author—Koṇḍabhaṭṭa. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीलक्ष्मीरूपिणं नौमि गौरीरमणरूपिणम् ।
स्फोटरूपं यतः सर्वं जगदेतद्विवर्तते ॥

End:

सत्यासत्यौ तु यौ भागौ प्रतिभागं व्यवस्थितौ ।
सत्यं यत्तत्र साजातिरसत्या व्यक्तयो मताः ॥ ७२ ॥

Subject: Vaiyākaraṇabhūṣaṇamūlaślokāḥ

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषा ॥

5849. VAIYĀKARAṆASIDDHĀNTAMAÑJŪṢĀ.

Burnell's Catalogue No. 900 Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size—12×6¼ inches. Sheets—151. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—3375. Author—Nāgeśabhaṭṭa Incomplete. Printed.

Beginning·

नागेशभट्टविदुषा नत्वा साम्बसदाशिवम् ।
वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषेयं विलिख्यते ॥

तत्राष्टौ स्फोटा इति सिद्धान्ताः ।

End

अत एवाज्ञातार्थेकश्चिदमेकं पदमिति । ज्ञातेषु चैत-
गवयनलादिपदेषु... ॥

Colophon: (Sheet 139)

इति कृदर्थविचारः ।

Subject: Mañjūṣā or Vaiyākaraṇasiddhāntamañjūṣā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

This work is Nāgeśa's magnum opus. It deals with the general topics relating to Vyākaraṇa like Śābdabodha, philosophy of grammar etc The work has been published in the Chowkhamba Sanskrit Seris, Benares.

॥ मञ्जूषाव्याख्या ॥

5850. MAÑJŪṢĀVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 901. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size—12½ × 6½ inches. Sheets —167. Lines—11 to 14 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—6000. Author—Pāyuguṇḍa Vaidyanāthabhaṭṭa. Incomplete Not printed

Beginning:

...दानुवेषां स्वरसत एव सत्त्वमिति भावः । तदपि द्वेधेति तत एव लब्धमित्याह । तत्रेति । अन्वाख्येय इत्यर्थः ॥

End:

तदिति । कर्तृपदेन तत्परामर्शकपदेन किञ्चिद्व्यवहित-तदग्रिमभाष्यमाहार्थोऽपीति । तादृशकर्तुर........ ॥

Subject Mañjūṣāvyākhyā otherwise known as Kalā.

Pāyuguṇḍa Vaidyanātha has commented upon the Mañjūṣā of Nāgeśa and this and the following Mss. represent that commentary.

॥ मञ्जूषाव्याख्या ॥

5851. MANJŪṢĀVYĀKHYĀ.

Burnell's Catalogue No. 902. Page 43 Left column. Substance—Paper. Size—12¼ × 6½ inches. Sheets—35. Lines—11 to 15 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1400. Author—Pāyuguṇḍa Vaidyanātha. Incomplete. Not printed.

Beginning:

रामं वामं घनश्यामं निकामं हृदयङ्गमम् ।

कामं वन्दे जगद्धाम विश्रामं वचसां शमम् ॥

अमन्दगुणमन्दिरं विमतरत्नविद्याङ्कुरं
कलाधरकृतादरं कलितचित्तलक्ष्मीधरम् ।
शिरोधृतनदीवरं शिवकरं रमोमावरं
नमामि दुरिताहरं गुरुवरं सनागेश्वरम् ॥

मञ्जूषस्थस्य मुक्तादेर्न लाभः कुञ्चया विना ।
वैयाकरणसिद्धान्तज्ञानस्यापि यथा तथा ॥

अतस्तदाख्यां विवृतिं मञ्जूषायाः प्रयत्नतः ।
पायगुण्डो वैद्यनाथभट्टः कुर्वे स्वबुद्धये ॥

* * चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं स्वेष्टदेवतानमस्काररूपं मङ्गलमाचरन्... ॥

End:

तदेतन्मूलनयन्नाह । अत एवेति । सर्वथा रूढ्यंगीकारादेवेत्यर्थः । न हि लाक्षणिकानां कोशेषु पाठः । पापाद्भ्रे ॥

Colophon: Nil.

Subject: Mañjūṣāvyākhyā otherwise known as Kalā.

Remarks—The Ms is in good condition. On the title page is given:—

हे पुस्तकश्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजशाहेबयांच कारकतीन्त लिहिले असे ।

॥ मञ्जूषाव्याख्या ॥

5852. MAÑJŪṢĀVYĀKHYĀ.

Not noticed by Dr. Burnell Ms. No. 15545.

Substance—Paper. Size—$12\frac{1}{4} \times 6$ inches. Sheets—24. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Pāyuguṇḍa Vaidyanāthabhaṭṭa. Incomplete. Not printed.

Beginning

ते एव तदसिद्धिरिति शङ्कानिरासाय तत्र तदुपपादयति । जयेत्यादिना उक्तमित्यन्तेन ॥

End·

भाष्यादिति ॥ अन्यथापोद्धृत्येति न वदेत् । अपोद्धरणञ्च कल्प...... ॥

Subject. Mañjūṣāvyākhyā.

Remarks.—The Ms is in good condition

॥ व्याकरणदीपः ॥

5853. VYĀKARAṆADĪPAḤ.

Burnell's Catalogue No. 904. Page 41. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{3}{4} \times 4$ inches. Sheets—19. Lines—11 to Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Cidrūpāśramin. Complete. Not printed.

Beginning.

श्रीगणेशाय नमः ॥

श्रीशं नत्वा कुर्वे दीपं शब्दागारेऽरं चिद्रूपम् ।
पूर्वोक्त्यान्तं यावद्बोधं योपाकुर्यात्बालाबोधम् ॥ १ ॥
तत्रादौ संज्ञा । अ इ उ ऋ ऌ ॠ ए ऐ ओ औ ॡ ।

एकद्वित्रिमात्रा ह्रस्वदीर्घप्लुताः सार्णाः । तेषूच्चैरुदात्तोऽधो-
ऽनुदात्तः स्वरितः समः ॥

End:

गादिफो वा । रेफः रकारः । सिद्धिर्लोकात् । शेषस्य
स्यात् ।

Colophon

श्रीचिद्रूपेणायमकारि
श्रीदीपः सन्मानसहारी ।
स्नेहेनोज्ज्वाल्यातिसुरक्तैः
शब्दागारे राघवभक्तैः ॥

इति कृत्प्रत्यया. ॥

श्रीमच्चिद्रूपाश्रमिविरचितोऽयं दीपः समाप्तः ॥

Subject: Vyākaraṇadīpa

Remarks:—The Ms. is in good condition.

The author of this work is one Cidrūpāśramin, about whom we do not know anything more. The work deals with suffixes, word formation, samāsa etc.

॥ व्याकरणदीपप्रभा ॥

5854. VYĀKARAṆADĪPAPRABHĀ.

Burnell's Catalogue No 903, Page 41, Left column

Substance—Paper Size—$10\frac{1}{4}\times4\frac{3}{4}$ inches. Sheets—152. Lines—11 to a page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—5000. Author—Gaṅgādhara. Incomplete. Not printed.

Beginning:

प्रणम्य पदपङ्कजं जनकजापतेर्मञ्जुलं
विरिञ्चिभवपूजितं सकलसिद्धसंसेवितम् ।
तनोमि परमादरात्परमहंसचिद्रूपहृत्-
प्रकाशितमहामतिप्रणतिहेतुदीपप्रभम् ॥

गदाधरगुरोर्गुरोरपि जगद्गुरोरञ्चितं
प्रणम्य चरणाम्बुजं चरिकरीमि गङ्गाधरः ।
यतिप्रवरसत्कृतेर्विवृतिमुत्तमां यत्नतः
कुतः स खलु सम्भवेदिह ममान्तरायोऽन्तरा ॥

फणीश्वरवचोऽर्णवं निजधिया रयात्तीर्णवान्
सुवर्णमृगतृष्णयाकुलमना मनाङ्नापि यः ।
पितृव्यमतिरामचन्द्रमिह रामचन्द्राभिधं
बुधप्रवरवन्दिताङ्घ्रियुगमीड्यमीडेऽनिशम् ॥

श्रीहरेश्चरणपङ्कजं भजे
यत्परागमनुरागतो वहन् ।
मन्दधीरपि गुरुं धियाधरी-
चर्करीति न तुलास्य तस्य तत् ॥ ४ ॥

प्रभेयं चिद्रूपप्रणयकृतदीपस्य रुचिरा
चिरात्संसर्पन्ती प्रतिबुधमिहाशासु दशसु ।
गुरूणामस्माकं कुमुदनिकुरुम्बद्युतिजय-
स्फुरन्तीं सत्कीर्तिं प्रथयतुतरामुन्नतिपराम् ॥

अबद्धं निबद्धं भवेद्यन्मयेह
क्षमध्वं कृपासिन्धवस्साधवस्तत् ।

महाकालनामा महादेव ईदृक्

समक्षं हि मे चापलं चक्षमे सः ॥ ६ ॥

शिष्यप्रवृत्त्येऽभिधेयं प्रतिजानीते ।

श्रीशमिति ॥ अहं शब्दागारे यावद्बोधं दीपं कुर्वे

इति सम्बन्धादहमिति कर्ता लभ्यते ॥

End:

तथा च यथा श्रीराघवागारे राघवभक्तैः स्नेहदीपो

ज्वाल्यते तद्वदयमपि तैरुज्ज्वाल्यत इति समासोवस्तुत्था-

पितोपमया श्रीराघवागारीयदीपोद्दीपिता न केवलमैहिक-

करिकनकतृणातिमात्रफलका किन्तु आमुष्मिकफलदापि

तद्वच्छब्दागारीयदीपोद्दीपितापीति वस्तुध्वनिः ।

Colophon:

श्री इति विश्वनाथसूरिवरतनयरामचन्द्रानुजबालकृष्णाङ्गजगङ्गाधरवि-
रचितायां श्रीमच्चिद्रूपाश्रमविरचितव्याकरणदीपप्रभायां कृदन्तप्र-
काश. ।

प्रभेयं चिद्रूप + उन्नतिपराम् ॥

चिद्रूपचारुचरणाम्बुजयोः पुरस्तात्

न्यस्ता समस्तजडजाड्यतमोऽपहन्त्री ।

तत्कम्र(?)शब्दसदनोज्ज्वलदीपदीप्ति-

रर्थान्प्रकाशयतु तोषकृतेऽर्भकाणाम् ॥

इति श्रीमच्चिद्रूपाश्रमिचरणकमलेभ्यो नमः ॥

Subject: Vyākaraṇadīpaprabhā.

1 पञ्चसन्धिप्रकाशः

2 शब्दाधिकारः

3 स्त्रीप्रत्ययः

4 विभक्त्यर्थः

5 समासः

6 तद्धितप्रकाशः

7 पदव्यवस्था

8 आख्यातप्रकाशः

9 कृत्प्रकरणम्

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition.

A commentary on Cidrūpāśramin's Vyākaraṇa Dīpa has been composed by one Gangādhara, the son of Bālakṛṣṇa, brother of Rāmacandra and son of Viśvanāthasūri.

॥ शब्दकौमुदी ॥

5855. ŚABDAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9926. Page 42. Left column. Substance— Palm leaf. Size—15¾ × 1½ inches. Sheets —84. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas— 1800. Author—Cokkanātha. Incomplete. Not printed.

Beginning:

येनाक्षर + पाणिनये नमः ॥

योगेन चित्तस्य पदेन वाचां

मलं शरीरस्य च वैद्यकेन ।

योऽपाकरोत्तं प्रवरं मुनीनां
पतञ्जलिं प्राञ्जलिरानतोऽस्मि ॥

वाक्यकारं + मुनित्रयम् ॥

अज्ञानतिमिर + श्रीगुरवे नमः ॥

सोमास्कन्दं शिवं नत्वा पाणिन्यादिमुनीश्वरान् ।
गुरूंश्च तुष्टये विष्णोः कलये शब्दकौमुदीम् ॥

अइउण् * हल् ॥

इत्यणादिसंज्ञार्थानि सूत्राणि । हकारादिष्वकार उच्चारणार्थः । लकारेत्वकारोऽनुनासिकः प्रतिज्ञायते । प्रतिज्ञया हि समधिगम्यं पाणिनीयानामानुनासिक्यम् । हलन्त्यमित्यस्य द्विरावृत्तिः । हलन्त्यम् ॥

End:

भूभर्ता ब्राह्मणकारकमिति भाष्ये शेषषष्ठ्या समास इति कैयटमिश्राः । तद्विशेषकमिति भाष्ये तु निषेधस्यानित्यत्वात्समास इति तयेव तत्प्रयोजकं । जानि कर्तुरित्यादिनिर्देशो नित्यत्वे लिङ्गम् ।

Colophon. (Leaf No. 82)

इत्यव्ययीभावः ।

Subject: Śabdakaumudī

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition. There are two fragmentary leaves at the end containing Sūtras of Pāṇini.

The Śabdakaumudī of Cokkanātha is a general treatise on

various topics of Grammar. It is likely that this author is the same as Rāmabhadra Dīkṣita's father-in-law.

॥ शब्दकौमुदीव्याख्या—शाब्दिकरक्षा ॥

5856. ŚABDAKAUMUDĪVYĀKHYĀ-ŚĀBDIKARAKṢĀ.

Burnell's Catalogue No. 10029. Page 42. Left column. Substance—Palm leaf. Size—16 × 1¼ inches. Leaves—38 (62-99). Lines—7 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—800. Author—Dvādaśāhayājin. Incomplete Not printed

Beginning:

...दाशिषि । हितयोगेऽप्यत्र न विकल्पेन भाव्यम् । अन्यथात्र हितग्रहणमनर्थकमिति वदन्ति ॥

आधारः ॥

अधिक्रियतेऽस्मिन्क्रिया इत्याधारः । अध्यायन्यायेत्यादिनाधिकरणे घञ् ।

End:

इमाविति । कृञि नित्यं गतिसंज्ञाविति शेषः । स्वीकरणमात्रमिति पदमञ्जर्यामयं पक्ष उक्तः । प्राध्वम् ।

Colophon:(Leaf No. 65)

इति श्रीकौशिककुलतिलकसब्रह्मचारिभाग्यश्रीद्वादशाहयाजिपौत्रेण बालपतञ्जलिद्वादशाहयाजिना कृतायां शब्दकौमुदीव्याख्यायां शाब्दिकरक्षाख्यायां कारकप्रकरणम् ।

Subject. Śābdikarakṣā, A commentary on Śabdakaumudī of Cokkanātha.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

Śābdīkarakṣā is a commentary on the Śabdakaumudī of Cokkanātha. The commentator is Dvādaśāhayājin of Kauśikagotra. The author should have belonged to the family of Rāmabhadra Dīkṣita.

॥ शाब्दिकरक्षा ॥

5857. ŚĀBDIKARAKṢĀ.

Burnell's Catalogue No. 9922. Page 38 Right column. Substance—Palm leaf. Size—12½×1⅛ inches. Leaves—64. Lines—8 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1700. Author—Dvādaśāhayājin. Incomplete. Not printed.

Beginning

....जातेः । जलविषयो मत्स्य इति वदन्यत्र भावो विषयशब्दार्थ इत्याशयेनाह । न च स्त्रियां नियतमिति जातेर्लक्षणं श्लोकवार्तिक उक्तम् । तद्वाक्यत्रयं कृत्वा पठति । आकृतीति । गृह्यतेऽनेनेति करणे ल्युट् ।

End:

आशिषीति । गम्यमानायामिति शेषः । चकारो विकल्पानुकर्षणार्थः । शेषे चतुर्थीविधानात्तथा मुक्ते षष्ठी । तदाह पक्ष इति । हितयोगे चतुर्थी वक्तव्येत्यस्यानाशिषि चरितार्थत्वादिति ॥

Colophon· (Leaf No. 7)

इति शब्दकौमुदीव्याख्यायां शाब्दिकरक्षायां द्वादशाहयाजीयायां स्त्रीप्रत्ययाः ।

Subject· Śābdikarakṣā; Strīpratyaya and Kāraka.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दमञ्जरी ॥

5858. SABDAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No 897. Page 41. Left column.

Substance—Paper Size—14×6 inches. Sheets—62. Lines—10 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1500. Author—Nārāyaṇa Complete. Not printed

Beginning

श्रीगणेशाय नमः ॥

येनाक्षर + आनतोऽस्मि ॥ ५ ॥

गुरुं नत्वा परं ब्रह्म ध्यात्वा नारायणः सुधीः ।
शब्दभूषणवेशाय कुरुते शब्दमञ्जरीम् ॥

अ इ उ ण् + हल् ॥

इति माहेश्वराणि सूत्राण्यणादिसंज्ञार्थानि ॥

हलन्त्यम् । उपदेशेऽन्त्यं हलित्स्यात् । उपदेश आद्योच्चारणम् ।

अदर्शनं लोपः ।

प्रसक्तस्यादर्शनं लोपसंज्ञं स्यात् ॥

End.

तस्य परमाम्रेडितम् ।

द्विरुक्तस्य परमाम्रेडितसंज्ञं स्यात् । नित्यमाम्रेडिते डाचीति वार्तिकम् । डाच्परं यदाम्रेडितं तस्मिन्पूर्वपरयोर्वर्णयोः पररूपं स्यात् पटपटाकरोति ॥

Colophon:

इति तद्धिताः ॥

शब्दभूषणवेशाय कृतेयं शब्दमञ्जरी ।

भूयाच्छिवकटाक्षेण कर्तुरुद्देश्यसिद्धिदा ॥

Subject. Śabdamañjarī.

Remarks:—The Ms. is in very good condition. On the title page is painted the portrait of the author in a very attractive manner.

Nārāyaṇa the author of this work is the same as the author of the Śabdabhūṣaṇa referred to already in No. 5479.

॥ शब्दमञ्जरी ॥

5859. SABDAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 1898. Page 41, Left column. Substance—Paper, Size—14 × 6 inches. Sheets—4. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—Nārāyaṇa Incomplete. Not printed.

Beginning—Same as No. 5858.

End:

युवोरनाकौ । यु वु इत्येतयोरनुनासिकयोः क्रमादना-
कौ स्तः । कारकः । कर्ता । नन्दिग्रहिपचादिभ्योल्यु-
णिन्यचः नन्द्यादेर्ल्युः.... ॥

Colophon:

इति कृत्याः ।

Subject: Sabdamañjarī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ शब्दरत्नावली ॥

5860. ŚABDARATNĀVALĪ.

Burnell's Catalogue No. 906. **Page 41. Right column. Substance**—Paper. Size—10 × 4¾ inches. Sheets—59. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—800. Author—Appāsūrī. Incomplete. Not printed.

Beginning:

गणाधीशमहं वन्दे गिरां देवीञ्च पाणिनिम् ।
कात्यायनमहीशानं भगवन्तं पतञ्जलिम् ॥

येषां प्रसादमात्रेण प्रज्ञा भवति निर्मला ।
तान् वैद्यनाथशास्त्र्यादीन्गुरून्वयमुपास्महे ॥

श्रीसादृशा..............

प्रख्यातात्प्येन सूरिवर्येण ।

नानाग्रन्थेषु सिद्धाः

सङ्गृह्यन्तेऽत्र सारभूतार्थाः ॥

शिष्टप्रयुक्तशब्दानां साधुत्वस्य प्रकाशिका ।
शब्दरत्नावलिर्नाम क्रियते विदुषां मुदे ॥

प्रतिष्ठेत्यत्रातश्चोपसर्गादित्यर्थः । स्थागापापचो भाव इत्यङोऽपवादः । क्तिनुपस्थितिः । व्यवस्थायां संज्ञायामिति निर्देशादङ्प्रत्ययोऽपि । आस्था व्यवस्था ॥

End:

'उपोऽधिके च' । अत्राधिकाधिकीभावः । 'अपपरी-वर्जने' । अत्र वर्जनापेक्षया विषयत्वप्रतीतेर्विषयविषयीभावः । 'आङ् मर्यादावचने' । मर्यादावयोरवधिरूपत्वादवध्यवधिमद्भावः ।

Colophon: Nil.

Subject: Śabdaratnāvalī.

Remarks:—The Ms. is in good condition. On the title page is given:

हे पुस्तक श्रीमन्तराजेश्रीशरभोजिमहाराजसाहेबयांच कारकर्तींत पहिलें असें

Appāsūrin, the author, belonged to Tanjore and lived in the 17th century A. D.

॥ शब्दरूपावलिः ॥

5861. ŚABDARŪPĀVALI.

Burnell's Catalogue No. 5061. Page 41. Right **column.**

Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Sheets—32. Lines—9 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—550. Author—?. Incomplete.

Beginning:

नमस्कृत्य महाविष्णुं बालव्युत्पत्तिसिद्धये ।
रूपाण्यत्र विलिख्यन्ते लिङ्गत्रयपराण्यपि ॥

पदं द्विविधम् । सुबन्तं तिङन्तञ्चेति । तत्र सुबन्तं द्विविधम् । अजन्तम् हलन्तञ्चेति ॥

End:

मयि आवयोः अस्मासु ।

Colophon:

इति हलन्तनपुंसकलिङ्गः परिसमाप्तः ।

Subject: Śabdarūpāvali.

Remarks:—The Ms. is in good condition.

There are several copies of the Śabdarūpāvalī and many of them contain the declension of nouns that are not contained in the rest, though many more happen to be copies of the same work. Since no usful purpose will be served by giving descriptions of all of them, they are given hereunder in a tabular statement.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script.	Complete or otherwise.
5862	B. L. 5062	Paper.	$9\frac{1}{4} \times 4$	20	8 or 9	Devanāgarī	Begins with राम śabda & ends with निर्जरस् śabda.
5863	,, 5063	,,	$7\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	15	7 or 8	,,	Begins with राम śabda & ends with भूभृत् śabda.
5864	,, 5064	,,	8×4	28	7	,,	Contains root—forms also.
5865	,, 5065	,,	$9\frac{7}{8} \times 3\frac{7}{8}$	16	7 or 8	,,	Begins with राम śabda & ends with इदम् śabda.
5866	,, 5066	,,	$8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$	8	9 or 10	,,	,, ends with सर्वनाम śabda
5867	,, 5067	,,	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{7}{8}$	11	8	,,	,, ends with śabda.

5868	,,	5068	Paper.	$8\frac{3}{4}\times4\frac{1}{2}$	16	8 or 9	Devanāgarī.	,, ends with तादृक् śabda
5869	,,	5069	,,	$9\frac{1}{4}\times4\frac{1}{4}$	19	7	,,	Begins with वातप्रमी śabda and ends with उपेयिवस् śabda.
5870	,,	5070	,,	$10\frac{1}{2}\times4\frac{3}{4}$	20	10-12	,,	Begins with देव śabda & ends with इदम् śabda.
5871	,,	5071	,,	$9\frac{7}{8}\times4\frac{1}{2}$	5	10	,,	Begins with राम śabda ends with धनुस्—
5872	,,	5072	,,	$9\frac{3}{4}\times3\frac{3}{4}$	12	6 or 7	,,	,, ends with तत्—
5873	,,	5073	,,	$10\frac{1}{2}\times4\frac{1}{4}$	6	8 to 9	,,	Begins with सुरा śabda & ends with चक्षुस् —
5874	,,	5074	,,	$10\frac{1}{4}\times4\frac{7}{8}$	13	9	,,	Begins with राम—ends with सम्यक्—
5875	,,	5075	,,	$10\times4\frac{1}{8}$	7	8	,,	Begins with प्रशम्—ends with तस्थिवस्—

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5876	B. L. 5076	Paper.	$8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$	15	9	Devanāgarī.	Begins with राम—ends with उभ—
5877	,, 5077	,,	7×4	9	9	,,	,, ends with रै
5878	Not Noticed by Dr. Burnell Ms No. 14650	,,	$10\frac{3}{4} \times 4$	6	7	,,	,, ,, प्रतिभूः—
5879	,, 14651	,,	$8\frac{1}{2} \times 3\frac{7}{8}$	4	5 or 6	,,	Begins with तत्—Ends with सुधी—
5880	,, 14652	,,	$8\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{8}$	4	8	,,	Begins with राम Ends with वातप्रमीः—
5881	,, 14653	,,	$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{8}$	16	6 or 7	,,	Begins with सोमपा— Ends with उपेयिवस्—
5882	B. L. 10020	Palm leaf.	$19 \times 1\frac{1}{8}$	27	4	Telugu.	Begins with राम—Ends with तत्—

5883	,,	10021	,,	$13\frac{1}{2}\times1\frac{1}{4}$	15	4	,,	,, with कवि—Ends with चन्द्रमस्—
5884	,,	10022	,,	$17\times1\frac{1}{4}$	30	5-7	Grantha and Telugu.	This is a fragmentary work giving the meanings of declensional suffixes in Tamil.
5885	,,	10023	,,	$15\times1\frac{1}{2}$	31	5	Telugu.	Begins with वृक्ष— Consists of समासप्रकरणalso.
5886	,,	10024	,,	16×1	29	4	Grantha.	Begins with राम—Consists of समासप्रकरण also.
5887	,,	10025	,,	$15\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$	10	9	Telugu.	Begins with राम—This Ms. consists of धातुरूप also.
5888	,,	11659 b	,,	$14\frac{1}{2}\times1\frac{1}{8}$	12	4-6	,,	,, Ends with certain verses of the 4th canto of the Raghuvaṁśa.

Descriptive No.	Collection No	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves	No of Lines per Page or sheet	Script	Complete or otherwise.
5889	J. L. 853	Paper.	$11 \times 3\frac{1}{4}$	13	7	,,	Begins with राम—Consists of धातुरूप also.
5890	P. A. 375 a	,,	$7\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$	5	12–14	,,	,, —Ends with हाह।—
5891	S K. 282	,,	$10 \times 4\frac{1}{2}$	4	12 or 13	,,	,, —Ends with उभ—
5892	T. S 1055	,,	$9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$	8	7	,,	Begins with श्री —Ends with दण्डिन्—
5893	,, 1057	,,	$8 \times 5\frac{1}{2}$	69	8 to 10	,,	Begins with अतिचमू:— Ends, with सजुष्

॥ शब्दसिद्धान्तमञ्जरी ॥

5894. ŚABDASIDDHĀNTAMAÑJARĪ.

Burnell's Catalogue No. 9986. Page 42. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15×1¼ inches. Leaves—56. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1900. Author—Kodaṇḍarāma. Incomplete. Not printed.

Beginning

वाणीमेणाङ्कवदनां वीणापुस्तकधारिणीम् ।
गीर्वाणमकुटाकीर्णचरणां तामुपास्महे ॥

बालानां पाणिनीयेऽस्मिन्नवगाहनसिद्धये ।
कोदण्डरामस्तनुते शब्दसिद्धान्तमञ्जरीम् ॥

अइउण् + हल् ॥

इति सूत्राण्यणादिसंज्ञार्थानि । एषामन्त्या इतः । लण्-सूत्रेऽकारश्च । हकारादिष्वकार उच्चारणार्थः । हलन्त्यम् ।

End:

धिन्विकृण्व्योरच । अनयोरकारोऽन्तादेशः स्यात् । प्रत्ययश्च शब्विषये । अतो लोपः । लघूपध... ।

Colophon: (Leaf No. 46)

इति सुब्विभक्त्यर्थाः ।

श्रीकोदण्डरामकृतशब्दसिद्धान्तमञ्जरी ।
सुबन्तप्रक्रिया नाम प्रथमस्तबकोऽगमत् ॥

शुक्लाब्दे श्रावणे मासे कृष्णपक्षे तथैव च ।
चङ्कल्बनाम्ना लिखितं सुबन्तप्रक्रिया तथा ॥

Subject: Śabdasiddhāntamañjari.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

There are two loose leaves at the beginning and also one leaf at the end dealing with the same subject.

The author of the work is one Kodaṇḍarāma and the work deals with Subantaprakriyā etc.

॥ समासचक्रम् ॥

5895. SAMĀSACAKRAM.

Burnell's Catalogue No. 5084. Page 41. Right column. Substance—Paper. Size—9×4½ inches. Sheets—4 (1-4 out of 14). Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—25. Author—? Complete. Printed.

Beginning:

षोढा समासाः संक्षेपादष्टाविंशतिधा पुनः ।
नित्यानित्यत्वयोगेन लुगलुक्त्वेन च द्विधा ॥

End:

क्षितिं भुनक्तीति क्षितिभुक् । भुरं द्वेष्टीति भुरद्विट् ।

Colophon:

इति समासचक्रं समाप्तम् ।

Subject: Samāsacakra.

Remarks:—The Ms. is in good condition. The other work contained here is Dhāturūpāvali.

The other copies of this Ms. are noticed in the tabular statements in the following pages.

Descriptive No.	Collection No.	Substance	Size inches.	No. of Sheets or leaves.	No. of Lines per Page or sheet.	Script	Complete or otherwise.
5896	B. L. 5088	Paper.	$7\times4\frac{1}{4}$	13	9	Devanāgarī.	Complete.
5897	„ 5089	„	$10\frac{1}{8}\times4\frac{1}{8}$	8	5-7	„	„
5898	„ 5090	„	$8\frac{3}{4}\times4$	13	6-8	„	„
5899	„ 5091	„	$9\frac{1}{8}\times4$	5	8-9	„	„
5900	„ 5092	„	$7\frac{7}{8}\times4\frac{1}{4}$	5	8	„	„
5901	„ 5093	„	$7\frac{7}{8}\times5\frac{1}{4}$	7	9	„	„
5902	„ 5094	„	$9\frac{7}{8}\times4$	6	8	„	„
5903	„ 5095	„	10×4	4	9	„	„
5904	„ 5096	„	$6\frac{7}{8}\times4$	6	8-9	„	Incomplete.
5905	„ 5097	„	$5\frac{1}{4}\times4$	3	11-14	„	„
5906	„ 5098	„	9×4	3	9-10	„	„
5907	„ 5099	„	$10\frac{1}{4}\times4$	5	8-9	„	Complete.
5908	„ 5100	„	$10\times5\frac{1}{4}$	2	12	„	„
5909	„ 10026	Palm leaf.	$13\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$	41	5	Grantha.	Contains धातुरूप also.

॥ सारसिद्धान्तकौमुदी ॥

5919. SĀRASIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

J. L. Collection No 854. Substance—Paper. Size—9 × 4½ inches. Sheets—62. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1240. Author—Varadarāja. Complete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

नत्वा वरदराजेन पाणिन्या......... ।

..................सारसिद्धान्तकौमुदी ॥ १ ॥

अइउण् + हल् ॥

इति सूत्राण्यणादिसंज्ञार्थानि ।

End:

चादूङ् । श्वश्रूः । यूनास्तिः । स्त्रियां युवतिः ।

Colophon:

इति स्त्रीप्रत्ययाः ।

कृता वरदभट्टश्रीदुर्गातनयसूनुना ।

वेदभेदप्रवेशाय सारसिद्धान्तकौमुदी ॥ १ ॥

सर्वशास्त्रप्रवेशाय सार्धसप्तशती कृता ।

इति श्रीवरदराजभट्टविरचिता सारसिद्धान्तकौमुदी समाप्ता ।

रङ्गनाथपण्डितस्य ।

Subject: Sārasiddhāntakaumudī.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ स्वरप्रक्रिया ॥

5920. SVARAPRAKRIYĀ.

J. L. Collection No. 855. Substance—Paper. Size—9 × 8¾

inches. Sheets—42. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1200. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning.

अथ स्वरप्रक्रिया लिख्यते ।

अथ लिटीत्यस्य सूत्रस्य व्याख्यानेनोपलक्षितव्याख्यानानि सूत्राणि व्याकुर्वाद्भिरस्माभिः स्वरप्रक्रियोच्यते । उदात्तोऽनुदात्तस्वरितश्चेति त्रयः स्वराः ।

End:

द्देव उक्तः स्वरः । देवानिति नस्य दीर्घानतिद्... ।

Colophon: (Sheet No. 15)

इति फिट्सूत्रव्याख्या समाप्ता ॥

Subject: Svaraprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका ॥

5921. SVARASIDDHĀNTACANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 912. Page 42. Left column. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Sheets—16. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—280. Author—Śrīnivāsa Dīkṣita. Incomplete. Not printed.

Beginning:

श्रीगुरुभ्यो नमः ।

निश्वसितं श्रुतिरखिलं विश्वमिदं यस्य केवला लीला ।
तस्मै धाम्ने गिरिजामिश्रितवपुषे नमोऽस्तु कस्मैचित् ॥

सिद्धिः कार्यस्य विविधा यदधीना विधेरपि ।
तदस्तु हस्तिवदनं वस्तु निःश्रेयसाय नः ॥

कराभ्यां कस्याश्चित् कमलनयनायाः परिसरे
दृशोर्लीलाव्याजात्सपदि चलयन्केलिकमलम् ।
परागैस्तास्यास्येमुकुलितदृशि स्वैरमपरा-
मथालिङ्गन्हृष्टो दिशतु मदभीष्टं मुररिपुः ॥

व्याकृतिनिर्मितिविदितान्मुनिवर्यांस्त्रीन्नमस्कुर्वे ।
गुरुमपि समष्टिमेषां वन्दे श्रीरामभद्रयज्वानम् ॥

तैत्तरीयकशाखानुसारिणी विदुषां मता ।
विरच्यते धियः शुद्धयै स्वरसिद्धान्तचन्द्रिका ॥ ५ ॥

कष्टं व्याकरणं पतञ्जलिरपि प्राह स्म तत्राप्यसौ
दुर्ज्ञाना मतिमद्भिरप्यतितरां कष्टा स्वरप्रक्रिया ।
क्वैषा सा क्व मलीमसा मम मतिर्मन्दा तथाप्युत्सहे
यन्मह्यं दयतेतरां निरुपधिश्श्रीरामभद्रो गुरुः ॥

निश्चित्य स्वरशास्त्रतत्त्वमखिलं भाष्यादिभिर्भास्करा-
द्याचार्यारचितं विभाव्य सुचिरं भाष्यं श्रुतीनामपि ।
यच्चाकाङ्क्षितमत्र नैव कथितं तत्प्रातिशाख्यादिभिः
सङ्गृह्य ग्रथिता मुदेऽस्तु विदुषामेषानवद्या कृतिः ॥

न्यक्कृतपूर्वनिबन्धा सत्कृतसत्संप्रदायरमणीया ।
कस्य न मोदं तनुते कृतिरेषा मृदुपदावलीरचिता ॥ ८ ॥

आम्नाये ये प्रवीणाः परिचयरहिताः प्रायशस्ते पदाब्धौ
ये स्युस्तत्रापि दक्षाः शिथिलपरिचयास्ते स्वरप्रक्रियायाम् ।

ईर्ष्यान्धाः केऽपि तत्राप्यधिकपरिचयाः किन्तु सन्तोऽनसूयाः
पृच्छ्यां पृच्छ्यां भवेयुः कतिचन सफलो यत्र यत्नो मदीयः ॥

उच्चैरुदात्तः । ऊकालोज्झस्वदीर्घप्लुत इति सूत्राद-
जित्यनुवर्तते । उच्चैरित्यधिकरणशक्तिप्रधानमव्ययमूर्ध्व-
शब्दसमानार्थकम् ।

End:

तद्वैस्वर्यं देवस्य वैश्वदेवत्वमित्यादौ सति शिष्टत्वे न
व्यवस्थितिः ।

Colophon: (Sheet No. 14)

इति संज्ञाप्रकरणम् ।

Subject: Svarasiddhāntacandrikā.

Remarks:—The Ms. is in good condition The author of this work is **Śrīnivāsadīkṣita**, the pupil of the famous **Rāmabhadradīkṣita** of the 18th century A. D. This work is a treatise on accentuation, being based on the Taittarīyaprātiśākhya and other older works.

MISCELLANEOUS.

॥ अजन्तहलन्तशब्दाः ॥

5922. AJANTAHALANTAŚABDĀḤ.

S. K. Collection No. 285. Substance—Paper. Size—11×4 inches. Sheets— 2. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—30. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

राम. १, कृष्ण. २. सर्वादयः ३५ । सर्व १. विश्व २. उभय ३

End:

ष.

त्विष् १ } ष. २
सजुष् १ }

आशिस् १

अदस् स १

----स. २.

२

२२

Colophon:

इति हलन्तस्त्री... ॥

Subject: Ajantahalantaśabdāḥ.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ कामधेनुः ॥

5923. KĀMADHENUḤ.

S K. Collection No. 856. Substance—Paper. Size—10×4 inches. Sheets—8 (3-10). Lines— 9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—50. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

परस्मैपदवान् । जो ज्वलाद्य । ङीरद्यक्तः ।

अद्यवर्तमानेक्तो यस्मात् सः डुः साधुः अधुक प्रत्यय-

सहितः ।

End:

ऋ- अरिरेकत् । उ रे क ते ।...... ।

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ गवाक्शब्दरूपाणि ॥

5924. GAVĀKŚABDARŪPĀNI.

J. L. Collection No. 857. Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4}\times8\frac{1}{2}$ inches. Sheets—3. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—30. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

अथ गवाक्शब्दरूपाणि लिख्यन्ते ।

जायन्ते नव सौ तथा मि च नवभ्यांभिस्भ्यसां सङ्कमे

पदसंख्यानि नवैवसुप्यथ जसि त्रीण्येव तद्वच्छसि ।

चत्वार्यन्यवचस्सु कस्य विबुधाः शब्दस्य रूपान्तरं
जानन्तु प्रतिभाति चेन्निगदितुं षाण्मासिकोऽत्रावधिः ॥

End·

सङ्कलनया द्वादशाधिकं शतम् । सङ्कलनया सप्तवि-
भक्तिषु सप्तविंशत्यधिकपञ्चशतम् इति राद्धान्तः ॥

Colophon.

पार्वतीपरमेश्वरौ जयत । इदं पुस्तकं साम्बशिवाख्यस्य ।

Subject. Gavākśabdarūpāṇi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

॥ ग्रहोलिटिसूत्रविचारः ॥

5925. GRAHOLIṬISŪTRAVICĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 932. Page 41. Right column. Substance—Paper. Size—8½×4 inches. Sheets—6, Lines—11 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100. Author—Vīrarāghavācārya. Complete. Not printed.

Beginning:

कुवलयकोमलकान्तिः करुणोर्मि....चक्षुरव्यान्माम् ।
कोऽपि सहायो दोर्भ्यां दप्यद्रक्षो निजाग्रहिता (?) ॥ १ ॥

इह यद्यपि गृह्णातेर्यङ्लुक्यपि माधवोऽब्रवीद्दीर्घम् ।
तद्भाष्यादिविरोधादस्माभिरुपेक्षि नादद्रे ॥

तथा हि ॥ अयमत्र माधवाभिसन्धिः । 'ग्रहोलिटि दी-
र्घ' इति सूत्रे यङ्लोपे चोक्तमिति ।

End:

स्थिते चैवं बाधे द्रढयति नयो यस्त्वदुदित-
स्स एषस्त्वामेव प्रियमिव सखायं हि वृणुते ।
अतो गृह्णातेर्यङ्लुकि खलु सुमेधःपरिषदो
न दीर्घस्स्वप्नेऽपीत्युपरतिरियं विस्तरभिया ॥

Colophon:

अल्पश्रुतोऽपि बालोऽप्यगुणविदपि वीरराघवाचार्यः ।
किञ्चिदुपान्यस्यदिदं गुणदोषौ वात्र मीमांस्यौ ॥

Subject. Graholiṭisūtravicārah.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ जाग्रहीतेतिवादः ॥

5926. JĀGRAHĪTETIVĀDAḤ.

Burnell's Catalogue No 935. Page 41. Right column. Substance—Paper. Size—5 × 3½ inches. Sheets—7. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—50. Author—Cakri Complete Not printed.

Beginning:

श्रीभूजाजानिर्दाशरथिर्जाग्रहीताकराम्बुजम् ।
अजाग्रहीन्मम ततः सर्वतोभव्यभागयम् ॥

जाग्रहीतेति कथम् । अत्र माधवः । जाग्रहीता । जाग्रहीष्यति । ग्रहो लिटि दीर्घ इत्यत्र ग्रहेर्यद्विहितमार्धधातुकं तस्य ङिति विहितविशेषणत्वेऽपि द्विः प्रयोगरूपत्वात् द्विर्वचनस्य द्विरुक्तोऽपि स एव ग्रहीरिति दीर्घो भवति ॥

End:

तस्माज्जाग्रहीतेति माधवोक्तदीर्घाभिधानमेव युक्तम् ।

Colophon:

भट्टोजिदीक्षितग्राहग्रस्तं माधवदिग्गजम् ।

अमूमुचत्सत्यवर्यश्चक्री चक्रिप्रसादभाक् ॥

Subject: Jāgrahītetivāda.

Remarks:—The Ms is in good condition.

॥ तरप्तमपौघसूत्रविचारः ॥

5927. TARAPTAMAPAUGHAVICĀRAḤ.

Not Noticed by Burnell Ms. No. 10949 b.

Substance—Palm leaf. Size—15 × 1¼ inches. Leaves—9. Lines—5 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas —90. Author—? Complete. Not printed.

Beginning:

तरप्तमपौघः ॥

एतौ घसंज्ञौ स्त इति सूत्रविचारः । गौरीतरा । गौरीतमा इत्युदाहरणम् ।

End:

स्त्रीलिङ्गे घादौ तद्विधानात् । प्रत्ययस्य तु सत्वात् । सामानाधिकरण्यम् । स्त्रीलिङ्गत्वश्चास्तीतीष्टसिद्धिः ।

Subject: Taraptamapaughasūtravicāraḥ.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्रत्याहारसूत्रविचारः ॥

5928. PRATYĀHĀRASŪTRAVICĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 931. Page 41. Right column.

Substance—Paper Size —$9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Sheets—19. Lines—10 or 11 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Timmanna Incomplete. Not printed.

Beginning

श्रीसत्यविजयाचार्यगुरुभ्यो नमः ।

अइउण् । संज्ञासूत्रमिदम् । आदिरन्त्येन सहेतेत्यनेन सहैकवाक्यत्वात् । अइउण् इत्येतेषां आदिरन्त्येन णकारेण सहिताद्यन्ताभ्यामाक्षिप्तानां मध्यगानां स्वस्य च संज्ञेति हि वाक्यार्थः ।

End:

॥ लण् ॥

अत्राकारोऽनुनासिकः प्रतिज्ञायते । न तु हकारादिष्विवोच्चारणार्थः तेन उरण्रपर इत्यत्र रप्रत्याहारग्रहणं भवति । प्रत्याहारग्रहणे ज्ञापकस्तु ऋकारऌकारयोः सवर्णविधिरिति वार्त्तिकनिर्देशः । ननु अइउणित्यत्रानुबन्धो णकारस्स एवेहानुबध्यते । तेनाण्ग्रहणेष्विण्ग्रहणेषु च पूर्वेण परेण...... ।

॥ लिङ्गनिर्णयभूषणम् ॥

5929. LIṄGANIRṆAYABHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 918. Page 41. Right column.

Substance—Paper. Size—8½×3½ inches. Sheets—10. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—160. Author—Rāmasūri. Complete. Printed.

Beginning:

वाणीं प्रणम्य शिरसा बालानां ज्ञानसिद्धये ।
स्त्रीपुंनपुंसकं स्वल्पं वक्ष्यते शास्त्रनिश्चितम् ॥

तोरूरिविष्णुविदुषः सूनुना रामसूनुना(रिणा) ।
विरच्यते बुधश्लाघ्यं लिङ्गनिर्णयभूषणम् ॥

आदौ तावत्स्त्रीलिङ्गा उच्यन्ते । सर्वजातिषु स्त्रीवाचकः स्त्रियाम् । दारशब्दो बहुत्वे पुंस्येव ॥

End:

यथा दीर्घसतयः पुण्डरीकाक्षः पद्मनाभः महोक्षः ।

Colophon:

इति लिङ्गनिर्णयः समाप्तः ।
संवालिगिरङ्गन् पुस्तकम् ॥

Subject: Liṅganirṇayabhūṣaṇam.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ लिङ्गशेषः ॥

5530. LIṄGAŚEṢAḤ.

Burnell's Catalogue No. 938. Page 42. Left column. Substance—Paper. Size—9×4½ inches. Sheets—11. Lines—11-13 to a page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—150. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

घोगोरैनौशब्दाः क्रमादोकारैकारौकारान्ताः स्त्रि-
याम् । अजन्ताः स्त्रीलिङ्गाः समाप्ताः । अथ हलन्ताः स्त्री-
लिङ्गा उच्यन्ते । तकारान्ता योषिद्विद्युत्तटित्सरित्संयत्क्षुत्
+ हरितः स्त्रियाम् ।

End:

समुच्चये द्वन्द्वः ।। द्वौशब्दौ बहवो वापि.... ।

Subject: Liṅgaśesa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वर्णस्थानादि ॥

5931. VARṆASTHĀNĀDI.

J. L. Collection No 858. Substance—Paper. Size—9×4¼ inches. Sheets—5. Lines—6 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—25. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीसाम्बसदाशिवाय नमः ।

अकारः अत्युपश्लेषद्विश्लेषसहितहनुस्थानताद्दशोष्ठकर-
णसंवृतैकमात्राकालवायुदेवताब्राह्मणजातिह्रस्वसंज्ञासहितः ।

End:

ऌकारः । उकारवत् । सूर्यदेवतादुःस्पृष्टसंज्ञा... ।

Subject: Varṇasthānādi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ वृद्धिरादैच्सूत्रविचारः ॥

5932. VṚDDHIRĀDAICSŪTRA VICĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No. 938. Page 41. Right column. Substance—Paper. Size—10 × 4 inches. Sheets—12. Lines—10 or 11 to a Page Script—Devanāgarī. No. of Granthas—280. Author—?. Complete. Not printed.

Beginning:

श्रीगुरुराजप्रसन्न... ।

वृद्धिरादैच् । द्विपदमिदं सूत्रम् । भाष्यकारेण कृत...

त्साधुत्वमिति द्विवचननिर्देशाद्वा ।

End:

तथा च जश्त्वं सिद्धम् । तस्मात् वृद्धिरादैच्सूत्रमक-

लङ्कमिति सिद्धम् ।

Subject: Vṛddhirādaicsūtravicāra.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ स्त्रीप्रत्ययाः ॥

5933. STRĪPRATYAYĀḤ.

Burnell's Catalogue No. 10028. Page 42. Left column. Substance—Palm leaf. Size—15 × 1½ inches. Leaves—7. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—80. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

अजाद्यतष्टाप् । अजादीनामकारादीनाञ्च यत्स्त्रीत्वं एतत्प्रातिपदिकञ्च वाच्यं समश्चैव तं(?) यत्स्त्रीत्वं तत्र वर्तमानाद्याकारान्तरूपप्रातिपदिकात्स्वार्थे टाप्स्यात् । यविति सामान्योक्त्यर्थः । नपदतदविघातार्थष्टः (?) ।

End:

वधूटी । चिरण्टी । एतौ यौवनवाचिनौ चरमे तु वृद्धा । कन्यायाः कनीनच ॥

Subject: Strīpratyaya.

Remarks:—The Ms. is in a good condition.

॥ स्थानिवत्सूत्रविचारः ॥

5934. STHĀNIVATSŪTRAVICĀRAḤ.

Burnell's Catalogue No 934. Page 41. Right column.
Substance—Paper Size—9 × 4 inches. Sheets—2. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—20. Author—? Incomplete. Not printed.

Beginning:

स्थानिवदादेशोऽनल्विधौ ।

स्थानिवत् । आदेशः । अनल्विधौ । त्रिपदमिदं सूत्रम् । आदेशः स्थानिकार्यं प्रतिपद्यते स्थान्यलाश्रयकार्यं वर्जयित्वा ।

End:

तद्वदिहापि परत्र परशब्दप्रयोगादेव सिद्धे वत्यर्थलाभे

स्थानिवदादेश इत्यत्र वत्करणं न कर्तव्यमिति चेदत्रोच्यते ।

Subject: Sthānivatsūtravicāra.

Remarks :—The Ms. is in a fairly good condition.

OTHER *SYSTEMS*
of
GRAMMAR.

॥ प्राकृतव्याकरणम् ॥

5935. PRĀKṚTAVYĀKARAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10002. Page 43. Right column. Substance—Palm leaf. Size—19×1¼ inches. Leaves—31. Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1800. Author—Vararuci. Complete. Not printed.

Beginning :

अश्रान्तमुत्पुलकजालमजस्रमाविः-
स्वेदाम्बुबिन्दु सततार्धनिमीलिताक्षम् ।
नित्यं दरोच्छ्वसितनीवि सदात्तकम्पं
श्यामारुणं मिथुनमस्तु शिवंकरं नः ॥

इदमन्धंतमो....यज्ज्योतिर्भासते वरम् ।
नमो भगवते तस्मै सूर्याय परमात्मने ॥

उदेतु भगवान्भानुरुदयाद्रेरिवात्मनः ।
येन वाचो यथार्थज्ञः स्फुरन्ति सगुणाः स्वयम् ॥

* * *

कात्यायनप्रणीतेऽस्मिन् प्राकृताब्धिंतितीर्षया ।
अप्रज्ञापूततन्त्राय नमो मह्यं निमज्जते ॥
आदेरित्यधिकारोऽयमापरिच्छेदपूरणात् ।
अत इत्यपि तस्मात्प्रागात इत्यत्र यो विधिः ॥

End :

एवमेव आ इवार्थे शेषं संस्कृतात् । निपाता विंशतिः ॥

Colophon:

इति प्राकृतव्याकरणेऽष्टमः परिच्छेदः । इति **वररुचिकृतं** प्राकृत-
व्याकरणं समाप्तम् ॥

Subject: Prākṛtavyākaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्राकृतव्याकरणम् ॥

5936. PRĀKṚTAVYĀKARAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10003. Page 43. Right column. Substance—Palm leaf. Size—12⅛ × 1 inches. Leaves—45 (187-231)). Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—1300. Author—Vararuci. Incomplete. Not printed.

Beginning.

....निर्धारणे ।

इलाहीति सहिले हेण इमिणाकसकाकह ।

End:

लोपोऽरण्ये ।

अरण्यमिति शब्देऽस्मिन्नकारस्यादिभाविना

Colophon: Nil.

Subject: Prākṛtavyākaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in decaying condition.

॥ प्राकृतव्याकरणम् ॥

5937. PRĀKṚTAVYĀKARAṆAM.

J. L. Collection 859. Substance—Paper. Size—8 × 5

inches. Sheets—4 Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—165. Author—Vararuci. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणपतये नमः ॥

आदेरतः आ समृद्धयादिषु वा ।

इदीषत्पक्वस्वन्यवेतसव्यजनमृदंगाङ्गारेषु ॥

End:

रे अरे हरे भाषणरतिकलहाक्षेपेषु । विवामिव त्रि

आ इवार्थे । शेषः संस्कृतात् । निपाता विंशतिः ॥

Colophon:

इति प्राकृ० ८ परिच्छेदः ॥

Subject: Prākṛtavyākaraṇa.

Remarks :—The Ms is in good condition. This Ms. seems to belong to Ghanaśyāma.

॥ प्राकृतव्याकरणम् ॥

5938. PRĀKṚTAVYĀKARAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10004. Page 44. Left column. Substance—Palm leaf. Size—20×1½ inches. Leaves—12. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—300. Author—Trivikrama ?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

...र्लोकाच्च । अनुरक्तमनुशब्दानुशासनवत् । संज्ञाप्र-

त्याहारमयी वा । सुप्स्वादिरन्त्यहला । हो ह्रस्वः ।

End:

स्रोस्तोरुच्चारलाघवात्। विन्दोरन्ते इत्येव लिङ्गमतन्त्र-
म्। शेषं शौरसेनीवत्। तद्व्यत्ययाश्च न्यायगास्तु देश्याः
सिद्धाः।

Colophon:

तृतीयस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः। प्राकृतव्याकरणः समाप्तः॥

हरिः ॐ करकृतं + सन्तः।

Subject: Prākṛtavyākaraṇasūtra.

Remarks:—The Ms is in good condition. On the title page is given:

कुम्भकोण मठ... ।

॥ प्राकृतव्याकरणवृत्तिः ॥

5939. PRĀKṚTAVYĀKARAṆAVṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 10005. Page 43, Right column.

Substance—Palm leaf Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—155. Lines—6 to a Page. Script—Grantha No. of Granthas—3000. Author—Trivikrama. Complete. Printed.

Beginning:

श्रीवीरप्राच्याचलसमुदितमखिलप्रकाशकं वन्दे।
दिव्यध्वनिपद्मदीधितिमहमक्षरपद्धतिप्राप्त्यै॥

श्रुतभर्तुरर्हन्नन्दित्रैविद्यमुनेः पदाम्बुजभ्रमरः।
श्रीबाणसुकुलकमलद्युमणेरादित्यवर्मणः पौत्रः॥

श्रीमल्लिनाथपुत्रो लक्ष्मीगर्भामृताम्बुधिसुधांशुः।

चामस्य वृत्तविद्याधाम्नो भ्राता त्रिविक्रमः सुकविः ॥

श्रीवीरसेनजिनसेनार्यादिवचःपयोधिपूरात्कतिचित् ।
प्राकृतपदरत्नानि प्रकृतिकृती सुकृतिभूषणाय चिनोति ॥

अनल्पार्थसुखोच्चारः शब्दः साहित्यजीवितम् ।
स च प्राकृतमेवेति मतं सूत्रानुवर्तिनाम् ॥

प्राकृतं तत्समं देश्यं तद्भवञ्चेत्यतस्त्रिधा ।
तत्समं संस्कृतसमं नेयं संस्कृतलक्ष्मणा ॥

देश्यमार्षञ्च रूढत्वात्स्वतन्त्रत्वाच्च भूयसा ।
लक्ष्म नापेक्ष्यते तस्य संप्रदायो हि बोधकः ॥

प्रकृतेः संस्कृतात्साध्यमानात्सिद्धाच्च यद्भवेत् ।
प्राकृतस्यास्य लक्ष्यानुरोधि लक्ष्म प्रचक्ष्महे ॥

प्राकृतपदार्थसार्थप्राप्त्यै निजसूत्रमार्गमनुजिगमिषताम् ।
वृत्तिर्यथार्थसिद्ध्यै त्रिविक्रमेणागमक्रमात्क्रियते ॥

तद्भवतत्समदेश्यप्राकृतरूपाणि पश्यतां विदुषाम् ।
दर्पणतयैवमवनौ वृत्तिस्त्रैविक्रमी जयति ॥

प्राकृतरूपाणि यथा प्राच्यैराहेमचन्द्रास्यात् ।
विवृतानि तथा तानि प्रतिबिम्बितानीह सर्वाणि ॥

सिद्धिर्लोकाच्च । सिद्धिरिह प्राकृतसंबन्धिनी परिगृह्य-
ते । सा च लोकाद्भवति ।

End:

अथ आदिश्वरो * * कालिपडत-

मासुरा इत्यादयः शब्दाः तत्समतद्भवात्मना प्रयोगपदवीमासादयन्ति । सिद्धा इति पदं मङ्गलार्थम् ।

Colophon:

इति त्रिविक्रमविरचितप्राकृतव्याकरणवृत्तौ तृतीयस्याध्यायस्य चतुर्थः पादः ।

प्राकृतव्याकरणं समाप्तम् ॥

Subject: Prākṛtavyākaraṇa.

Remarks.—The Ms. is in good condition

॥ प्राकृतव्याकरणसूत्रवृत्तिः ॥

5940. PRĀKṚTAVYĀKARAṆASŪTRAVṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 10006. Page 44. Left column. **Substance**—Palm leaf. **Size**—12¾×1 inches. **Leaves**—202. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Trivikrama. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5939.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्राकृतव्याकरणसूत्रवृत्तिः ॥

5941. PRĀKṚTAVYĀKARAṆASŪTRAVṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 10007. Page 44. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—16½×1¼ **inches**. **Leaves—25**, Lines—7 to a **Page**. Script—Grantha. No. of **Granthas**—600. Author—Trivikrama. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5939.

End:

अतः एद्कारयोर्धम् । छिला । छिद्रम् द्रोलं । मजरो-
विजरो.... । मो वो वा । वक्रादिपाठानुस्वारः । आतो
ह्रस्वः ।

Colophon: (Leaf No. 15)

प्रथमस्याध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ प्राकृतप्रकाशवृत्तिः ॥

5942. PRĀKṚTAPRAKĀŚAVṚTTIḤ.

J. L. Collection No. 860. Substance—Paper. Size—8×4 inches. Sheets—36. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—720. Author—Vararuci. Complete. Printed.

Beginning·

जयति मदमुदितमधुकरमधुररुताकलनकूणितापाङ्गः ।
कर...विहितगण्डूविनोदसुखितो गणाधिपतिः ॥ १ ॥

॥ आदेरतः ॥ अधिकारोऽयम् । यदि तदूर्ध्वमनुक्रामि-
ष्याम आदेरतः स्थाने तद्भवतीत्येवं वेदितव्यम् ।

End:

अकुदोर्दण्डदशनेषु ॥ शेषं महाराष्ट्रीवत् ॥

Colophon:

इति श्रीवररुचिविरचिते प्राकृतप्रकाशमनोरमायां वृत्तौ शौरसेनीलक्षणं ।

द्वादशः परिच्छेदः ।

Subject: Prākṛtaprakāśavṛttiḥ otherwise known as Manoramā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. On the title page is given:—

श्रीरङ्गभट्टभट्टगोस्वामिनाम् ।

॥ प्राकृतपदानि ॥

5943. PRĀKṚTAPADĀNI.

Not noticed by Burnell; Ms. No 15315 a.

Substance—Palm leaf. Size—15½ × 1¼ inches. Leaves—7. Lines—7 or 8 to a Page Script—Grantha. No. of Granthas—220. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

...रोलीभूतीद्रो सहिजन्तो...दौवहिमदोसारअणचन्द्रः ॥

End

जलति धान्ये । स्थलति स्थाने फलति महत्वे । घात्ति क्षरणे ॥

Subject: Prākṛtapadāni

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition

॥ भाण्डीरभाषाव्याकरणम् ॥

5944. BHĀṆḌĪRABHĀṢĀVYĀKARAṆAM.

Burnell's Catalogue No 9996. Page 44 Left column.

Substance—Palm leaf Size—8 × 1½ inches. Leaves—159.

Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—960. Author—Viśveśvara. Complete. Printed.

Beginning :

वागीश्वरं नमस्कृत्य व्यासशार्दूलनारदान् ।
वाणीं च कुर्मो भाण्डीरभाषाव्याकरणं शुभम् ॥

भाण्डीरदेशे भाण्डीरवटशाखाप्रसारिते ।
बृन्दावनान्तरे कृष्णः पूर्णानन्दपरिप्लुतः ॥

कलिङ्गगौडकाम्भोजावन्त्यसौराष्ट्रमागधीः ।
महाराष्ट्रे च सम्भूतैः सरसैर्गोपिकाजनैः ॥

परिश्रममपाकर्तुं रासक्रीडां विधाय च ।
भाण्डीरतरुमाश्रित्य त्रिभङ्गिस्थानकः स्थितः ॥

अधःकराभ्यां पञ्चेषुक्रियाचातुर्यलोलुपः ।
चारयन्नूर्ध्वपाणिभ्यां वेणुनादं मृदुस्वतः ॥

ताभिस्तद्देशजान्रागानाकर्ण्य परया मुदा ।
समीररूपान्रागांस्तानिनिबद्धतया नृणाम् ॥

प्रसिद्धीकर्तुमानन्दाद्भाण्डीरं बहुदेशजम् ।
विचारयन्नैकदेशभाषया ग्राम्यवाचकाः ॥

सन्तीति तान् समुत्सृज्य गोपस्त्रीपरिभाषितान् ।
मृद्वालापान्समादाय रागान्सौ(?)पोषयन्मुदा ॥

भाण्डीरभाषामादाय रीतिप्रीतिसमन्विताम् ।
लोकानुग्रहकार्यार्थं गोपीनादेन नारदः ॥

प्रवर्तयति भाण्डीरमाद्यतः परया मुदा ।

स्वीकृत्यालोक्य शार्दूलं मुनिं तस्मै तदाश्रमे ॥

उपविश्य ततो रागान्भाण्डीरस्यास्य लक्षणम् ।
तेन शार्दूलमुनिना नारदोक्तक्रमेण च ॥

कालिङ्गगौडकाम्भोजावन्त्यसौराष्ट्रमागधैः ।
महाराष्ट्रे च सम्भूतैर्वाक्यैः संयोज्य लक्षणम् ॥

तत्समं तद्भवं सूत्रं प्राप्त्या प्रोक्तं सविस्तरम् ।
अनियुक्तप्रबन्धानां रदनं भारतादिभिः ।
भाण्डीरभाषया प्रोक्तं निबद्धेष्वपि कुत्रचित् ॥

* * *

भाण्डीरभाषा सा ज्ञेयाऽभीष्टा वाग्गेयकारकैः ।

* * *

काम्भोजीमागधीगौडीमहाराष्ट्रीकलिङ्गजा ।
गैर्वाणीमिश्रिता भाषा भाण्डीरीति प्रकीर्तिता ॥

End:

श्लोकः ।

गीताभ्यासेन बहुशो भाण्डीरा मृदुबुद्धयः ।
तस्मादेवं कृतं तेषां गीतनिर्माणसिद्धये ॥

अन्त्याचः णिण्योरित् ईशादेरयोविहलादौ ।
जैतार्थे वा द्वित्वमेकाक्षराल्लः ॥ ११८ ॥

Colophon. (Leaf No. 148)

गीतभाषाव्याकरणं स्वीकुर्वन्तु दयाधिया ।
पादाध्यायच्छदसुमां भाषाद्यां मञ्जरीं शुभाम् ॥

कर्णावतंसीकुर्वन्तु सर्वभाषाविशारदाः ।

इति श्रीविश्वेश्वराचार्यविरचितायां भाषामञ्जर्यां भाण्डीरभाषाऽव्याकरणे चतुर्थाध्यायस्य द्वितीयः पादः ॥

Subject : Bhāṇḍīrabhāṣāvyākaraṇa.

Remarks :—The Ms. is in good condition.

॥ भाण्डीरभाषाऽव्याकरणम् ॥

5945. BHĀṆḌĪRABHĀṢĀVYĀKARAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 9997. Page 44. Left column. **Substance**—Palm leaf. Size—17 × 1½ inches. Leaves—47. Lines—5 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—960. Author—Vāgīśvarācārya. Complete. Not printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5944.

Remarks: —The Ms. is in a fairly good condition.

॥ भाण्डीरभाषाऽव्याकरणम् ॥

5946. BHĀṆḌĪRABHĀṢĀVYĀKARAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 9998. Page 44. Left column. Substance—Palm leaf. Size—19 × 1½ inches. Leaves—41. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—960. Author—Vāgīśvarācārya. Complete. Not printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5944.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ भाण्डीरभाषाव्याकरणम् ॥

5947. BHĀṆḌĪRABHĀṢĀVYĀKARAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10001. Page **44**. Left column. Substance—Palm leaf. Size—12×1 inches Leaves—10. Lines—**5** to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—120 Author—Viśveśvara, Incomplete. The same work as **5944**; fragmentary only Printed.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition.

॥ भाण्डीरभाषाविभूषणम् ॥

5948. BHĀṆḌĪRABHĀṢĀVIBHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 9999. Page 44. Left column. Substance—Palm leaf. Size—$11\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—31. Lines—7 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1000. Author—Puruṣottamādhvarin. Complete. Not printed.

Beginning:

यतो भूतानि जायन्ते येन जीवन्ति तान्यपि ।
तदौपनिषदं ब्रह्म मनोगोचरतां व्रजेत् ॥

प्रतिभटविद्वत्कविघट-
मुसलः पुरुषोत्तमाध्वरिवतंसः ।

भाण्डीरसूत्रवृत्तिं
व्यनक्ति वाग्गेयकारकप्रीत्यै ॥

End:

द्वित्वमेकाक्षराह्वः ॥ १२० ॥
श्लोकः ।
वरस्त्वेकाक्षराधीतोर्ळकारस्य द्विता भवेत् ।
देह्लीदेह्ला च कैह्ला च रेला बाहुश्रुतो भवेत् ॥

Colophon:

भाण्डीरि भाण्डिरीभाषां ये जानन्ति मनीषिणः ।
तेषां जीवातुरेषास्तु कृतिर्भाषाविभूषणः ॥

पुरुषोत्तमाध्वरीन्दोः
प्रतिभटविद्वत्कविघटमुसलस्य ।
भाषाविभूषणकृति.
संपूर्णाध्यायलक्षणा भवति ॥

राजशेखरार्पणमस्तु । अस्मद्गुरुभ्यो नमः ॥

Subject: Bhāṇḍīrabhāṣāvibhūṣaṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ भाण्डीरभाषाभूषणम् ॥

5949. BHĀṆḌĪRABHĀṢĀBHŪṢAṆAM.

Burnell's Catalogue No. 10000. Page 44. Left column.

Substance—Palm leaf. Size—$15 \times 1\frac{1}{4}$ inches. Leaves—26. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Gran-

thas—1000. Author—Puruṣottamādhvarin. Complete. Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5948.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ षड्भाषाचन्द्रिका ॥

5950. ṢAḌBHĀṢĀCANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9982. **Page** 43. Right column. **Substance**—Palm leaf. Size—$18\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—111. Lines—6 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1600. Author—Lakṣmīdhara. Incomplete. Printed.

Beginning:

सास्नेः ऊलिश्वनिगवयाविश्वचिव इत्यतो ऊत्वमनुवर्तते। अनयोरादेरत ऊत्वं भवति। स्तावकः। धुवओ अत्र कलोपस्त इति स्तस्य धत्वम्। चण्डखण्डितेणे वा।

End:

आहइ। इत्यादि पक्षे। कखड। न शिर पहाराणि। वसेहणं एव इव पडिसासेहणेरिण् हगिनभ्यति धातु... ॥

Colophon: (Leaf No. 72)

इति श्रीमदखिलविद्याप्ररीवार(?) दक्षिणामूर्तिमहादेवप्रसादलब्धविद्येन पूर्वोत्तरमीमांसाकर्तृसाहित्यसार्वभौमदवकोरियज्ञेश्वरभट्टोपाध्यायतनयेन कोण्डुभट्टोपाध्यायशिष्येण सर्वाम्बिकागर्भशुक्तिमुक्तामणिना दक्षिणामूर्तिमहादेवकिङ्करेण सर्वविद्वद्भिनुतेन लक्ष्मीधरेण विरचितायां षड्भाषाचन्द्रिकायां प्राकृतप्रक्रियायां सुबन्तविभागः समाप्तः।

Subject: ṣaḍbhāṣācandrika.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ षड्भाषाचन्द्रिका ॥

5951. ṢAḌBHĀṢĀCANDRIKĀ.

Burnell's Catalogue No. 9983. Page 43. Right column. Substance—Palm leaf. Size—$16\frac{1}{2}\times1\frac{1}{2}$ inches. Leaves—53. Lines—8 to a Page. Script—Telugu. No. of Granthas—1600. Author—Lakṣmīdhara. Incomplete. Not Printed.

Beginning, end, colophon and subject—Same as No. 5950.

Remarks.—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ षड्भाषाचन्द्रिका ॥

5952. ṢAḌBHĀṢĀCANDRIKĀ.

J. L. Collection No 861. Substance—Paper. Size—$8\frac{1}{2}\times4$ inches. Sheets—34. Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—540. Author—?. Incomplete. Not printed.

Beginning:

महासरस्वत्यै नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

वि० स० घं कुणिअ० सराइ रहसाणीसा सणुंणं छि-
हा पु० वंदि० ठमहो० ख एण समि आसे अंवु ए० क०
घले । आलोलामल हारकोंदलवहा किं मीरकु०पास अं ।

ल० चि० एथणमंडलं हवउदे इ० ढ० ढदाणों मुहम् ॥ १ ॥

॥ छाया ॥

विस्रब्धं कृतखराजिरभसा निश्वासनूनं स्पृहा-

पूर्वं दृष्टमधोक्षजेन शमितस्वेदाम्बु एकस्थले ।

आलोलामलहारकुण्डलप्रभा किंमीरकूर्पासकं

लक्ष्म्याः स्तनमण्डलं भवतु ते इष्टार्थदानोन्मुखम् ॥

End·

तेनोभयत्रापिच्छः । स्मेहोऽन्योर्वा ॥

Subject· Sadbhāṣācandrikā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ षड्भाषासुबन्तरूपादर्शः ॥

5953. ṢAḌBHĀṢĀSUBANTARŪPĀDARŚAḤ.

Burnell's Catalogue No. 920. Page 44 Left column, Substance—Paper. Size—9¾ × 4½ inches. Sheets—35. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—410. Author—Nāgopapaṇḍita. Complete. Not printed.

Beginning·

श्रीगणेशाय नमः ।

सश्रीकं नरसिंहं हृदि कृत्वा देशिकं नत्वा ।

रूपादर्शः क्रियते सुखबोधायेह बालानाम् ॥

अथ प्राकृतरूपपरिभाषा लिख्यते । द्विवचनस्य बहुवचनम् । स्वादीनां तिबादीनाञ्च सर्वासां विभक्तीनां

द्विवचनस्य स्थाने बहुवचनं भवति प्राकृते । दो०णिकुण-
न्ति । द्वौ कुरुतः । दो० णिह० थ । द्वौ हस्तौ ।

End:

ङिपोऽस् ॥ सप्तम्याः स्थाने द्वितीया कचिद्भवति
तु । वि० जु०जो अंभर इरइं । विद्युदुद्योते स्मरति रतिम् ।

Colophon:

इति चोलमण्डलाधीश्वरभोसलकुलकलशाम्बुधिपूर्णचन्द्रविद्वज्जनसंभृति-
चणसकलकलास्वयंवृतवल्लभमहाराजपदभाक् तुलजेन्द्रहृदयकमल-
कुहरविहरमाणजानकीजानिनोदितेन रामाजीपण्डितात्मजेन
नागोबापण्डितेन विरचिते षड्भाषासुबन्तरूपादर्शे लिङ्गकारकव्य
वस्था नाम त्रयोदशः परिच्छेदः । संपूर्णश्चायं ग्रन्थः ।

Subject: Saḍbhāṣāsubantarūpādarśa. 1-13 Paricchedas.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition. After the colophon is given a śloka.

त्रायस्वेत्यनुवाद एव भुवनत्राणैकबद्धव्रते
त्वद्भृत्या इति सिद्धसाधनमिदं विश्वैकनाथे त्वयि ।
त्वद्गर्भे वसतिं गतास्म इति च स्पष्टार्थमंशे हरेः
कुक्षिस्थाखिलविष्टपस्य सदृशं किं वात्र विज्ञाप्यते ॥

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5954. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 921. Page 43. Left column. Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—81. Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1760. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—750. Author—Anuhbūtısvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

प्रणम्य परमात्मानं बालधीवृद्धिसिद्धये ।
सरस्वतीमृजुं कुर्वे प्रक्रियां नातिविस्तराम् ॥
इन्द्रादयोऽपि यस्यान्तं न ययुः शब्दवारिधेः ।
प्रक्रियां तस्य कृत्स्नस्य क्षमो वक्तुं नरः कथम् ॥

तत्र तावत्संज्ञासंव्यवहाराय संगृह्यते । अ इ उ ऋ ऌ समानाः । अनेन प्रत्याहारग्रहणाय वर्णाः परिगण्यन्ते । तेषां समानसंज्ञा च विधीयते । नैतेषु सूत्रेषु सन्धिरनुसन्धेयाऽविवक्षितत्वात् । विवक्षितस्तु सन्धिर्भवतीति नियमात् ।

End:

तया याडाडौ संख्यायाम् । अवयवेऽविधेये वक्तव्यौ । द्वितीयं द्वयम् । तृतीयं त्रयम् । शेषा निपात्याः । कत्यादयः । कति कति ।

Colophon:

इति तद्धितप्रक्रिया ।
सारस्वतम् ।

Subject: Sārasvataprakrıyā.

Remarks—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5956. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 923. Page 43. Left column.

Substance—Paper. Size—9¾ × 3 inches. Sheets—59. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1044. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed

Beginning:

ओं नमः श्रोत्रियकोनेरिभट्टाय गुरवे ॥

आख्यातप्रक्रिया निरूप्यते ।

धातोः । वक्ष्यमाणाः प्रत्ययाः धातोर्ज्ञेयाः । भ्वादिः । भूसत्तायामित्यादिशब्दो धातुसंज्ञो भवति । स च त्रिविधः । आत्मनेपदी परस्मैपदी उभयपदी चेति । अनुदात्तङितः ।

End:

रकारादीनि नामानि रामात्रस्तस्यरस्य रावण ।
रत्नानि च रमण्यश्च सन्त्रासं जनयन्ति मे ॥

लोकाच्छेषस्य सिद्धिरिति । यथा । मातरादयः ।

स्वरूपतोऽनुभूत्यादिः शब्दोभूद्यत्र सार्थकः ।
स मस्करी शुभाश्चक्रे प्रक्रियां चतुरोचिताम् ॥

अवताद्वो हयग्रीवः कमलाकर ईश्वरः ।
सुरासुरनराकारमधुपापीतपङ्कजः ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यविरचिता
सारस्वतप्रक्रिया समाप्ता ॥

शके १५७४ (1652 A. D.) नन्दननामसंवत्सरे वैशाखमासे शुक्लपक्षे

द्वितीयायां सदाशिवश्रोत्रियेण कोनेरिसूनुना लिखितोऽयं ग्रन्थः। मञ्चर्थग्रामे लिखितम् ॥

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in good condition

॥ सारस्वतप्राक्रिया ॥

5957. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No 924 Page 43. Right column.
Substance—Paper. Size—$8\frac{1}{4} \times 4$ inches. Sheets—20.
Lines—12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—500. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5954.

End:

त्रिचतुरोस्स्त्रियां तिसृचतसृवत् । स्त्रियां वर्तमानयोः त्रिचतुरश्शब्दयो'स्तिसृचतसृ' इत्येतावादेशौ भवतः ।

Colophon: (Sheet No. 15)

इति स्वरान्ताः नपुंसकलिङ्गाः ।

Subject: Sārasvataprakriyā

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्राक्रिया ॥

5958. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 925. Page 43. Left column.
Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—48.

Lines—10-12 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—2000. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5955.

End:

दाहौ । दादीनां हौपरे पूर्वस्य लोपो भवति । ॐ ।
अदि अदग्रहि अदग्राहि । डुधाञ् धारणपोषणयोः ।
दधाति पूर्वस्य झिग्रसे धः

Colophon: (Sheet 48)

इति तद्धितप्रक्रिया समाप्ता ॥

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5959. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 926. Page 43. Left column. Substance—Paper. Size—8¾×4 inches. Sheets—32. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—350. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

अथ कृदन्तप्रक्रिया निरूप्यते ॥ कृत्कर्तरि । धातो-र्वक्ष्यमाणः प्रत्ययः कृत्संज्ञकः स च कर्तरि भवति ।
चकाराद्भावकर्मणोरपि । तृवुणौ । धातोस्तृवुणौ प्रत्ययौ भवतः ।

End and colophon—Same as No. 5956.

Subject: Sārasvataprakriyā; Kṛdantaprakaraṇa.

Remarks:—The Ms is in a fairly good condition. On the title page is given

तुलजामहाराजस्य पुस्तकम् ॥

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5960. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 927. Page 43. Left column.
Substance—Paper. Size—8¾ × 4 **inches**. Sheets—70. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1100. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

लक्ष्मीनृसिंहौ प्रणिपत्य काश्यां
बुधांश्च पद्माकरभट्टमुख्यान् ।
सारस्वतीयाञ्च तिबादिवृत्तिं
क्रमाल्लिखेयं गणपप्रसादात् ॥

धातोः० ॥ Same as No. 5956.

End:

स्मृत्यर्थधातुयोगे भूतेऽर्थे लट् ।
स्मरसि मित्र यदुपकरिष्यसि ।
उपाकुरुथाः इत्यर्थः ॥

Colophon: इति लकारार्थाः ।

धातूनामनन्तत्वान्नानार्थत्वाच्च सर्वथा ।

अभिधातुमशक्यत्वादाख्यातख्याप ल....(नैरलम्) ॥

इति + आख्यातप्रक्रिया समाप्ता ॥

शके १६२७ (1705 A D) पार्थिवसंवत्सरे माघवदि २ द्वितीयायां

लिखितम् । इदं पुस्तकं **नीलकण्ठभट्टस्य** ।

On the title page is given.

श्रीमेहीदासभाट्टिपुस्तकं लिख्यते ।

Subject: Sārasvataprakriyā; Ākhyātaprakriyā

Remarks—The Ms. is in good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5961. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 928. Page **43.** Left column. Substance—Paper. Size—8 × 4½ inches Sheets—10. Lines—11 to a Page. Script—Devanāgari **No. of Granthas**—150. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Printed.

Beginning—Same as No 5955

End:

सु. औ. जस् , अं औ. शस् । टा. भ्यां. भिस् ❋

ङि. ओस् . सुप् ॥ तस्मान्नाम्नः पर......... ।

Colophon: (Sheet No. 10)

इति विसर्गसन्धिः ।

Subject: Sārasvataprakriyā; **Sandhi and Śabdaprakaraṇa.**

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5962. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 929 Page 43. Left column.
Substance—Paper. Size—$7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{4}$ inches. Sheets—10. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—100 Author—Anubhūtisvarūpācāryā. Incomplete. Printed

Beginning—Same as No. 5955

End:

कः + पठति कㅅपठति । वाचस्पत्यादयः संज्ञाशब्दा निपातात् साधवः । वाचस्पतिः ।

Colophon:

इति व्यञ्जनसन्धिः ।

Subject: Sārasvataprakriyā; From the Beginning to Sandhi.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5963. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 930. Page 43. Left column.
Substance—Paper. Size—$9\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{4}$ inches Sheets—168. Lines—4 to a Page. Script—Devanāgarī. No of Granthas—1800. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning

प्रत्याहारं जिग्राहयिषया व्यञ्जनान्यनुक्रामति । हय-

वरलञमङणनमझढधभ....

End and colophon—Same as No. 5956.

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. On the last sheet is given

संवत् १६६४ शालिवाहन १५...(२)९ (A. D. 1607) प्रवर्त-

माने...मासे कृष्णपक्षे पूर्णिमायां भृगुवासरे.. ।

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5964. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

Burnell's Catalogue No. 937. Page 48. Left column. Substance—Paper. Size—9×4 inches. Sheets—4. Lines—7 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—36. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Fragment only. Printed.

Beginning—Same as No. 5955.

End :

ते आगताः । त आगताः । तयागताः । पटो इह ।

पट इह । पटविह । लोप.. ।

Subject: Sārasvataprakriyā; Sandhiprakaraṇa.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5965. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

J. L. Collection No. 862. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{8} \times 3\frac{3}{4}$ inches. Sheets—18. Lines—9 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—180. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning—Same as No. 5955.

End:

अवरः अवरौ अवरे अवराः । प्रथमचरमतयायकल्पार्थ-

कतिपयनेमा... ॥

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5966. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

J. L. Collection No. 863. Substance—Paper. Size—$10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Sheets—10 (25, 26, 29, 30, 59, 60, 63, 64 and 95, 96). Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—90. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

श्यादयः । पश्यति । पश्येत् । पश्यतु । पश्यतात् ॥

End:

धातूनां अनन्तत्वात्रानार्थत्वाच्च सर्वथा ।

अभिधातुमशक्यत्वादाख्यातख्यापनैरलम् ॥

Colophon:

इति श्री + आख्यातप्रक्रिया समाप्ता ॥

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ सारस्वतप्रक्रिया ॥

5967. SĀRASVATAPRAKRIYĀ.

S. K. Collection No 47. Substance—Paper. Size—9¼ × 4 inches. Sheets—42 Lines—8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—600. Author—Anubhūtisvarūpācārya. Incomplete. Printed.

Beginning:

मिबूवसूमस् ॥

End

रेफः । रकारः । * लोकाच्छेषस्य +

अवताद्वो हयग्रीवः कमलाकर ईश्वरः ।

सुरासुरनराकारमधुपापीतपङ्कजः ॥

Colophon:

इति सारस्वतप्रक्रिया ॥

शके १५२६ (A. D. 1604) क्रोधिसंवत्सरे माघवदि चतुर्थ्यां इन्दुवासरे हस्तनक्षत्रे धृतियोगे बालवकरणे लिखितमिदम् पुस्तकम् ॥

Subject: Sārasvataprakriyā.

Remarks:—The Ms. is in a fairly good condition.

॥ अष्टाध्यायी ॥

5968. ASṬĀDHYĀYĪ.

Burnell's Catalogue No. 2422. Page 37. Left column. Substance—Paper, Size—$8\frac{1}{2} \times 3$ inches. Sheets—29. Lines—7-8 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—400. Author—Pāṇini. Incomplete. Printed.

Remarks.—The scribe brings together here all those sūtrās that deal with Vedic forms.

॥ काशिकावृत्तिः ॥

5969. KĀŚIKĀVṚTTIḤ.

Burnell's Catalogue No. 9969. Page 38. Right column. Substance—Palm leaf. Size—13×1 inches. Leaves—130. Lines—6 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—3000. Author—Jayāditya and Vāmana. Incomplete. Printed.

Beginning:

शब्दानुशासनं । केषां शब्दानां वैदिकानां लौकिकानां च । कथमनुशासनं प्रकृत्यादिविभागकल्पने(न) ... । अर्थो वर्णानामुपदेशः । प्रत्याहारार्थः । प्रत्याहारो लाघवेन शास्त्रप्रवृत्त्यर्थः ।

End:

कुक्कुटशब्देनापि कुक्कुटपोतो लक्ष्यते । लशब्दस्याल्पता । यो हि क्षुरविक्षिप्तदृष्टिः पादः....क्षचक्षुस्सम्यग्य ....ते कौक्कुटि........ ।

* * *

....क्रियाविशिष्यते यस्याघुःकर... ।

Colophon. (See the middle)

इति काशिकायां वृत्तौ चतुर्थस्याध्यायस्य द्वितियः पादः ।

Subject : Kāśikāvṛtti.

Remarks:—The Ms. is in a decaying condition. Some leaves are missing and some in the middle of the bundle are broken.

॥ सिद्धान्तकौमुदी ॥

5970. SIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

Burnell's Catalogue No. 9919 **Page** 39, Right column. Substance—Palm leaf. Size—14⅜ × 1⅜ inches. Leaves—86, Lines—12 to a Page. Script—Grantha. No. of Granthas—2500. Author—Bhaṭṭojidīkṣita. Complete. Pūrvārdha only. Printed.

Beginning.

येनाक्षरसमाम्नायमधिगम्यमहश्वरोत् ।
कृत्स्नंव्याकरणं प्रोक्तं तस्मै पाणिनये नमः ॥

मुनित्रयं नमस्कृत्य तदुक्तीः परिभाव्य च ।
वैय्याकरणसिद्धान्तकौमुदीयं विरच्यते ॥

अइउण् ।

End:

यथायथं ज्ञाता यथा स्वभावमित्यर्थः । यथात्मीय-
मिति वा । इति द्विरुक्तप्रक्रिया ।

Colophon:

इति भट्टोजिविरचितायां सिद्धान्तकौमुद्यां पूर्वार्धं समाप्तम् ।

Subject: Siddhāntakaumudī: Pūrvārdha.

Remarks:—The Ms. is in good condition. After the colophon is given the following:

हे विपश्चितः यथास्थितं तथैव लिखितं मया ।

मयि सम्यङ्न लिखितमिति चेत् दोषो......... ।

॥ लघुसिद्धान्तकौमुदी ॥

5971. LAGHUSIDDHĀNTAKAUMUDĪ.

J. L. Collection No. 86. Substance—Paper. Size—9½ × 3¾ inches. Sheets—(13-82) 70. Lines—10 to a Page. Script—Devanāgarī. No. of Granthas—1120. Author—Varadarāja. Incomplete. Printed.

Beginning:

....भ्यासपञ्चमी । ङस् ओस् आम् षष्ठी । ङि ओस् सुप् सप्तमी । ङ्यन्तादाबन्तात्प्रातिपदिकाच्च परे स्वादयः प्रत्ययाः स्युः । सुपः । सुप स्त्रीणि त्रीणि वचनानि एकैकश एकवचनद्विवचनबहुवचनसंज्ञाः स्युः ।

End:

समासः पञ्चधा । तत्र समसनं समासः । स च विशेषसंज्ञाविनिर्मुक्तः केवलसमासः प्रथमः । प्रायेण पूर्वपदार्थप्रधानोऽव्ययीभावः ।

Colophon:

इति विभक्त्यर्थाः ।

Subject: Laghusiddhāntakaumudī. The contents of this Ms. are:—

1 शब्दाधिकारः,

2 दशलकाराः — कृत्,

3 कारकाणि,

4 समासाः ।

Remarks:—The Ms. is in good condition.

ERRATA ET ADDENDA of VOL. X.

Page	Line	For	Read.
4123	18	विदितत्बात्	विदितत्वात्
,,	24	नार्शं	नाशं
4127	16	भाष्यार्णबावार	भाष्यार्णवापार
4141	21	Telugu	Grantha
,,	22	Haradattācarya	Haradattamiśra
4142	1	दृशात्वयाय	दशाव्ययाय
,,	2	विहितप्रणामः	विहितः प्रणामः
4143	3	Haradattācārya	Haradattamiśra
4145	8	A. D. 1678	A. D. 1679
4148	10	पयोदग्ध इति	पयो दुग्ध इति
4156	11	अभ्यायश्व	अभ्यायश्च
4161	1,2,15 & 16	Śabdakaustubham	Śabdakaustubhaḥ
4172	14	कन्यादि	क्रयादि
4179	15	वर्षिणी	वर्षिणीं
,,	16	तमोपहं	तमोपहां
,,	20	मासं	मासे
,,	27	1813-14 A. D.	1812-14 A. D.
4180	11	खडु	खलु
4182	5	In	by
4186	10	to end	to the end

Page	Line	For	Read
4187	17	Probably he	He
4192	2	कृताय	कृतायां
„	3	पूर्वार्धे	पूर्वार्धे
4210	14	A. D. 1794	A. D. 1795
4214	2	Upendrasarasvatī	Sarveśvara, his own brother
4217	17	Bālamanorama	Bālamanoramā
4219	9	सिद्धान्समय	सिद्धान्तमय
„	17	परागिरि	परगिरि
4222	20	Take over the description of this Ms. to p. 4191 and read it as a description of, not Rāmakṛṣṇa's Ratnākara, but of one more copy of Haridīkṣita's Śabdaratna.	
4225	11	Ṣaṣṭhi	Ṣaṣṭhī
4226	7	प्रक्षोद्न	प्रद्योतन
„	23	Printed	Not printed
4228	12 & 18	मुत्रयं	मुनित्रयं
4230	14	Portin	Portion
„	16	Take over the description of this work numbered 5665 to p. 4199 and read its description there as it is only one more copy of the same work, Tattvabodhinī and not any other different work.	
4231	11	off	of
4232	17 & 18	Add to the title of work no. 5667, the special name, Sudhāñjana, for it is the same work as the previous one.	

Page	Line	For	Read
4233	15	सङ्क्षेव	संक्षेप
,,	23	Take over the description of this work to section describing works on Dhātupāṭha (p. 4267) and read it there, since this Ākhyātacandrikā is a lexicon of verbs.	
4234	8	एकर्थाख्यात	एकार्थाख्यात
4241	15	तत्तु	तन्तु
4244	9	Read this work, कावकिल्पद्रुम also in the section describing works on धातुपाठ for this is a metrical recast of the Dhātupāṭha.	
4248	15	No. 9013	No. 913
4249	7	A. D. 1679	A. D. 1689
4255	3	अनुदात्तेता	अनुदात्तेतो
,,	26	Bhimasenadīkṣita	Bhīmasena
4256	1	Do.	Do.
4261	5	करी	उरी
4265	10	Candaprastara	Chhandaḥ prastāra.
4268	3	Nandikeśvara	Nandikeśvara and Upamanyu
4269	15	Nandikeśakāśikā	Nandikeśakāśikā vyākhyā
,,	17	ḍhakka	ḍhakkā
,,	28	Take over this work, No. 5711, पञ्चपदीवि-वृतिः to the miscellaneous section, it being only a discussion on the correctness of 5 grammatical forms.	

Page	Line	For	Read
4270	2	Satyavarya	Satyavarya, the author of the पञ्चपदी
,,	24	Add in the remarks that the विवृति on पञ्चपदी available in this Ms. is by an unknown author and that Satyavarya is the author of the पञ्चपदी alone	
4276	14	Uttamabhatta	Puruṣottamabhaṭṭa.
4281	6	ग्रन्थस्तदाशय:	ग्रन्थतदाशय: ।
4282	16	Read the name of this work as परिभाषार्थसङ्ग्रह—Paribhāṣārthasangraha.	
4283	24	Author—?	Author— Svayamprakāśayati
4284	4	विशिष्टमङ्गलं	शिष्टा मङ्गलं
,,	20	Add in the Remarks that on the title page is given 'परिभाषाव्याख्यानपुस्तकं रङ्गनाथीयं स्वं ज्ञेयं ।	
4304	22	Complete	Incomplete
4305	14	समाप्तिगमत्	समाप्तिमगमत्
,,	18	Add in the subject column that this Ms. represents Tiṅanta only.	
4309	18	Add after Amṛtaśruti, Tiṅanta—Vaidika prakriyā,	
,,	20	Comemtary	Commentary
,,	20	is known	is
4310	23	सुस्वाय	सुखाय
4313	16	Add Savyākhya	
,,	18	Add after Prayogavivekasaṅgraha, 'with commentary'.	

Page	Line	For	Read
4313	22 & 23	Read the name Prayogamukham as Prayogavivekhasangraha.	
4315	7	तन्यत	तन्यते
4319	13	Bālasūrī	Bālasūri
4320	10	Do.	Do.
4327	1	Bālarañjani	Bālarañjanī
,,	9	Bālakavi	Bālasūrī.
4328	2	,,	,,
,,	21	,,	,,
4331	1	दासथा	दासता
,,	1	Add here (A. D. 1692)	
4336	21	Add here (A. D. 1569)	
4341	9	Dharamakīrti	Dharmakīrti
4344	8	प्रविष्ठानां	प्रविष्ठानां
,,	14	भट्ठ	भट्ट
4347	9	Printed	Not printed
4349	6	Delete "or Puṇyarāja."	
4352	16	Delete the remark 'He belonged to Bengal'.	
4358	4 & 23	Read the title of this work as	लघुवैय्याकरणभूषणटीका
4359	26	a compendium	an abridgement
4361	15	Koṇḍabhaṭṭa	Bhaṭṭoji
4376	17	Appāsūrin	Appāsūri
,,	25	Incomplete	Incomplete; Not printed.
4377	15	Usful	Useful
4384	6	Subantaprakriyā etc.	all the topics of grammar.

Page	Line	For	Read
4394	1	This work, (No. 5923) Kāmadhenu is, in all likelihood, Bopadeva's own commentary on his Kavikalpadruma, No. 5680. So read this there, on p. 4245.	
4398 4399	23 21	These 2 works, Liṅganirṇaya bhūṣaṇa and Liṅgaśeṣa must be read in the section dealing with the supplements to the Aṣṭādhyāyī, for these represent works on the Liṅgānuśāsana	
4407	6	Not Printed	Printed.
4408	12 & 13	Do.	Do.
4409	17 & 18	Prākṛtavyākaraṇam.	Prākrtavyākaraṇa-sūtravṛtti-
4410	8	Prākṛtavyākaraṇasūtra	Prākṛtavyākaraṇa. sūtravṛtti,
,,	13 & 14	Prākṛtavyākaraṇavṛtti	Do.
4412	7	Prākṛtavyākaraṇa	Do.
4415	2	Printed	Not Printed.
4418	9	,,	,,
4422	3	निश्वासनूतं	निश्वासगुम्भं
4426	18	रामात्रस्तहयस्य	रामात् त्रस्तस्य
4430	6	मट्ठ	मट्ट

APPENDIX A.

INDEX TO AUTHORS

whose works are described in Vol. X.

(The author of 27 works are not ascertainable.)

	The No. of separate works they have written.	Serial Nos. of works described under their name.
Anubhūtīsvarūpācārya	1	5954-67
Appāsūri	1	5860
Upamanyu	1	5710
Kṛṣṇapaṇḍita—Śeṣakṛṣṇa	1	5754
„ miśra	1	5599-5600
Kaiyata	1	5384
Koṇḍabhaṭṭa	2	5837-43 & 5845-48
Kodaṇḍarāma	1	5894
Gaṅgādhara	1	5854
Gopāla	1	5844
Gauramohanavidyāratna	1	5815
Ghanaśyāma	1	5708
Cakrin (Satyavarya ?)	1	5926
Cidrūpāśramin	1	5853
Cokkanātha	2	(5697-99 & 5855)
Jagannāthapaṇḍita	1	5601
Jayāditya (and Vāmana)	1	5430-56 and 5969
Jñānendra sarasvatī	1	5602-20 and 5665
Timmaṇṇa	1	5928
Toḷappar	1	5661

Names		Numbers
Trivikrama	1	5938-41
Dvādaśāhayājin —Tirumala	1	5649-50
„ —Bālapatañjali	1	5856-57
Dharmakīrti	1	5817-23
Nandikeśvara	1	5710
Nāgeśa	4	5407; 5621-48; 5724-32 & 5849
Nāgopapaṇḍita	1	5945
Nārāyaṇa	2	5479-84 & 5858-59
Patanjali	1	5357
Pāṇini	3	5326-56 5681-96
Puruṣottamādhvarin		5948-49
Bālasūri	2	5759-5808
Bopadeva	1	5680
Bhaṭṭamalla	1	1-5669
Bhaṭṭojidīkṣita	4	5467-78; 5485-5558 & 5970; 5559-92 & 5848
Bhāskara	1	5717
Mādhava ?	1	5700
Māṇikyadeva ?	1	5676
Raṅganātha Dīkṣita	1	5466
Rāmakṛṣṇa	1	5657-59
Rāmacandrācārya	1	5735-51
Rāmabhadradīkṣita	2	5675 & 5720-21
Rāmasūri	1	5929
Lakṣmīdhara	1	5950-52
Lālāmaṇi	1	5836
Varadarāja	3	5809-14 5824-30 5919 & 5971

NAMES		NUMBERS
Vararuci	3	5757-58; 5935-37; 5942
Vāraṇavaneśaśāstrin	1	5755
Vāsudevadīkṣita	1	5651-55
Vimalasarasvatī	1	5816
Viśvakarmavidvān	1	5752-53
Viśveśvara (Vāgīśa)	1	5944-47
Vīrarāghavācārya	1	5925
Vaijalabhūpati	1	5756
Vaidyanātha	1	5722
,, (Pāyuguṇḍa)	1	5850-52
Śākaṭāyana	1	5670-74
Śeṣādri	1	5714-16
Śrīnivāsa Dīkṣita	1	5921
Satyavaryārya	1	5711
Sīradeva	1	5718-19
Svayamprakāśayati	1	5723
Haradatta	1	5457-65
Haridīkṣita	1	5593-98 & 5658
Helārāja	1	5832

APPENDIX B.

INDEX TO OWNERS OF MSS. (Vol. X).

APPENDIX C

INDEX TO SCRIBES (Vol. X)

NAMES	NUMBERS
Ācāryātmaja	5409
Uṭagī	5757
Guṇḍubhaṭṭa	5725
Ceṅgalva	5894
Tryambaka	5687
Nāganātha	5471
Nārāyaṇa	5485
Bāla	5523, 5526, 5527, 5671, & 5698
Raghunātha	5810
Rāma	5501
Vardhiśeṣa	5363
Viśvanātha	5555
Veṇīdatta	5497
Vaikuṇṭhabhaṭṭa	5678
Śeṣa	5199 & 5370
Śyāmājīnāyaka	5928
Sadāśiva	5956

APPENDIX D

INDEX TO DATED MSS (VOL. X.)

Dates A. D.	Numbers	Dates A. D.	Numbers
1508	5964	1718	5415
1569	5816	1778	5845
1604	5967	1795	5635
1607	5963	1802	5409
1652	5956	1804	5809 & 5515
1670	5687	1805	5633 & 36
1679	5460	1807	5559
1689	5685	1812-14	5508
1692	5810	1815	5836
1705	5960	1831	5844

APPENDIX E.

INDEX TO WORKS NOTICED (VOL. X).

† Works thus marked indicate that their authors are not ascertainble.

* The asterisks indicate that the works thus marked are not available in print.

NAMES		NUMBERS.
Prākṛta Prakāśavṛtti	..	5942
,, Vyākaraṇa	..	5935-37
,, ,, Sūtravṛtti *	.	5938-41
Praudhamanoramā	...	5559-92
Bālabodhinī *	..	5759-5804
,, Mānoramā	.	5651-55
,, Rañjanī *	..	5805-8
Bṛhacchabdenduśekhara * ‡	...	5621-22
Bhāṇḍīrabhāṣābhūṣaṇam *	.	5948-49
,, ,, Vyākaraṇa *	..	5944-47
Madhyasiddhāntakaumudī *	..	5809-14
Manoramākucamardana *	..	5601
Mahābhāṣya	.	5357-83
,, Pradīpa	..	5384-5406
,, ,, Udyota	..	5407-25
Mādhavīyadhātuvṛttisangraha † *	.	5700
Ratnākara * (Siddhantakaumudīvyākhyā)	...	5657-59
Ratnāvalī *	...	5815
Rūpamālā	...	5816
Rupāvatāra	...	5817-18
Laghumanoramā † * (S. K. Vyākhyā)	...	5660
Laghu Śabdenduśekhara	..	5623-48
,, Siddhāntakaumudī	...	5824-30 & 5971
,, Siddhānta Candrikā † *	..	5831

‡ This work was taken up by R. V. Kṛṣṇamācāriar for publication in his 'Vyākaraṇagranthāvalī' which unfortunately stopped publication. We have the Samjñāprakaraṇa alone (Pages 1-16) of this work available there in print.

NAMES		NUMBERS
Sārasiddhāntakaumudī	...	5919
Sārasvataprakriyā	...	5954-67
Siddhāntakaumudī	...	5185-5553 & 5970
Sudhāñjana † * (S K **Vyākhyā**)	...	5666-68
Sumanoramā * ,,	...	5649-50
Strīpratyayas † *	...	5938
Sthānivatsūtravicāra † *	...	5934
Svaraprakriyā † *	...	5920
Svara Siddhāntacandrikā *	...	5921
